

Treball de fi de grau

Títol

Autor

Professor Tutor

Grau

Tipus de TFG

Data

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autor/a:

Tutor/a:

Curs:

Grau:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès:

Agraïments

A totes les dones que fan *trap*. Sense la vostra música no s'hauria pogut fer cap estudi.

A la meva tutora, la Montse Virgili, que ha sabut orientar-me i redirigir-me quan em sortia del tema principal del treball. I també, sobretot, per la seva paciència quan semblava que no arribava a temps: des de petita ja m'han dit que els justos anirem al cel i, en aquest cas, tornen a tenir raó.

A tots aquells que han participat de forma directa i indirecta en aquest treball. Dono les gràcies especialment a l'Aïda Camprubí, pel seu temps, dades aportades i interès.

Als meus amics i companys, per haver-me animat en els moments en què estava més negativa i, en definitiva, insuportable.

Saraut a l'Aina i en Kevin, sempre sou allà.

Índex

INTRODUCCIÓ	5
METODOLOGIA.....	8
SELECCIÓ DE LA MOSTRA	9
DISSENY DEL MODEL A UTILITZAR PER FER L'ANÀLISI DE CONTINGUT.....	11
MARC TEÒRIC	12
A QUÈ ENS REFERIM QUAN PARLEM DE <i>TRAP</i> ?	12
EL <i>TRAP</i> ÉS UNA SUBCULTURA?	12
REVISIÓ DEL CONCEPTE SUBCULTURA I APARICIÓ D'UNA ALTERNATIVA: L'ESCENA.....	14
UN CONCEPTE QUE ENGLOBI MÉS D'UN ESCENARI: MOVIMENT	16
INTRODUCCIÓ AL <i>TRAP</i>	17
EL SORGIMENT DEL <i>TRAP</i> ALS ESTATS UNITS	17
EL <i>TRAP</i> A ESPANYA.....	22
COM ARRIBA EL <i>TRAP</i> A ESPANYA?.....	22
QUIN SÓN ELS ARTISTES MÉS DESTACATS DEL <i>TRAP</i> A L'ESPANYA ACTUAL?	25
MÚSICA	26
AUTOTUNE: VEUS ROBÒTIQUES	27
MISSATGES.....	28
ESTÈTICA.....	33
BALL I MOVIMENT	35
DIFUSIÓ I POPULARITAT: <i>TRAP</i> , LA MÚSICA QUE VE DE YOUTUBE	35
<i>TRAP</i> I FEMINISME A ESPANYA.....	37
QUIN ÉS L'ESTAT ACTUAL DEL FEMINISME?.....	37
LES DONES I LA SEVA RELACIÓ AMB EL <i>HIP HOP</i>	38
L'ARRIBADA DE LES DONES ESPANYOLES AL <i>TRAP</i>	39
COM RELACIONEM EL <i>TRAP</i> DE LES DONES ESPANYOLES AMB EL FEMINISME?	40
ESTÈTICA.....	41

BALL I MOVIMENT.....	43
LES DONES ESPANYOLES DEL <i>TRAP</i> ES RECOLZEN ENTRE ELLES?	45
<u>ANÀLISI DE CONTINGUT DE LES LLETRES.....</u>	47
BAD GYAL	47
FIEBRE (SLOW WINE MIXTAPE – AUTOEDITADA)	47
JACARANDA (JACARANDA SINGLE – PURE RECORDS, RARE EARTH TONES I CANADA)....	48
MERCADONA (SLOW WINE MIXTAPE – AUTOEDITADA).....	49
INDAPANDEN (AUTOEDITADA)	51
CANDELA (WORLDWIDE ANGEL MIXTAPE – PURE RECORDS I CANADA)	51
CHANEL.....	53
MANITA DE FATIMA (AUTOEDITADA).....	53
NO SABEIS NADA (AUTOEDITADA).....	55
LA CORONA ES MÍA (AUTOEDITADA).....	56
CONOCE AL DIABLO	56
TE INVITO A SONAR (AUTOEDITADA)	57
NATHY PELUSO.....	59
CORASHE (CORASHE SINGLE – AUTOEDITADA).....	59
ESMERALDA (ESMERALDA EP – AUTOEDITADA).....	61
LA SANDUNGUERA (LA SANDUNGUERA EP – AUTOEDITADA)	61
ALABAME (ESMERALDA EP – AUTOEDITADA)	62
SANDÍA (ESMERALDA EP – AUTOEDITADA)	63
Ms NINA.....	65
TRAKETEO (LA VENDICIÓN RECORDS)	65
TU SICARIA (AUTOEDITADA).....	66
DESPACIO (SLOW WINE MIXTAPE – AUTOEDITADA).....	67
CHUPA CHUPA (AUTOEDITADA).....	68
REINAS (AUTOEDITADA)	69
BLONDIE.....	71
BIZNESS (JUICE RECORDS I GRAN SOL).....	71
TRAP (FLAMINGO VISION).....	73
ESTOY PEGADA (FLAMINGO VISION).....	74
SWEETERMAN (FLAMINGO VISION).....	75
MUERE (FLAMINGO VISION).....	77
RESULTATS	79

COM PODEM RELACIONAR EL CONTINGUT D'AQUESTES LLETRES AMB EL FEMINISME?..... 81

CONCLUSIONS 83

BIBLIOGRAFIA..... 86

ANNEXOS..... 90

DICCIONARI PXXR GVNG-CASTELLANO (FOROCOCHES) 90

CANÇONS MÉS REPRODUÏDES DE LES ARTISTES A YOUTUBE 93

ALBANY 93

BAD GYAL..... 93

BEA PELEA..... 93

BLONDIE 94

CHANEL (TANIA CHANEL) 94

LA FAVI..... 95

LA ZOWI..... 95

LENNIS RODRIGUEZ..... 95

MARIA SIOKE..... 96

MS NINA 96

NATHY PELUSO 96

RAKKY RIPPER..... 97

SHAINNY 97

ANÀLISI DEL CONTINGUT DE LES LLETRES..... 99

BAD GYAL..... 99

CHANEL 117

NATHY PELUSO 133

MS NINA 147

BLONDIE 164

CONVERSA AMB AÏDA CAMPRUBÍ..... 186

Introducció

Voldria començar aquest treball realitzant una pregunta retòrica. Sabeu qui és el *pussy* que mana, el que posa nom a aquest treball? Certament, podria ser que no sabéssiu què contestar si us formulessin aquesta pregunta. D'altra banda, possiblement, sí podríeu haver sentit a parlar de l'artista que es refereix a ella mateixa com "el *pussy k mana*", la joveníssima Bad Gyal. Tanmateix, si no és així, us podríeu continuar preguntant "qui és Bad Gyal?", "a què es dedica?", "Quin estil de música fa?". Doncs bé, contestar a aquesta pregunta no és tan fàcil. N'hi ha que diuen que fa *dancehall* i n'hi ha d'altres que diuen que fa *trap*, però, què és el *trap*? Si ens fixem en els mitjans de comunicació, és una paraula que ha començat a aparèixer a diferents publicacions i està a l'ordre del dia. És, sobretot, un tema d'actualitat per a joves, però sembla que últimament està començant a ser-ho per a aquells que no són tan joves.

El primer cop que vaig escoltar alguna cançó de *trap* feta a Espanya va ser a mitjans de 2015, aproximadament. No sabia dir exactament quin tema era, però el que sí que recordo és que era de la P.A.W.N. Gang, aquell grup de *trap* conegut per les seves lletres en català. Vaig pensar que, en definitiva, eren uns "cutres". En realitat, encara penso que ho són, però sense cap connotació negativa: ara entenc que és el seu estil i no hi tinc res a dir. El cas és que aquella primera vegada no vaig donar gaire importància a l'estil de música que feien perquè només havíem posat un dels seus vídeos per riure una mica abans de sortir de festa. De fet, durant tota l'estona que els vam tenir posats no vaig saber quin era el seu gènere i al dia següent ni els recordava. No descarto haver escoltat alguna cançó de *trap* feta als Estats Units o algun altre país anglosaxó abans, però per a mi allò era *rap*. El terme *trap* el vaig incorporar a la meva vida un cop vaig saber que havia aconseguit crear tota una escena en plena expansió a Barcelona i altres ciutats de l'estat.

No va ser fins poc més d'un any més tard que vaig tornar a escoltar alguna cosa de *trap* nacional. Aquell estiu la meva companya de pis es va obsessionar amb l'ara comercialíssim C.Tangana i, tot i que els primers temes que vaig escoltar d'ell no van ser pas temes de *trap*, sinó que van ser les seves col·laboracions amb Rosalía, que tiren més cap a *R&B*, el gènere *trap* va començar a adquirir cert interès. Cal dir que en aquells moments em molestaven molt les cançons de C.Tangana: la veu, les seves lletres... No m'acabava de fer el pes, però, tot i així, vaig haver d'aprendre a acceptar-lo. I és que en aquells moments només tenia dues opcions: viure amargada al meu pis o esforçar-me per continuar la bona convivència. A més, les bases instrumentals no em desagradaven.

La meva apertura de ment, però, va arribar poques setmanes més tard. Va ser al concert gratuït del mateix C.Tangana per La Mercè d'aquell any. Encara no m'agradava, però l'Antiga Fàbrica d'Estrella Damm estava plena i gairebé tots els assistents estaven vivint l'actuació amb molta intensitat i al final m'ho van encomanar a mi també. I no ho vaig entendre. Per què una cosa que en un principi pot causar rebuig pel seu so tan estrafolari va poder acabar creant aquell ambient tan fàcil de gaudir? Ni la reunió de The Strokes al Primavera Sound de 2015 va aconseguir allò, i això que per a mi aquella actuació havia estat el major exponent de com hauria de ser l'atmosfera d'un concert. Que equivocada que estava.

A partir d'aquí la resta és fàcil d'imaginar. Vaig començar a entendre el *trap* d'una altra manera i festes com Fuego de Razzmatazz o festivals com el Cara B em van fer anar descobrint altres artistes. Pimp Flaco, Kinder Malo, Bejo, Rels B, La Zowi, Bad Gyal... Tots tenen seu el seu propi estil dins la música urbana, sí, però al final sempre acabaven englobats dins el *trap*.

D'altra banda, a mesura que anava escoltant *trap*, la curiositat per com eren els artistes va fer inevitable que busqués imatges o vídeos. Tot i que l'estètica dels homes em va interessar, em va cridar molt més l'atenció la de les dones. Per què totes vestien com si fossin de barri i ballaven com si el sol no hagués de sortir l'endemà? No ho acabava d'entendre.

De la mateixa manera que aquesta música estava creixent per a mi, vaig veure que també ho feia per molts joves. I amb aquesta expansió també van començar a venir les crítiques, que sovint es podien resumir dient que les lletres i actituds no són una bona influència per les noves generacions. Tot i que les queixes són diverses, un dels aspectes que em crida més l'atenció és la figura de la dona dins aquest tipus de música. Tant homes com dones que fan *trap* es refereixen a la dona amb termes i expressions despectius i, principalment, ho justifiquen de dues maneres. La primera, considerant aquest termes i actituds com una manera de parlar, per dir-ho d'alguna manera. La segona, com a forma de donar poder a la dona. Però això és cert realment?

Donat que sóc una dona i estic d'acord amb la segona afirmació, he cregut convenient dedicar el meu Treball de Fi de Grau a dues qüestions que em preocupen. D'una banda la música, en concret aquí el *trap*, i de l'altra, el feminisme. A més, portar a terme aquest estudi és interessant perquè ens trobem davant d'un fenomen social, intercultural i

mediàtic molt nou que, en molt poc temps, ha aconseguit trencar els esquemes de la indústria musical a Espanya i arreplegar una base de fans jove i molt forta en el nostre país. Si no podem escapar del *trap*, el millor que podem fer independentment de si agrada o no és entendre'l.

Metodologia

En aquest estudi ens hem proposat demostrar si la música que fan les dones que formen part del moviment del *trap* a Espanya pot ser realment feminista o no.

Per fer-ho, caldrà donar resposta a diferents qüestions:

- Què és el *trap* a Espanya? És música o molt més? Es diferencia del *trap* dels Estats Units?
- De quina manera pot el *trap* aconseguir trencar amb la cultura i societat heteropatriarcal predominant?
- L'empoderament que defensen les artistes que fan *trap* és real o és només un argument que donen per tal de vendre?
- N'hi ha prou amb les dones o també cal que els homes que fan *trap* col·laborin?

Per poder donar resposta a aquestes preguntes primer calia informar-se sobre el tema. Per aquest motiu s'han llegit llibres i assajos sobre la música i la seva relació amb grups de gent jove. Més endavant ha estat necessari consultar articles i realitzar i llegir entrevistes amb artistes i periodistes relacionats amb el *trap* i les dones que formen part d'aquest món. Ens trobem davant d'un fenomen molt nou i en fase de definició, pel que tota la teoria i informació sobre el tema està encara en una fase pràcticament embrionària.

D'altra banda, un cop arreplegada tota la informació era necessari veure si les lletres de les artistes podien interpretar-se realment com a feministes.

Per poder dur a terme aquesta investigació, cal desenvolupar un mètode que ens permeti aconseguir l'objectiu que ens hem proposat. Cada treball és diferent i pretén arribar a unes conclusions diferents, pel que el mètode i estratègies empíriques que s'utilitzin han de ser les que es considerin més adequades per a cada investigació.

Tenint en compte que el que es pretén amb aquest Treball de Fi de Grau és determinar si el missatge de les cançons de música *trap* fetes per dones espanyoles és feminista o no, el més adequat és analitzar aquests temes. Donat que no ens interessa estudiar la música (entenent la música com la part instrumental de la cançó), ens centrarem en l'anàlisi de les lletres d'aquestes cançons.

Ja que ens trobem davant d'una investigació de caràcter social i que dins l'anàlisi de lletres de cançons podem trobar diferents qüestions, matèries, assumptes i

problemàtiques que no es poden comprendre utilitzant una metodologia quantitativa, s'apostarà per un model qualitatiu. Dins dels models qualitatius, el que més s'adapta a les necessitats d'aquest estudi és l'anàlisi de contingut.

"L'anàlisi de contingut és la tècnica que permet investigar el contingut de les comunicacions mitjançant la classificació en categories dels elements o continguts manifestos d'aquesta comunicació o missatge. En aquesta metodologia d'anàlisi interessa fonamentalment l'estudi de les idees compreses en els conceptes i no de les paraules amb què s'expressen. Estudia la comunicació o missatge en el marc de les relacions 'emissor – receptor'" (Aigner, 2009).

Així doncs, el que permet analitzar aquest mètode són les idees que es transmeten i no pas les paraules que es fan servir per expressar-les. Per fer-ho, però hem de tenir en compte el següent: perquè aquest tipus de mètode sigui vàlid, cal que hi hagi un emissor que llenci un missatge que té contingut i forma i que sigui emès amb l'objectiu d'arribar a una finalitat. Aquest missatge, a més, ha d'anar dirigit a un o més receptors.

Selecció de la mostra

Tenint en compte que és impossible calcular la quantitat de dones que pot haver-hi fent música dins el moviment del *trap* ara mateix, s'ha decidit seleccionar una mostra representativa.

Donat que el que ens interessa és saber si el *trap* fet per dones pot ser feminista o no, s'ha determinat que s'analitzaran les 5 cançons de les 5 artistes més escoltades a YouTube.

La plataforma escollida ha estat YouTube perquè és la que compta amb més usuaris: 1.500 milions segons l'últim estudi del consultor global Simon Kemp realitzat per a We Are Social i Hootsuite, situant-la com a segona xarxa social més utilitzada per darrere de Facebook. D'altra banda, hi ha moltes artistes que només tenen presència a YouTube, que, juntament amb altres plataformes com Spotify o SoundCloud, ha estat un dels impulsors del *trap* com a fenomen viral i global. Per aquest motiu, extreure les artistes i cançons a analitzar sembla ideal.

Així, cercant entre les dones que s'engloben dins el moviment *trap* que s'han mencionat durant el treball, es pot determinar que les artistes més escoltades són¹:

- 1- Bad Gyal: amb un total de 23.724.625 visualitzacions.
- 2- Chanel: amb un total de 12.965.131 visualitzacions.
- 3- Nathy Peluso: amb un total de 11.465.601 visualitzacions.
- 4- Ms Nina: amb un total de 6.182.299 visualitzacions.
- 5- Blondie: amb un total de 4.944.569 visualitzacions.

S'ha decidit excloure aquells duos o grups mixtes, encara que, de tota manera, cap d'ells arriba a les reproduccions de les artistes analitzades. També s'han omès aquelles artistes que no compten amb cinc o més cançons disponibles a la plataforma.

¹ En alguns casos la cançó està penjada a diversos canals, pel que hi ha més d'una versió. S'ha triat el vídeo amb més visualitzacions.

Disseny del model a utilitzar per fer l'anàlisi de contingut

Perquè l'anàlisi de totes les cançons sigui el mateix, s'ha desenvolupat una plantilla que servirà com a model. En ell es tindran en compte els punts següents:

Fitxa tècnica:

- Títol
- Producció
- Durada
- Any
- Reproduccions
- Àlbum/Mixtape
- Discogràfica

Anàlisi de la lletra:

- Temàtica
- Lletra
- Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?
- Quina història o què ens està explicant?
- Què ens intenta dir?
- Quins valors està transmetent?
- Aquests valors són negatius o positius?
- A qui va dirigit el missatge?
- Com es representa o quin paper té aquí la dona?
- Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?

Marc teòric

A què ens referim quan parlem de *trap*?

Durant els últims anys, la paraula *trap* ha anat apareixent de forma constant a les nostres vides. La relacionem amb la música, però què vol dir realment? Malgrat que ja es desenvoluparà més tard, originalment el terme *trap* fa referència a un subgènere musical sorgit a partir del *rap* durant els anys 90 als Estats Units. De forma literal, "*trap*" vol dir trampa. El significat no és casual: el *trap* va néixer als barris pobres de ciutats nordamericanes com Atlanta. Allà moltes persones es dedicaven a traficar droga per sobreviure. Aleshores el terme *trap* representa la vida d'aquests joves: se sentien atrapats en un estil de vida del que no veien cap sortida.

A Espanya, però, veurem que el *trap* va passar de ser un estil musical a una altra cosa més complexa. De fet, des del punt de vista de l'etnomusicologia, per al·ludir al *trap* hem de parlar de quelcom més ampli que un gènere musical. Com veurem més endavant, hi ha molts factors que fan que el *trap* sigui molt més que música. En primer lloc, però, establim un terme que ens permeti anomenar el *trap* sense menystenir tots els elements que engloba.

El *trap* és una subcultura?

Una manera de referir-nos al *trap* seria fent servir el terme "subcultura", que va tenir molta importància a l'Escola de Birmingham (CCCS) gràcies a noms com Stuart Hall i Dick Hebdige. Aquests autors es van dedicar a estudiar les cultures juvenils britàniques que van sorgir a la postguerra a partir de la dècada dels cinquanta: *teddy boys*, *mods*, *skinheads* i, especialment, *punks*. D'aquesta manera es va poder iniciar un nou camp d'investigació: els estudis culturals. El terme estudis culturals va sorgir el 1964, quan el sociòleg Richard Hoggart va fundar el CCCS.

L'any 1979 es va publicar *Subcultura: el significado del estilo*, text de Dick Hebdige que va consolidar la importància de l'Escola de Birmingham i la definició del concepte "subcultura", un dels primers termes que es van utilitzar per designar determinats grups de joves que es diferenciaven de la cultura predominant. Per a ell, "les tensions entre grups dominants i subordinats es poden veure reflectides en les superfícies de la subcultura, en estils confeccionats a partir d'objectes quotidians dotats d'un doble significat" (Hebdige, 1974, p.15). Així s'arriba a la construcció d'un estil alternatiu que es diferencia de l'estil majoritari.

D'acord amb Hebdige, les primeres subcultures van sorgir de la polarització de la classe obrera i l'evolució de la cultura juvenil. "Aquells adolescents de classe obrera que no rendien prou a l'escola s'unien a bandes juvenils durant les seves hores lliures per desenvolupar fonts alternatives d'autoestima. Valors com la contenció, l'ambició o el conformisme van ser reemplaçats per hedonisme, desafiament a l'autoritat i cerca de plaer" (Cohen, 1955, citat a Hebdige, 1974, pg. 107).

Les subcultures intenten transgredir les normes consensuades de forma provocadora, expressant continguts prohibits de maneres prohibides, com per exemple, trencant els codis de conducta i etiqueta. Sovint aquestes expressions són censurades perquè les actituds o els vestuaris poden causar por. De fet, d'acord amb Hebdige, quan una subcultura sorgeix es crea un ambient de temor i fascinació, principalment pel vestuari i, tant els elogis com les crítiques publicades als mitjans de comunicació poden fer que aquesta subcultura es propagui.

De tota manera, "a mesura que una subcultura es torna cada cop més familiar, s'acaba integrant dins el marc dominant. Així, es repara l'ordre fracturat i s'integra la subcultura com a entreteniment dins la mitologia dominant. Dins d'aquest procés d'integració tenen molta importància els processos de producció, publicitat i imatge: l'explotació comercial i creativa d'una subcultura condueix a la desactivació del seu poder subversiu" (Hebdige, 1974, p.131).

"Les subcultures es comuniquen a través de diferents conjunts estilístics subculturals – com el vestuari, el ball, l'argot o la música– i mitjançant els seus rituals de consum" (Hebdige, 1974, p.140). L'apropiació d'elements propis d'altres cultures o col·lectius també pren molta importància, ja que els serveix per construir la seva pròpia identitat i allunyar-se de la normalitat: hi ha diverses subcultures que prenen allò ofensiu i amenaçador i ho incorporen al seu estil. Com a resultat d'això, es trenquen els cànons i concepcions consensuades de bellesa tradicionals. Els conjunts estilístics i les actituds tenen com a objectiu provocar, ser escandaloses i, en ocasions, poden ser delictives. Evidentment, tot i les ganes de trencar amb les normes establertes, cal recordar que dins el caos de cada subcultura hi ha una cohesió, pel que tots els membres tenen uns valors similars i segueixen unes mateixes normes estilístiques.

D'aquesta manera, i sintetitzant una mica, pels estudis culturals analitzats per Hebdige, les subcultures són diferents grup de joves que estan en desacord amb les idees

hegemòniques dels anys 70 a Anglaterra. Aquest desacord el manifesten amb actituds i valors de resistència que demostren, principalment, a través d'un estil que busca diferenciar-se de la cultura parental i dominant, però sense deixar d'estar relacionats.

Malgrat que el *trap* comparteix moltes de les característiques que, segons Hebdige, formen una subcultura, en els últims anys, el terme ha estat revisat i rebutjat per estudiar aquests fenòmens perquè la seva teoria no té en compte variables com el gènere o l'ètnia de les persones i, per tant, no s'adapta a la realitat actual. A més, el prefix 'sub-' és més aviat pejoratiu, com si s'estigués parlant de quelcom que està per sota de la cultura. D'altra banda, segons de la periodista Aïda Camprubí, "les subcultures han crescut de manera suficient com per deixar de ser una subcultura i convertir-se en una cultura en general" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

Segons el que explica Silvino Díaz Carreras, professor del Conservatori Professional de Música de La Corunya, al text *Escenas musicales locales hoy en día: ¿Una herramienta válida?*, el terme subcultura era utilitzat per a certs estudis sobre joventut d'algunes èpoques de postguerra on els grups juvenils estaven molt determinats per les seves condicions d'ètnia i classe en els països anglosaxons. Actualment, però, el seu ús per a estudiar música i societat és més aviat residual. A partir dels anys vuitanta, amb l'efecte de la globalització, els grups, les tribus o les subcultures pioneres perden uniformitat i termes com comunitat o subcultura ja no serveixen per explicar aquests grups juvenils i d'altres de nous que van a anar sorgint. D'aquí la necessitat de buscar una altra eina conceptual que s'adaptés millor a la nova realitat.

Revisió del concepte subcultura i aparició d'una alternativa: l'escena

En els últims anys ha aparegut un terme que podria substituir els anteriors: el concepte "escena", que, tot i variar des del seu naixement, encara pot ser vigent. Abans d'aquest moment ja hi havia escenes musicals, però els conceptes de comunitat o subcultura podien ser suficients per estudiar aquestes comunitats musicals, ja que la sociologia d'aquestes mantenien un grau de cohesió bastant ampli.

Tot i el seu origen fora de l'àmbit dels estudis, el desenvolupament acadèmic i periodístic d'escena va començar durant els anys noranta. Un dels primers en definir-lo va ser Will Straw, doctor en comunicació especialitzat en els estudis de mitjans urbans. D'acord amb Straw, "l'escena musical és l'espai on grups de persones prenen forma social al voltant d'objectes culturals o activitats" (Straw, 2015). Així doncs, s'ha de concebre la

ciutat com un gran escenari on s'anirà formant una xarxa de sociabilitat, comunicació i identitat que anirà implicant cada vegada més actors que desenvolupen les seves activitats darrere d'un determinat estil o gènere musical. Perquè es consideri que una escena és local, haurà de tenir certa capacitat d'alterar aquest espai urbà: la seva forma d'usar-lo i de viure'l. Això vol dir que, per exemple, un bar o local que anteriorment tenia un significat o funció, amb l'aparició d'aquesta escena acaba adoptant un altre sentit.

Per tant, "una escena musical és un espai, físic o virtual, compartit i delimitat temporalment per una sèrie d'actors que elaboren diverses activitats al voltant d'un determinat tipus de música que o, bé és original, o bé és aliena, però que és apropiada i adaptada a la pròpia cultura local" (Díaz Carreras, 2017).

D'acord amb Díaz Carreras, el concepte d'escena musical es va adaptar molt bé a l'estudi de les comunitats juvenils i la seva relació amb la música en el període comprès entre 1976 i mitjans dels 90. A partir d'aquí ens trobem amb l'inici del col·lapse de la indústria musical, que va haver de transformar les seves fórmules degut a les noves tecnologies i Internet. "L'any 1999 Shawn Fanning va crear *Napster*, el primer servei de distribució d'arxius de música, i va canviar la indústria de la música per sempre. [...] Després del tancament de *Napster* van aparèixer substituïts com *Audiogalaxy*, *WinMX*, *Kazaa* o *eDonkey* (posteriorment reconvertit a *eMule*), va sorgir el format *Torrent*, *Soulseek* i així fins a l'infinit [...] L'intercanvi de música en línia era impossible d'aturar. Un dels principals discursos generats per part dels defensors de les xarxes P2P era la democratització de l'experiència musical: tothom podria accedir a la música que volgués, independentment dels seus recursos, per fet de tenir un ordinador amb connexió a internet. Gairebé dues dècades després de *Napster*, les discogràfiques han sobreviscut. Hi ha hagut sang, suor, fusions i acomiadaments; però han sobreviscut. Un moment clau per a la supervivència de la indústria musical va ser l'aparició de *YouTube* el 2005 (i de *Spotify* l'any següent). Es va passar del model descentralitzat i gairebé anònim del p2p a unes plataformes controlades des de dalt, amb moderadors, seus fiscals i oficines on es pot jugar al futbolí" (Fernández, 2018).

Per tant, avui dia el concepte escena musical local no és tan vàlid a la realitat de les pràctiques musicals locals. Aquesta situació, com ja s'ha comentat, es comença a evidenciar amb la digitalització i la socialització de la música a les xarxes als anys 90. A partir d'aquest moment, la socialització de la música no només es realitzava en espais físics concrets i en persona com en èpoques anteriors. El terme escena sorgeix quan

tota la indústria musical comença a experimentar els efectes del canvi tecnològic i una part de la comunitat acadèmica troba dificultats a l'hora d'estudiar les pràctiques musicals a partir de comunitat i subcultura en un món on ja no funcionen les comunitats pures de classe, gènere o ètniques.

Escena implica la necessitat d'un escenari, d'un barri, d'una ciutat; però el *trap* a Espanya engloba molts escenaris diferents. "Una escena ho tanca tot a un escenari i ara mateix no hi ha un sol escenari, n'hi ha molts. La paraula escena està obsoleta. Ja no tenim escenaris, tenim l'era postinternet, que és un escenari global. Escena exclou altres escenaris que no siguin una ciutat, un país o alguna cosa molt concreta" (Camprubí, comunicació personal, 2018). Actualment cal imaginar una comunitat musical on l'espai local, translocal i la xarxa formin un tot indissociable. D'aquesta manera podrem estudiar i comprendre el fenomen de les comunitats musicals, les seves pràctiques i les seves músiques en tota la seva dimensió.

Un concepte que englobi més d'un escenari: moviment

Per aquest motiu, com encara no s'ha desenvolupat un terme que s'adapti millor a les necessitats actuals, i per suggeriment d'Aïda Camprubí, parlarem del *trap* com a moviment o corrent. "Un moviment és una cosa que es desenvolupa en molts llocs alhora, no és una escena d'una ciutat, és un moviment gran. Un moviment implica que es mou i que, per tant, prolifera i que, consegüentment, passa a molts llocs alhora, diferents: s'està movent" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

Introducció al *trap*

El sorgiment del *trap* als Estats Units

Hi ha autors, com Valentin Duquet, que consideren que el *trap* sorgeix a partir del *gangsta rap*, "subgènere del *rap* que pretén mostrar l'estil de vida violent dels joves de les zones menys afavorides de la ciutat" (Adaso, 2017). Segons Duquet, aquests rapers van voler oferir al seu públic blanc una versió de l'estil de vida de la comunitat negra estatunidenca on s'exageressin els seus trets racials de negritud. Així doncs, a partir d'aquesta definició, el que volien aquests artistes era oferir al mercat una versió romàntica de la violència i la droga dels suburbis. El terme "*trap*", aleshores, "originalment es referia al lloc del gueto on es venien les drogues, que va ser documentat a moltes cançons de *hip hop*. Està connectat a un estil de vida que fa necessari viure fora de la llei i fer diners a través de qualsevol mitjà. Durant la primera dècada dels 2000, "*trap*" va acabar designant un nou estil musical, encara que va mantenir el significat original del terme" (Duquet, 2016).

De tota manera, per a molts apareix a partir de la seva relació amb el *hip hop* i el *rap*. El *hip hop* neix cap als anys 70 amb la lluita dels afroamericans pels seus drets civils i es consolida a les comunitats negres o hispanoparlants del barri del Bronx de Nova York. A la vegada, és a partir d'aquesta dècada quan el *rap* sorgeix com a gènere musical consolidat. El *rap* va aparèixer degut a la demanda d'un estil musical que fos capaç de propagar un missatge compromès i ple de contingut social. En relació a això, al pròleg de la traducció de *Ilustres raperos: el rap explicado a los blancos*, assaig dels escriptors entusiastes del *hip hop* David Foster Wallace i Mark Costello, el periodista Nando Cruz indica que "tot el que aquella cultura negra expressa ve determinat per la posició que li va concedir el ciutadà blanc dins la nostra societat [...] El raper del suburbi que intenta subsistir en un entorn hostil es el tataratataranét de l'esclau que va aconseguir aquella llibertat que en cap cas li garantitzava una vida digna a ell o als seus tataratataranets. Aquesta desigualtat centenària és el context històric a partir del qual es pot comprendre el *hip hop*" (Cruz, 2017, a Foster Wallace i Costello, 1966).

Tornant al *trap*, d'acord amb Shawn Setaro, periodista estatunidenc especialitzat en *hip hop*, en un reportatge per a *Complex*, és difícil trobar informació d'abans dels anys 90 sobre el gènere, però se sap que es va començar a gestar a partir de 1980. Va ser aleshores que Roland Corporation, una companyia japonesa fabricant d'instruments musicals i equips electrònics i software, va començar a comercialitzar la seva màquina de percussió analògica programable més nova: la caixa de ritmes Roland TR-808

Rhythm Composer. La 808 es caracteritza per tenir l'habilitat de programar greus amb freqüències molt baixes, a més d'altres sons molt fàcils de distingir com els sons de picades de mans, xarleston, caixes de bateria, etc.

Aquesta caixa va representar un gran canvi ja que les màquines que Ikutaro Kakehashi, el fundador de Roland, havia estat produint des de mitjans dels anys 60 s'havien ideat per acompanyar els organistes. La 808, en canvi, era diferent. Inicialment s'havia concebut per a crear *demos* pels estudis de música i, per aquest motiu, les percussions no sonaven realistes. Això va provocar que, tres anys més tard, el 1983, Roland parés de produir-la. Per sort, cançons com "Planet Rock" d'Afrika Bambaataa & Soulsonic Force o "Sexual Healing" de Marvin Gaye van fer que la 808 pogués tenir una segona oportunitat. A més, d'ençà que Roland la deixés de produir, el seu preu inicial, d'uns 1000 dòlars, va baixar en picat i va esdevenir una caixa de ritmes assequible perquè aquells músics i productors amb menys recursos l'acabessin convertint en una de les caixes de ritmes més emblemàtiques del *hip hop*.

Un d'aquests productors va ser Greg Broussard, que va adquirir una 808 quan va escoltar el ritme de "Planet Rock" i va exportar el so fins a Los Angeles. Allà va compartir els seus coneixements amb Luther Campbell i David "Mr. Mixx" Hobbs, del grup 2 Live Crew. Aquest col·lectiu va agafar les influències culturals de Miami i, juntament amb la manera d'usar la 808, va iniciar el que més endavant es coneixeria com a *bass music*. Aquest so va arribar a Atlanta, ciutat on es va gestar més endavant el *trap*, gràcies a Aldrin Davis, conegut com a DJ Toomp, que va utilitzar la 808 en diverses produccions a finals dels 80. Un altre que la va utilitzar va ser el DJ de Nova Orleans Mannie Fresh, productor del segell Cash Money Records, amb molta influència dins el món del *hip hop*. El so de la 808 es va propagar través de les seves produccions i altres productors com Shawty Redd van adoptar aquest estil, publicant àlbums com "Causin' Drama" de Drama o, més tard, "Let's Get It: Thug Motivation 101" de Young Jeezy.

A començaments dels 2000, l'estil estava arribant al *mainstream* a través dels barris marginals de les regions del sud dels estats units, però encara no tenia nom. Malgrat que hi ha diverses teories sobre qui va "inventar" el *trap* i qui li va posar nom², la majoria de publicacions musicals estan d'acord en què aquest va arribar amb el llançament de

² Parizot, M. (2018, 9 abril). T.I. Refutes Gucci Mane's Claim That He invented Trap Music. *Hot New Hip Hop*. Recuperat de: <https://www.hotnewhiphop.com/ti-refutes-gucci-manes-claim-that-he-invented-trap-music-news.47452.html> [Consultat el: 11 abril 2018]

l'àlbum "Trap Muzik" de T.I., produït per DJ Toomp i publicat l'any 2003. En aquell moment, però, el títol no tenia res a veure amb un estil musical. Segons el mateix Toomp va explicar a *Complex*, el disc es va anomenar així perquè "rapejava sobre l'estil de vida que comportava vendre drogues (*trapping*) i estar fora al carrer, aconseguint diners extra". *Trap* feia referència als llocs on es venia droga i, a la vegada, a l'estil de vida dels traficants, que en molts casos és un carrer sense sortida. El so de l'àlbum va cridar l'atenció i la gent el va començar a relacionar amb Toomp i T.I., per això es va començar a conèixer com a *trap music*.

D'aquesta manera, gràcies al *trap*, el *rap* va agafar una nova dimensió, més fosca i on es parlava de les problemàtiques del carrer amb un so nou, que trencava amb tot el que hi havia hagut fins llavors. D'una banda, el *trap* relatava la vida dels barris del sud dels Estats Units, parlant de drogues i altres experiències a les que la majoria dels seus habitants estaven destinats, com la impossibilitat d'accedir a estudis superiors i assegurar-se un bon futur. Aquestes dificultats portaven a moltes persones a recórrer al tràfic de drogues per sobreviure. D'altra banda, però, els aquests que aconseguien triomfar i enriquir-se mitjançant la música presumeixen de fama, riquesa i, en definitiva, les comoditats que han obtingut un cop han arribat al cim sense ajuda de ningú. Pot semblar que els dos grups transmeten missatges banals, però simplement es limiten a representar dos estils de vida.

Un dels que va aconseguir que el *trap* fos popular va ser el productor Lex Luger, que cap al 2009 va enviar alguns dels seus *beats*³ al raper Waka Flocka Flame. Aquest en va fer servir tres a la *mixtape*⁴ "I'm Just Livin Life". Va ser llavors quan artistes molt populars com Kanye West, Jay Z o Rick Ross van començar a utilitzar els ritmes de Luger a les seves cançons⁵.

Tanmateix, el que va acabar de catapultar el *trap* a l'àmbit comercial va ser l'interès dels productors de música *dance*. Cap a l'any 2012, noms com Diplo, Dillon Francis, Flux Pavillion o Baauer van començar a experimentar amb el gènere en les seves produccions i remescles i, a partir d'aquí, el *trap* ja no només parlava de la vida al carrer.

³ El *beat* és la part instrumental per sobre de la qual un raper canta els seus versos.

⁴ Dins del *hip hop* i *R&B*, un *mixtape* descriu alguns llançaments, generalment fets de manera independent, de durada més curta que un àlbum normal. Molts d'ells, a més, s'emeten de forma gratuïta per obtenir publicitat o eludir possibles infraccions dels drets d'autor.

⁵

Des d'aquell moment el *trap* també va començar a inspirar-se en l'energia dels clubs. Això, a la vegada, va provocar que artistes del *mainstream* comencessin a incloure elements propis del *trap* en les seves cançons. Un exemple seria Katy Perry i les seves col·laboracions amb Juicy J i Migos o Lana del Rey al seu últim àlbum, on participen A\$AP Rocky i Playboi Carti.

Actualment els temes de *trap*, com "Bodak Yellow" de Cardi B⁶ o "Rockstar" de Post Malone⁷, estan aconseguint ocupar moltes de les primeres places a les llistes de vendes. D'altra banda, productors més joves com Mura Masa i les seves col·laboracions amb artistes com A\$AP Rocky o Desiigner, o Cashmere Cat amb Ty Dolla \$ign o 2 Chainz, donen encara més visibilitat al gènere.

Com indica Duquet a la seva tesi, en els seus inicis el contingut del *trap* no era pas polític. Tot i així, a mesura que un estil musical evoluciona, el seu contingut també ho fa. Per això, el llançament de la cançó "Formation" de Beyoncé, amb el seu corresponent videoclip, va acabar de confirmar que el *trap* estava agafant una nova dimensió per a alguns artistes. "Treu problemes polítics, reafirma el seu orgull de ser negra i fa tot això mentre canta i rapeja (amb la típica veu animada i el *flow*⁸ irregular del *trap*) per sobre d'un *beat* fet per Mike Will Made It⁹ i amb l'artista de *trap* Swae Lee havent ajudat a escriure la lletra. Possiblement va triar el *trap* com a mètode per expressar-se perquè té el triple de legitimitat al tractar-se d'un gènere predominantment afroamericà, del sud i del camp; tres elements que vol transmetre amb aquesta cançó. Amb l'home de negocis milionari Jay Z com a marit, sap de primera mà que el *rap* ja no té la legitimitat popular del "fet pel poble per al poble" que solia tenir. També va triar el *trap* perquè és la

⁶ Trust, G. (2018, 2 gener). Cardi B Joins The Beatles & Ashanti With First 3 Hot 100 Hits in Top 10 Simultaneously; Ed Sheeran & Beyonce's 'Perfect' No. 1. *Billboard*. Recuperat de: <https://www.billboard.com/articles/columns/chart-beat/8085800/cardi-b-the-beatles-ashanti-hot-100-top-10> [Consultat el 4 abril 2018]

⁷ Trust, G. (2017, 4 desembre). Post Malone's 'Rockstar' Leads Billboard Hot 100 for Eighth Week, G-Eazy's 'No Limit' Lifts to Top 10. *Billboard*. Recuperat de: <https://www.billboard.com/articles/columns/chart-beat/8055045/hot-100-post-malone-rockstar-ed-sheeran-g-eazy> [Consultat el 4 abril 2018]

⁸ El *flow* fa referència als ritmes creats pels versos que el raper fa per sobre d'un *beat*. La manera com s'adapta, la velocitat i la desimboltura que té són molt importants per determinar si un artista té *flow* o no.

⁹ Mike Will Made It és un dels productors més importants dins el hip hop i pop actuals.

tendència" (Duquet, 2017). En aquest sentit, i malgrat que "Formation" no és una cançó obertament políticament compromesa, l'aparició d'aquest tema i el seu discurs representen un dels primers intents que ha fet el *trap* més *mainstream* de formar part d'una dimensió molt més implicada políticament parlant.

El trap a Espanya

Tot i que el *trap* ara mateix gaudeix de molta popularitat al territori espanyol, el naixement i creixement d'aquest moviment ha estat tan ràpid que no hi ha publicacions acadèmiques que ens puguin servir per contextualitzar-la.

Mentre que als Estats Units és fàcil trobar mitjans especialitzats en el *hip hop* i els seus derivats, com *XXL*, *Hip Hop Weekly*, *The Source* o *Complex*, a Espanya és difícil trobar mitjans especialitzats més enllà de *Hip Hop Life* o *The Medizine*.

Malgrat això, sí que és possible trobar informació a articles de publicacions principalment digitals com el suplement *Tentaciones* de *El País*, *Playground*, *MondoSonoro*, *Vice* o *Beatburger*. Cal destacar, a més, que moltes d'elles estan enfocades a un públic més aviat jove.

Com arriba el trap a Espanya?

Si bé el *trap* als Estats Units neix a partir de la cultura *hip hop* del país, a Espanya arriba mitjançant un procés d'importació i no pas com a derivat de l'escena *hip hop* estatal.

Com s'explica al documental *Dos platos y un micro (30 años de hip hop en España)*, dirigit pel realitzador Rafa de los Arcos, el *hip hop* va arribar a Espanya als anys 80 per la influència de les bases militars nord-americanes que hi havia al país.

La seva popularitat fins als anys 90 va ser força alta, però la falta de renovació de la música d'aquests artistes va començar a cansar el seu públic i tots aquells que posteriorment introduirien el *trap* a Espanya. De tota manera, va ser durant aquesta època que van sorgir grups com 7 Notas 7 Colores o Violadores del Verso. Van ser ells els que van acabar de configurar el *rap* espanyol i, malgrat que alguns d'ells ja no estan en actiu, molts dels seus membres encara fan música, com Kase.O o ToteKing. Tot i que ja fa uns anys de la introducció del *rap* a Espanya, molts dels artistes que formen part d'aquesta escena mantenen el mateix (o similar) estil i sonoritat dels 90. És per aquesta falta d'adaptació o renovació que es diu que el *trap* espanyol no està directament influït pel *hip hop* estatal.

Cal destacar que són els mateixos artistes de *trap* que critiquen el *rap* espanyol i s'hi deslliguen perquè no s'hi senten identificats o representats. "Hi ha una cosa que sempre diuen els traperos del *rap*, i és que els rapers a Espanya són com un puto 'quiste'. Van fer el seu gueto, és tot molt *old school*, no ha evolucionat, porten molts anys fent el

mateix... I, clar, això a ells no els hi agradava. Quan van començar a fer trap no és perquè es fixessin en els rapers d'aquí, és que es van fixar en els Estats Units. El rap d'aquí els semblava avorridíssim. Són molt poetes, molt literaris, molt polítics en un sentit més social" (Camprubí, comunicació personal, 2018). Això mateix ja ho havia afirmat Yung Beef en una entrevista de fa uns anys: " (el *rap*) sempre ha estat música de burgesos, que no canten sobre temes del carrer" (Yung Beef en una entrevista per a Pérez de Ziriza, 2015). En aquest sentit, la periodista Alicia Álvarez va apuntar: "Pot ser que la metàfora i les figures retòriques no siguin presents a les lletres de molts d'aquests artistes. També pot ser que haguem de deixar que la música evolucioni al seu aire. Amb la revolució tecnològica que hem experimentat en els últims anys i, donant per fet que el llenguatge ha experimentat un canvi en tots els seus nivells, com no anaven a canviar les lletres de la música urbana?" (Álvarez, 2017b).

En aquest mateix article d'on s'ha extret la cita de Yung Beef hi ha un fragment del crític de televisió i música David Broc que sintetitza molt bé les diferències entre aquestes dues generacions: "Vesteixen diferent. Parlen diferent. Pensen diferent. Rapegen diferent. I, el que resulta encara més evident, la seva música sona totalment diferent. Salta a la vista, i a l'oïda, que el nou rap espanyol, representat per por la Pxxr Gvng o C.Tangana, ha trobat el seu propi camí lluny, molt lluny, de la tradició i els referents clàssics del hip hop al nostre país. Però el canvi més dràstic i notori que s'aprecia entre una generació i una altra no té a veure amb l'estètica -ara més *swagger*¹⁰, les influències –el *reggaetón*, el *trap* o l'*electrolatino* vénen forts–, el so -més electrònic i accessible; ni rastre del model de la vella escola- o la seva expansió popular -però immediata i constant gràcies a Internet i les xarxes socials-, sinó amb l'actitud dels seus protagonistes. La gran ruptura es produeix en la mentalitat: quan van començar, Mucho Muchacho, CPV o Sólo Los Solo simplement aspiraven a publicar la seva música i tenir l'oportunitat de fer alguna cosa amb ella. Estaven segurs de si mateixos i del seu enorme talent, però ni de llarg tenien les idees tan clares ni eren tan desafiants en les seves intencions de conquesta popular. La música era la fi. Ara és el mitjà. Perquè aquesta nova generació ho vol tot, i ho vol ja, com més aviat millor. I el context està de part seva: sense les ingerències d'una indústria plomissa que ho alenteix tot, amb YouTube com el millor departament de màrqueting possible i amb un públic jove amb molts menys prejudicis musicals que el de fa dues dècades, la nova generació de rapers espanyols

¹⁰ Swagger vol dir, literalment, arrogant. La seva estètica imita a la de rapers com Kanye West o Lil Wayne i cantants com Justin Bieber. Destaca l'ús de pantalons per sota de la cintura, samarretes apretades, molts accessoris, gorres i bambes.

sedueix i fascina per aquesta agressiva concepció pop del gènere. No tenen res a perdre i sí molt a guanyar" (Broc, 2015).

Encara que el *trap* s'hagi importat dels Estats Units, hi ha diverses diferències entre el moviment estatal i l'escena nord-americana. Una de les primeres coses que crida l'atenció és que els orígens dels artistes són completament diferents. Mentre que el *trap* estatunidenc neix com a resultat de l'opressió d'aquells afroamericans que viuen a barris marginals i han de guanyar-se la vida de manera il·legal, a Espanya podem trobar artistes de qualsevol classe social, encara que predominen aquells de classes més treballadores.

Flat Erik
@Erik_Urano

Seguir

Confirmado. "Trap" es la palabra más pocha y descontextualizada del 2016. Por poco no le llaman trap a todo aquello que no sea música clásica

12:28 - 24 dic. 2016

Tweet d'Erik Urano, artista vinculat al *trap*. Font: Twitter.

Abans de continuar parlant de *trap*, però, cal tenir en compte que la globalització també ha arribat a la música, pel que, considerant el context espanyol actual, el fet que determinats gèneres hagin arribat a públics als que, en un principi, no estan destinats, no hauria d'estranyar. "La música de la postmodernitat ja no s'adscriu a una classe social determinada com succeïa en altres èpoques. Actualment la música es posa al servei de qualsevol persona, independentment del seu estatus, poder, prestigi. Si bé és cert que cada tipus de música té el seu públic i el seu lloc on ser interpretada, les noves tecnologies acosten la música a tots els racons del planeta. Dins la societat actual, la música presenta una fesomia heterogènia que respon a l'existència d'una metamorfosi constant dels gustos, impulsada per la societat de consum i fomentada des dels mitjans de comunicació. A causa del imparable procés de globalització, els gèneres musicals creats en una cultura s'accepten i es reconeixen per unes altres. D'aquesta manera ens trobem amb uns gèneres musicals que trenquen fronteres i s'instal·len en totes les parts del món" (Hormigos y Martín, 2004; citats a Colomo-Magaña, 2014).

Si bé el *trap* fet a Espanya presenta trets molt similars als del nord-americà, també beu de la música llatinoamericana, que des de fa poc temps té una escena molt potent amb artistes que estan aconseguint popularitat fora de països hispanoparlants. Tanmateix, d'acord amb el bloc especialitzat en cultura digital *Young Vibe*, aquesta globalització

també ha facilitat que moltes persones puguin tenir l'oportunitat de divertir-se, experimentar i, finalment, crear música. Gràcies a Internet no hi ha limitacions i, d'aquesta manera, han sorgit centenars de productors, grups, cantants i rapers que, sense la necessitat de ser professionals, han aconseguit crear peces musicals molt completes. Això, a la vegada, ha provocat que el so de cada artista sigui molt personal, fet que els ajuda a desenvolupar un estil propi.

Malgrat això, hi ha trets que comparteixen les cançons fetes a ambdós països: "La base és la de la caixa de ritmes 808, típica de 808 Mafia¹¹. És un so que està una mica influenciat per el *vaporwave*¹² més fosc. Aleshores, és un so fosc, fet amb 808 principalment... Quan es fa amb la caixa. Moltes vegades es fa amb el Fruity Loops¹³, amb l'Ableton¹⁴ i altres programes d'edició. Es treballa tot des del digital... O moltes vegades es descarreguen pistes i les samplegen¹⁵. Si el hip hop ja samplejava amb vinils, ara es sampleja simplement arrossegant la pista des d'Internet, descarregant-la" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

Quin són els artistes més destacats del *trap* a l'Espanya actual?

A Espanya cada cop hi ha més gent fent *trap*. Tanmateix, hi ha un grup d'artistes en concret que destaquen més que els altres, encara que després cadascun té els seu propi estil. Tenint en compte el nombre cada cop més gran d'artistes que es dediquen al *trap*, cal que destaquem alguns noms.

¹¹ 808 Mafia és un equip estatunidenc de producció i composició de música *hip hop* de referència mundial pel que fa al *trap*. Va ser fundat pels productors Southside i Lex Luger, encara que compta amb més productors.

¹² El *vaporwave* és un gènere musical i artístic digital que va sorgir durant aquesta última dècada. Es caracteritza per fer hibridació d'estils de música de ball electrònica amb gèneres de dècades passades, especialment dels 80. Per la seva estètica inspirada en els 80 i 90, ha estat interpretat com una crítica al capitalisme i tot el que s'esperava del futur en aquelles èpoques.

¹³ El Fruity Loops (actualment conegut com a FL Studio), és una estació de treball d'àudio digital desenvolupada per Imagination Software. Pot funcionar com a editor d'àudio, seqüenciador amb suport multipista i MIDI. És utilitzat per fer produccions musicals.

¹⁴ Ableton Live és un seqüenciador d'àudio i MIDI desenvolupada per Ableton.

¹⁵ Samplejar fa referència al *sample*, una mostra de so gravat en qualsevol tipus de suport amb la intenció de fer-la servir posteriorment com a instrument musical o en una gravació de so diferent.

D'una banda tenim a Yung Beef, pioner del *trap* estatal juntament amb el seu grup, la PXXR GVNG. D'origen granadí, Yung Beef va començar a fer-se famós quan vivia a Barcelona. També cal esmentar al madrileny C.Tangana, membre del col·lectiu Agorazein, pel seu èxit a nivell comercial. En solitari, C.Tangana va firmar amb Sony el que, segons ell mateix diu a la seva cançó "Espabilao", "el contrato más caro de to' l gremio". Un altre artista important dins aquest món és el també granadí Dellafuente, que amb la seva barreja de *trap* i altres gèneres com el *flamenc* ha aconseguit obrir una nova dimensió sonora dins el moviment. Líricament és essencial mencionar al canari Bejo, membre del col·lectiu Locoplaya, que amb les seves lletres i ritmes més tropicals està renovant el *trap*. Per últim, cal destacar al mallorquí Rels B que, tot i mantenir-se fora de la indústria i negant-se a firmar contractes amb grans discogràfiques, les reproduccions a les seves cançons es poden comptar per milions.

Fins ara no s'ha parlat de cap noia perquè elles van arribar una mica més tard. Encara que més endavant esmentarem més noms i parlarem més en profunditat d'algunes d'elles, cal citar-ne un parell o dos. En primer lloc és important destacar a Somadamantina, primera noia en fer *trap* a Espanya. La Zowi també mereix una menció donat que és una de les artistes més mediàtiques del *trap* estatal. La catalana Bad Gyal també és un dels referents ja que, independentment de si és una dona o no, s'ha postulat com un dels noms més importants a nivell internacional del panorama musical espanyol actual. Per últim, cal fer una menció especial a Gata Cattana, jove promesa que ens va deixar l'any 2017 amb només 26 anys i un àlbum que es va publicar de forma pòstuma: "Banzai".

Música

Malgrat les diferències d'estil entre tots els artistes de *trap*, un tret que tenen tots en comú són les bases musicals o temps. Tot i que els mateixos artistes les poden fer sols, la majoria fan servir bases fetes per productors o DJs. A més, si parlem de grups de *trap* hi ha la possibilitat que un dels membres sigui el que produeix totes les bases. "Des del punt de vista de la producció, el so està compost per una mescla de trepidants baixos pesats, una bona dosi de sintetitzadors en capes i *hi-hats*¹⁶, essent el 808 un dels components principals. Els instruments tendeixen a començar a 75BPM i acabar a 120BPM" (Patterson, 2013). També hi poden haver altres elements sonors musicals i extra-musicals, com sons de sirenes o pistoles, que no formen part de la base. Són

¹⁶ El charles, una de les peces de la bateria.

efectes que poden variar segons l'artista, el productor i el programa d'edició que s'utilitzi per crear la cançó.

A Espanya, a més, cal afegir la incorporació de sons propis de gèneres nascuts a Llatinoamèrica com el *bolero*, la *bachata* o el *reggaetón*. Aquestes incorporacions però, encara que diferencien el *trap* espanyol del *trap* nord-americà, no aconsegueixen convertir-lo en un gènere diferent. En tot cas, el que molt sovint fa és que es deixi de parlar de *trap* per parlar de música urbana, concepte que engloba el mateix *trap* i altres gèneres més *underground*. "Aquí, musicalment, al ser un país que tenim una connexió llatina i flamenca tan important, el *trap* es barreja amb el *flamenc*, es barreja amb el *reggaetón*... Es barreja amb moltes coses d'aquí. Aleshores, el que potser tenim nosaltres, que ells no tenen, és una vessant molt més llatina que no pas als Estats Units. Allà és molt més fosc i molt més tancat. I l'estètica també [...] És una barreja de gèneres digitals i de post-Internet... És música digital principalment, que juga molt amb el *sample*, que és lo-fi, al final, perquè, a part de l'Alizzz i algun productor d'aquests més totxos, la majoria, quan comencen, fan produccions molt brutes. Es barreja molt amb els sons llatins. No hi ha complexes: els gèneres s'hibriden, ja no hi ha res pur" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

AutoTune: veus robòtiques

D'altra banda, un altre tret que caracteritza el *trap* és la veu. Si bé les bases d'algunes cançons poden acabar essent molt semblants entre elles, és el tractament que fan de la veu el que pot acabar diferenciant cada tema. Hi ha artistes com Yung Beef o Kinder Malo que parlen/canten/reciten cridant per donar diferents significats o matisos a les cançons; n'hi ha d'altres que donen més importància a la repetició de les caigudes de les seves melodies, com DICC; que canten de manera desganada, com Cecilio G.; o que estan fora de ritme, com Pimp Flaco.

Un tret molt característic que ajuda englobar dins d'un mateix gènere a tots els artistes espanyols que considerem que fan *trap* és l'ús de l'AutoTune, un processador d'àudio que permet maquillar desafinacions i errors vocals i instrumentals. Hi ha artistes que l'utilitzen per compensar les seves carències vocals, d'altres ho fan per alterar o donar-li efectes a la veu que, a la vegada, ajuden a transmetre el missatge de la cançó de manera més directa. "L'AutoTune, ens agradi o no, ha democratitzat els cantants. Molts artistes actuals del *trap* probablement no s'haguessin atrevit a gravar en un estudi o, fins i tot, pujar a un escenari sabent les seves limitacions vocals" (del Amo, 2018). En

qualsevol cas, l'AutoTune és utilitzat tant en directe com en les versions d'estudi de les cançons.

Precisament és l'ús d'aquest programari un dels trets que provoca més rebuig i crítica entre aquells que pensen que el *trap* no s'hauria de considerar un gènere musical. De fet, ja ho fa quan es parla de qualsevol gènere musical¹⁷. Per aquest motiu, és fàcil llegir comentaris d'articles sobre *trap* que denigren el gènere pel fet d'utilitzar AutoTune. Emperò, les crítiques no només es donen a Espanya, sinó que als Estats Units també s'han escrit articles en contra del programari i hi ha molts artistes en contra del seu ús: Jay Z, per exemple, té una cançó, guanyadora d'un Grammy, dedicada a l'AutoTune: "D.O.A. (Death of Autotune)".

De tota manera, l'ús que fan d'AutoTune els artistes de *trap* és diferent al d'altres estils musicals. Històricament, i malgrat que ara s'utilitza amb finalitats diferents, en la majoria de gèneres s'utilitzava només per corregir les carències vocals. El *trap* ho fa per donar-li nous matisos a la cançó: "De la mateixa manera que generacions d'innovadors van retorçar el so de la guitarra elèctrica de noves maneres, amb tots els efectes pedals d'efecte, obstruccions i *vibratos*, els avenços més importants d'AutoTune no han sorgit de la manca de talent, com la majoria de la gent assumeix, sinó d'incansables innovacions de prova i error i d'un profund compromís amb la manera com funciona la tecnologia" (Kramer, 2014).

Tots aquests elements junts fan que el *trap* provoqui una sensació d'incomoditat sonora. El *trap* ens causa rebuig i por perquè ens és desconegut però, a la vegada, fa que ens hi sentim atrets.

Missatges

"La cançó té una doble dimensió: música i lletra. Avui dia no hi ha dubte que la lletra de la cançó ha pres el protagonisme. La lletra és el missatge i ha contribuït a donar a la música un sentit objectiu. La lletra comunica de manera directa mentre que la música comunica d'una manera subjectiva" (Hormigos y Martín, 2004; citats a Colomo-Magaña, 2014). A més, i com es desenvoluparà a continuació, cal recordar que "a tota obra d'art

¹⁷ Del Amo, S. (2018, 9 març). 20 años de Auto-tune, el invento que democratizó la voz. *Jenesaispop*. Recuperat de: <http://jenesaispop.com/2018/03/09/323383/20-anos-auto-tune-invento-democratizo-la-voz/> [Consultat el 16 abril 2018]

–i no només a aquelles que proclamen la necessitat de transformació social– es troben reflectits els processos històrics i socials” (Adorno, 1962; citat a Pérez Rubio, 2013).

EL
@secoweedcodein

Siguiendo

Yo no hablo de política yo soy política

1:06 - 4 oct. 2017

Tweet de Yung Beef, un dels pioners del *trap* a Espanya. Font: Twitter.

Sobre el missatge i poder polític del *trap*, però, és necessari entendre que “mentre que al *gangsta rap* les lletres mantien certa ambigüïtat entre aquesta acceptació d'un estil de vida marginal com a senyal d'identitat i certes pretensions de denúncia social, al *trap* aquest contingut polític-social que acabem d'assenyalar desapareix per complet. Ara bé, això no vol dir que el *trap* no posseeixi un rerefons ideològic concret, més enllà d'aquesta mena de nihilisme hedonista amanit amb una mica d'anarquisme «fluixet» –basat principalment en el menyspreu a l'autoritat en general però sense una perspectiva real de canvi social– que els artistes mostren de manera explícita en les seves cançons. A través d'aquest rerefons el *trap* es fa solidari amb un fenomen sociocultural d'estructura més àmplia i complexa, i això és el que en gran mesura li concedeix aquesta rellevància en el panorama artístic actual” (de la Rubia, 2018).

Tot i que persones de qualsevol classe social poden fer *trap*, els orígens del gènere a Espanya estan molt relacionats amb el concepte de la marginalitat, els barris i la idea de classe. Per això, quan analitzem les lletres d'aquests artistes és fàcil trobar faltes d'ortografia i d'expressió, vulgarismes i argots molt concrets que poden ser de zones molt específiques de ciutats o incorporacions que s'han fet d'altres idiomes i cultures. “Les lletres es basen en armes, les drogues i les putes. I de *josear*, que seria el *hustling*¹⁸. Parla d'això perquè, al final, és explicar la vida del tràfic, d'estar enganxat a la droga, la festa i de col·locar-se amb Lean... Tot i que aquí realment no ha estat mai de moda; aquí beuen Jäger¹⁹ amb Red Bull. També es parla molt de marques, que és un neocapitalisme molt fort” (Camprubí, comunicació personal, 2018).

¹⁸ *Hustling*, o *josear* aquí a Espanya, vol dir buscar-se la vida.

¹⁹ Jägermeister, licor d'herbes d'origen alemany. El Jägermeister amb Red Bull també es coneix com a Jägerbomb.

Així doncs, musicalment parlant, el *trap* és “un gènere caracteritzat per les seves lletres sobre activitats delictives, violència, la cosificació de la parella sexual i sobretot el *flexeo*, que no és més que presumir, xulejar de manera creativa sobre tot l'anterior. Però no n'hi ha prou amb això: també cal que tota aquesta xuleria estigui recolzada d'alguna manera per vivències reals o, almenys, que l'artista de torn ho faci prou creïble [...] això ho posa molt bé de manifest Kidd Keo en la seva cançó TRAP LIFE: «Yo no soy un gangster, yo no soy un guerrillero / A mí me gusta vacila' con mi cara 'e niño bueno» (de la Rubia, 2018).

Els primers artistes de *trap* a Espanya, com els membres de la PXXR GVNG, provenen dels barris més pobres d'algunes ciutats del país, on hi ha un sentiment de comunitat i família molt fort. “Tenen un sentiment de família molt fort; són gent que es protegeixen molt els uns als altres, que es cuiden molt. Com que han quedat una mica exclosos de la societat, al final es tenen els uns als altres i estan a mort. [...] El Khaled, sobretot, és el que més parla del barri i el que més cançons té dedicades al barri. A “Huerta Carrasco”, que és l'últim vídeo que va treure, la primera cançó de la seva *mixtape* Rouge, va anar a gravar a un barri de Motril, que és un poble que està allà al costat de Granada, que és el barri dels gitanos. I t'ensenyava com es viu allà, veus a alguns amb les motos, estan tots junts... Un altre el va gravar al Sacromonte, que és el barri dels gitanos d'allà a Granada, que viuen en coves. Ell retrata molt bé totes aquestes barriades i es porta molt bé amb la gent de barri. A les seves entrevistes sempre diu que has de cuidar als que tens al voltant i que, si et fas ric, tornes al barri i ets un estirat, no et voldrà ningú. No has d'oblidar mai d'on vénis i has de tenir respecte” (Camprubí, comunicació personal, 2018).

D'una banda destaca la qüestió de gènere que, tot i que es desenvoluparà més endavant, s'introduirà en aquest apartat.

Flat Erik ✓
@Erik_Urano

Seguir

Mis "puta" no tienen género.

19:00 - 24 may. 2017

Tweet d'Erik Urano, artista vinculat al trap. Font: Twitter.

Tanmateix, són tan explícits que sovint la figura de la dona pot veure's insultada, usada com un objecte i menyspreada. Mentre que, com explica Michael Jeffries a *Thug life*, als Estats Units paraules com *bitch* o *hoe* (puta) s'utilitzen per referir-se a les dones que només volen estar amb homes pels diners i per aprofitar-se d'ells, a Espanya s'usa com a afegitó per referir-se a una dona qualsevol. Si és per provocar i cridar l'atenció o per denigrar les dones no queda del tot clar. "Estem en una societat masclista i patriarcal. Per tant, la música, al final, és un reflex de la societat. Si les eliminem de la biblioteca igual que eliminem els llibres masclistes, eliminem la nostra història i eliminem la oportunitat d'aprendre de la nostra història. Hi ha lletres masclistes perquè la nostra societat és masclista. I la dona té, moltes vegades, un paper d'objecte de desig. El que hem de fer no és prohibir-ho, sinó educar-los a la nostra manera, contestar-los. Si al final fan alguna cosa masclista queden retratats. Ja no cal ni dir res. Si cantes alguna cosa masclista, allà queda. Hi haurà gent que potser creurà el que diguin, però n'hi haurà d'altra que dirà: 'Però què està cantant? És ridícul'" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

Les dones del *trap* també han parlat sobre l'ús de paraules que, en un principi, poden semblar masclistes. Hi ha diverses entrevistes on cada artista dóna el seu propi punt de vista, però destacarem les declaracions de La Zowi, Ms Nina i Bad Gyal a la revista *VEIN*:

"La paraula "puta" ha canviat de significat. Si em sents a dir "jo tinc putes", puc estar parlant dels meus amics o de les amigues, com en anglès *ma bitches*, saps? Doncs això... A més, per què donar-li tant enrenou, si de totes maneres et diran puta. Si t'enrotlles amb un *tío* a la discoteca als 15 et diuen puta, si te'n vas amb més d'un als 18 ets una puta, si deixes al teu *nòvio* per un altre, puta. Doncs vinga, som putes tots. Al final, cal restar-li significat. Igualment, a mi, en les meves lletres, com més impacti, més m'agrada" (La Zowi en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

"No et diré que m'agrada escoltar segons què de segons qui, ni allò buit i sense sentit. Però trobo que hi ha lletres súper potents que juguen amb aquest terme. Puta és una paraula que s'ha vist sempre malament. Però al *trap*, tant *ties* com *tíos* li han donat la volta completament. Depèn de tantes coses que és intangible. Sí que, en general, és un estil masclista i les lletres són masclistes, però cal vigilar perquè se'ls dóna la volta i la gent que no està ficada en aquest rotllo no ho entén i jutja sense saber. Cal trencar els clixés" (Bad Gyal en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

"Dir puta o fer reggaetón no vol dir ser masculista. Hi ha gent que s'ho pren molt seriosament, però al final és música per diver-se, estar de festa, és *perreo* i és provocació" (Ms Nina en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

D'altra banda trobem la vida real (la vida al carrer), el patiment, la depressió, el nihilisme i l'hedonisme. Sorgeixen de la marginalitat i del fet d'haver de buscar-se la vida per sobreviure. "És molt sincer. I canten molt bé de la pena i de la misèria; del que és sentir-se malament... Del que és sentir-se una mica fora del que s'espera de tu i sentir-te culpable" (Camprubí, comunicació personal, 2018).

Tornant al tema de buscar-se la vida, dins d'això podem trobar un dels trets més característics del *trap*: els *beefs* o baralles. Un *beef* fa referència a la rivalitat entre dos rapers, que pot arribar a casos de controvèrsia, baralles o, fins i tot, assassinats, com va passar als Estats Units amb casos com els de 2Pac o The Notorious B.I.G.²⁰. La difamació i els enfrontaments es poden donar de diverses maneres, però en el cas espanyol el més habitual és mitjançant les xarxes socials, entrevistes o *diss songs*, és a dir, cançons amb lletres on s'insulta a un altre artista, normalment de forma directa. Les baralles entre grups i artistes mantenen viva l'escena i, a la vegada, poden donar publicitat a les dues parts afectades.

Cal destacar que hi ha moltes cançons en què hi ha oracions o paraules que, de vegades, no s'entenen. En relació a això, hi ha artistes que es pronuncien i n'hi ha que no: "(Yung Beef) ja ha comentat en diverses ocasions que és conscient que molts dels seus seguidors extreuen/llegeixen les seves pròpies frases d'una manera diferent a la que són concebudes [...] Pocs d'aquests artistes actuals transcriuen les seves cançons. És habitual escoltar als seus seguidors debatre (tant als comentaris de YouTube com a converses de carrer) sobre si diuen això o allò altre [...]" (Álvarez, 2017b).

Tot i compartir temes, els missatges de les cançons de les noies són una mica diferents. Ho veurem més tard.

²⁰ Lynskey, D. (2011, 13 juny). Tupac and Biggie die as result of east/west coast beef. *The Guardian*. Recuperat de: <https://www.theguardian.com/music/2011/jun/13/tupac-biggie-deaths> [Consultat el 15 abril 2018]

Estètica

"Per a mi, si el *trap* no anés de la mà amb l'estètica que ha creat, pot ser que no hagués estat tan boom com ha estat", va dir Nathy Peluso, artista de *trap*, en una entrevista amb *Noisey*. Musicalment hi pot haver moltes discussions sobre què és *trap* i què no. Malgrat això, si parlem d'estètica ens trobem davant d'una escena amb una imatge i moviments molt concrets, que els distingeixen d'altres col·lectius. Tal es la seva importància que, de vegades, l'estètica pot arribar a ser més important que la mateixa música.

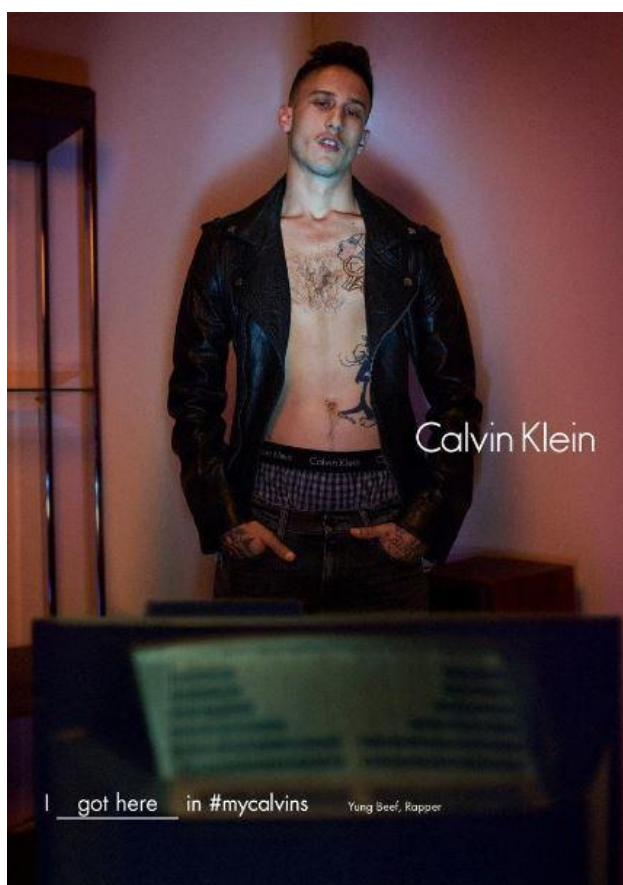
A Espanya la imatge s'allunya molt de la que hi havia als Estats Units als inicis del gènere, amb roba molt ampla. Tot i així, es mantenen la roba esportiva, les gorres, les cadenes d'or i els tatuatges. Evidentment això varia segons l'artista, però la majoria d'aquests trets els podem trobar a qualsevol cantant de *trap*.

De fet, a Espanya el que trobem és una barreja de molts estils. Tot i els elements futuristes que incorporen, la tornada al passat predomina i ens fa recordar als *bakalas*. Trobem roba pròpia de dècades anteriors, especialment dels 80 i 90, amb peces amples i de colors o samarretes d'artistes de la època de qualsevol gènere. L'aire "retro" de la roba és notori, encara que l'ostentació a través de l'ús de marques pot arribar a ser encara més important.

Dins del moviment també tenen molta importància les joies i el luxe. Al començament molts artistes que no es podien permetre les marques de luxe vestien imitacions. En els últims mesos, però, les grans marques han vist que el *trap* és un gran negoci, pel que aquestes imitacions s'estan substituint per peces autèntiques. "(Al *trap*) s'exalten tots aquells ideals de competitivitat i enriquiment personal tan solidaris amb aquest sistema (capitalista) i amanits amb certa elevació artística de l'ostentació, que els trapers prenen directament de les desfilades i campanyes de les marques de disseny més luxoses [...] Al seu torn, aquesta mateixa indústria (de la moda), que és considerada popularment – i no sense raó– com un dels baluards d'aquesta elit «progre» a allò cultural i reaccionària a tota la resta, pretén absorbir elements del que és urbà no només en els seus dissenys, sinó amb la col·laboració d'artistes destacats de l'escena del *trap* i el *hip hop* [...] Combinen la feina amb els gegants del sector del disseny, amb la promoció per a marques i establiments locals" (de la Rubia, 2018).

Sense anar gaire lluny, Yung Beef ha desfilat a la Setmana de la Moda de París i ha participat en una campanya de Calvin Klein, cosa que reafirma que "la indústria del luxe

i la cultura urbana fa temps que ja no viuen en realitats separades, sinó que es retroalimenten entre elles" (Ruer Morgue, 2016).

Yung Beef fent de model a una campanya de Calvin Klein. Font: PlayGround.

Pel que fa als tatuatges, els homes aposten per situar-los en llocs visibles del cos com la cara. Ho fan amb actitud transgressora. Les noies, en canvi, també porten tatuatges, però solen ser en llocs menys perceptibles. Tanmateix, es trobin al lloc on es trobin, tots fan referència a diferents conceptes i imatges i sovint són simples i fets per gent no professional o per ells mateixos. Així, es pretén obtenir una imatge poc cuidada i/o carcellera. Cal destacar també que hi ha artistes que es tatuen marques, fent notòria l'acceptació del capitalisme i l'ostentació per part del moviment.

Dins de l'estètica també s'ha de destacar l'escriptura dels títols de les cançons. Hi ha grups d'artistes, com la PXXR GVNG, que aposten per un "ús de les X i les V propi del witch House -un gènere que, al seu torn, ja arribava influït pel *hip hop* al seu so" (Álvarez, 2017b).

En aquesta mateixa línia, també es destaca l'ús d'emojicones als mateixos títols de cançons: "Marcats sempre per l'ambient tangible que els envolta, una de les característiques que comparteix tota aquesta ¿escena? de nous artistes és el seu naixement -com a projecte artístic- en un espai (no IRL) concret: YouTube. Així que sembla impossible que les seves lletres no es deixessin contagiar pel llenguatge propi de l'era tecnològica: abreviatures, sigles i emojis" (Álvarez, 2017b).

En aquest apartat no hem parlat gaire de dones, però ho desenvoluparem més endavant.

Ball i moviment

La manera com ballen els artistes de *trap* varia molt depenent de la cançó. No és que hi hagi cap estil de ball definit, sinó que el moviment del cos s'adapta al ritme de la música. Malgrat això sí que es pot dir que tots els cantants són expressius i que gesticulen bastant, encara que no són gaire innovadors respecte als artistes nord-americans i repeteixen molts dels gestos que Òscar Broc enumera en un article per a *Tentaciones*: fan els gestos de llençar bitllets, de disparar armes, de resar... Res que no s'hagi vist abans.

Com veurem pròximament, en el cas de les noies, però, el cas es completament diferent.

Difusió i popularitat: *trap*, la música que ve de YouTube

Encara que podem trobar cançons a diversos llocs, com Spotify o SoundCloud, si hi ha una plataforma que destaquí per sobre de les altres si ens referim al *trap* espanyol, aquesta és YouTube.

Una de les coses que ha popularitzat el *trap* són els videoclips de les cançons, sempre penjats a YouTube i amb una estètica molt cuidada i pensada al detall. Per tant, la producció audiovisual és molt important, arribant a tenir, de vegades, el mateix pes que la pròpia cançó. Tant si tenen pressupost com si no, els artistes tenen en compte que els vídeos són importants i, encara que siguin molt simples, gairebé sempre que treuen alguna cançó ho solen fer acompanyant-la d'un videoclip que té per objectiu ser com més cridaner millor. Un bon vídeo, per molt que sigui senzill o auster, sempre és publicitat. A banda d'això, cal destacar que la distribució de la música sol ser gratuïta, pel que si parlem de música i prou, els artistes només generaran ingressos amb les

visualitzacions i les reproduccions. Més endavant ja guanyen diners amb concerts i patrocinis, però el primer que han de fer és que la música aconsegueixi fer-se viral.

A més, pels artistes també és molt important cuidar els seus vídeos perquè, degut a que la majoria d'artistes no tenen contractes amb les grans discogràfiques, amb C.Tangana i el seu contracte amb Sony com a excepció, la seva música no sona a les ràdios més comercials. És per això que els artistes han de buscar altres maneres de donar-se a conèixer.

En relació a la publicitat i la promoció, les xarxes socials també tenen un gran pes dins la popularitat del *trap*. Ens trobem davant d'un moviment format per gent molt jove, tant els artistes com el públic, i una de les maneres de comunicar-se més utilitzada pel jovent són les xarxes socials. És a través d'aquestes eines que artistes i seguidors poden posar-se en contacte, interactuar i, en definitiva, connectar.

Instagram és, segurament, la xarxa social més utilitzada pels artistes de *trap*. Mitjançant aquesta eina informen sobre noves cançons, col·laboracions, comparteixen música i altres coses d'amics seus o d'altres artistes que els hi agraden, fan retransmissions en directe per poder connectar amb els seus fans de forma instantània, mostren on actuen o actuaran i, sovint, també ensenyen els regals que reben de diferents marques, especialment les de roba.

Twitter també és molt important pels artistes. A més de presentar novetats i compartir coses que els hi agraden, també expressen idees o opinions sobre diversos temes. A més, solen ser l'escenari d'una de les estratègies de promoció més conegudes i interessants del *trap*: els *beefs*, ja comentats anteriorment.

Malgrat que potser disposen de comptes a altres xarxes socials, la resta d'elles no són tan utilitzades com les anteriors.

Trap i feminisme a Espanya

Quin és l'estat actual del feminisme?

La Declaració Universal dels Drets Humans ja estableix al seu setè article que els homes i les dones són iguals davant la llei. A més, la Constitució Espanyola també indica al seu primer article que tota discriminació està prohibida, incloent aquí aquelles motivades pel gènere. Així doncs, en teoria, el feminisme ja hauria aconseguit el seu objectiu principal, quedant obsolet. Emperò, a la pràctica veiem que, malgrat els avenços legals, encara hi ha molta feina per fer.

Es considera que actualment ens trobem dins la quarta onada del feminisme. "Si mirem enrere cap als tres primers moviments, veurem que la primera onada lluitava per l'emancipació, mentre que la segona onada es basava en abolir els estereotips de gènere. No va ser fins a la tercera onada o neo-feminisme quan es va fer notar l'existència de múltiples feminismes i es va permetre l'empoderament de dones de cultures diferents de l'occidental, grups marginals i/o minoritaris, dones de diferents classes socials i educació... però de forma individualista i eliminant el component polític". (Aguilar, 2015).

La quarta onada del feminisme està essent possible gràcies a un canvi dins l'interior del propi feminisme. El moviment feminista s'ha adonat que dins d'ell mateix hi ha una diversitat de dones molt gran i moltes maneres d'entendre el feminisme. "La bolcada de sectors del feminisme cap a la idea de la diversitat de les dones a partir de mitjans dels anys vuitanta va estar acompanyada per l'abandó de l'imaginari de la redistribució i l'adhesió per part d'aquests sectors cap a les polítiques del reconeixement. Aquest desplaçament ideològic, necessari per a moltes dones marcades per opressions singulars, es va mostrar insuficient per transformar la realitat de milions de dones marcades per la pobresa i la violència. Les polítiques del reconeixement, sense estar convenientment articulades amb la crítica al capitalisme neoliberal, no poden acabar amb la pobresa i la violència" (Cobo, 2018).

Així doncs, la quarta onada del feminisme ens hauria d'ajudar a tractar temes que encara ens preocupen: l'abús i maltractament físic i psicològic cap a les dones, les dificultats per accedir a posicions de poder en empreses o institucions públiques, el dret de les persones a decidir sobre el seu propi cos (l'avortament o la transsexualitat encara són tabú o il·legals a molts països del món), la regulació del treball sexual... Sense oblidar els problemes que pateix el col·lectiu LGBTI+.

Dins la quarta onada del feminisme està prenent molta força la paraula empoderament que, de moment, només introduïrem. Segons una traducció literal de la definició que podem trobar al Diccionari de la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola, empoderar és un "calc de l'anglès "to empower", que s'empra en textos de sociologia política amb el sentit de 'concedir poder [a un col·lectiu desfavorit socioeconòmicament] perquè, mitjançant la seva autogestió, millori les seves condicions de vida'. Pot usar-se també com pronominal. El substantiu corresponent és empoderament (de l'anglès Empowerment)".

Les dones i la seva relació amb el *hip hop*

Fins ara només s'ha parlat d'homes i *trap*, però què passa amb les dones, les autèntiques protagonistes d'aquest treball?

Cada cultura i societat s'estructura d'acord amb certes "associacions, conceptes i identitats que moltes vegades van lligades als atributs de gènere" (Robertson, 2001). Així, la música, que és una forma d'expressió de la cultura de cada societat, pot reproduir aquestes associacions, conceptes i identitats.

Quan parlem de gènere hem d'entendre que no parlem de les característiques biològiques d'una persona, sinó de "les característiques socialment construïdes que constitueixen la definició del masculí i el femení en diferents cultures i que es podria entendre com la xarxa de trets de personalitat, actituds, sentiments, valors i conductes que diferencien els homes i dones. Aquesta construcció implica valoracions que atribueixen més importància i valua a les característiques i activitats associades a l'home. La distinció entre sexe i gènere ha estat extraordinàriament eficaç per ressaltar que els rols, atributs i comportaments de dones i homes, el gènere és variable, heterogeni i divers, perquè depèn de factors eminentment culturals. Són quelcom adquirit i no innat, són fruit de l'articulació específica entre maneres de representar les diferències entre els sexes i assignar a aquestes diferències un estatut social (Comas, 1995; citada a Infantes i Delgado, 2011).

Tal i com afirma Tricia Rose a *Black Noise: la música rap i la cultura negra a l'Amèrica contemporània*, les dones sempre han estat presents dins el món del *hip hop*, però no va ser fins els anys 80 que diferents artistes en solitari o en grup van començar a articular un discurs conscienciador, lluitant per obrir-se camí dins un món on predominaven els homes.

Després d'això, la figura de la dona adquiriria noves dimensions amb l'aparició de les dives, aquelles raperes que seduïen amb les seves lletres i el seu cos. Amb tot, "assumir que la influència masculina en el rap ha estat i és uniformement sexista, que les dones s'han oposat a aquest sexisme també uniformement, comporta acceptar una falsa dicotomia que menysprea la complexitat del *hip hop* i el *rap* respecte el gènere. Al final, aquesta visió esbiaixada contribueix a minar un projecte opositor i fonamentalment alliberador. En aquest sentit, podríem considerar el rap femení com subversiu ja que buscaria acabar amb els estereotips associats al gènere des de la posada en pràctica d'atributs i trets associats a la masculinitat: la tradició adjudica a les dones la delicadesa, la tendresa i la immutabilitat - passives-, mentre que l'agressivitat, la competitivitat i la competència -actives- es reserven a l'home" (Corral, 2015). D'acord amb això, el que va haver de fer el rap femení per guanyar-se el respecte del públic va ser imitar el que feien els homes o mostrar una imatge sexualitzada.

A Espanya, les dones del *hip hop* han aconseguit molt poca visibilització. Això ha provocat que el missatge principal d'aquest moviment hagi estat aquell de la masculinitat heterosexual. "Aquest discurs masculinitzat del moviment és en essència binari (home / dona; espai públic/espai privat; carrer/llar; artista/acompanyant; productor/consumidora; fort/dèbil) i situa les dones fora de la omnipresent autenticitat del Hip Hop" (Carrasco i Herrero, 2015).

D'aquesta època del *rap* a Espanya els noms femenins que més van destacar van ser La Mala Rodríguez i Arianna Puello.

L'arribada de les dones espanyoles al *trap*

Si quan parlem d'homes i *trap* a Espanya destaquem a la PXXR GVNG com a pioners del moviment, si ens referim a les dones hem de destacar a Somadamantina, també coneguda com a Slim Kawasaki, que va començar a fer música i publicar-la l'any 2012. "Somadamantina va arribar llavors per crear una nova era per a la música de carrer en espanyol, amb rimes *dopades*, estranyes, que parlaven de drogues, *gangsta girl* i molta *fashion underground*. Ella va portar una nova visió al rap nascut a Internet. El seu estil, fet també per *twerk* a la *deep web*, va néixer poderós i únic. Al principi va col·laborar amb El Seco i va llançar diversos tracks i EPs que van incendiar l'underground virtual, entre ells 'δισκός', 'Glamour' i 'Swingin Ma 84's', així com un més signat com a Slim Kawasaki" (One Heap Wonder, 2017). D'ella, a més, es diu que va començar a fer *trap* abans que ella mateixa sabés que feia *trap*.

Potser Somadamantina no és l'artista més escoltada del moviment, però sí que és la que va obrir les portes i va fer possible que altres noies comencessin a fer música. Després d'ella van arribar La Zowi, Lorena B, Bad Gyal, Tania Chanel, Ms Nina, La Favi, Albany, Blondie, Bea Pelea, Karma Cereza de Mueveloreina, Nathy Peluso, Lennis Rodriguez, Rakky Ripper, D'Valentina, Maria Sioke o Shainny, cadascuna amb més o menys èxit.

Com relacionem el *trap* de les dones espanyoles amb el feminisme?

Amb tot el que s'ha dit fins ara del *trap* pot semblar que no és feminista. De fet, moltes de les noies que fan *trap* a Espanya no han afirmat mai que siguin feministes o no. "¿Heu escoltat alguna declarar-se feminista? No solen fer-ho. Segurament sigui culpa de l'estereotip feminista que les generacions anteriors els han/hem deixat" (Álvarez, 2017a). Així doncs, com podem determinar que ho són?

HOEZOE
@lazowi69

Las únicas personas q me han impresionado en mi vida son
mujeres

11:35 - 23 ene. 2018

Tweet de La Zowi, una de les referents femenines del *trap* espanyol. Font: Twitter.

"A través d'una actitud creada a mida, una estètica pensada al detall i una música totalment pròpia, aquestes dones (de vegades amb intenció i altres de manera molt més natural) parlen sobre l'empoderament a través de la conquesta del seu cos, que mouen i exhibeixen per decisió pròpia i de l'exposició totalment oberta de la seva personalitat. Del que volen i el que no volen, del que busquen, del que mereixen per dret propi" (González, Romo, Úbeda i Velasco, 2017).

Com veiem, és precisament aquí on entra en joc la paraula empoderament. Les dones del *trap* no necessiten recordar de forma constant que són feministes. Aquestes artistes parlen de la seva vida i pensaments amb naturalitat. Homes i dones poden tenir desitjos, vides, idees i mentalitats semblants, pel que tenen tot el dret a expressar-se com ells. Desitjar tenir els mateixos diners, roba i actituds que un home no és res dolent: és igualtat. "Si escoltes les meves cançons i les de moltes artistes d'aquest país no cal que et recordem tots els dies que som feministes perquè amb el que cantem ja saps que ho som" (Rakky Ripper en una entrevista per a González, Romo Úbeda i Velasco, 2017).

Tot això ho expressen, sobretot, mitjançant tres coses: l'estètica, el ball i les lletres.

Estètica

Estèticament, les noies del moviment del *trap* espanyol es caracteritzen com a 'ratxets'. El significat de ratxet el van definir La Zowi i Ms Nina en una entrevista per a la revista *VEIN*:

"Ratxet és una xavala de barri, humil... Com puc ser jo, per exemple. Amb una vestimenta semblant a la meua, així tot barat amb moltes coses d'imitació. Fer veure que portes or, però en veritat és plàstic, la típica bossa Gucci que et compres al top manta... Això és una ratxet. La cosa és que abans una ratxet era una gitana i no molava. Ara està més de moda, saps el que et dic? Ha canviat una mica aquest concepte" (La Zowi en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

"Jo li dic ratxet a una tia cani²¹ o a una tia xunga. En anglès significa barata, vulgar, de barriada..." (Ms Nina en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

Per il·lustrar-ho, afegirem dues imatges de cada una de les artistes:

²¹ Els canis es consideren una tribu urbana a Espanya. Es caracteritzen per vestir amb gorres, cadenes d'or i roba esportiva.

La Zowi. Fotografies de: Teddy Iborra Wicksteed. Font: VEIN Magazine.

Ms Nina. Fotografies de: Teddy Iborra Wicksteed. Font: VEIN Magazine.

Per tant, les noies del moviment del *trap* es caracteritzen per combinar roba barata amb roba de marca (autèntica o d'imitació). A més, tendeixen a portar pantalons molt estrets. Quan els pantalons són curts, en alguns casos es pot arribar a veure part del cul o de la roba interior. Sovint els complementen amb mitges. Els vestits, samarretes o tops que porten a sobre, són gairebé sempre curts o escotats. Les joies, com més grans millor, especialment en el cas de les arrecades d'aro. Relacionat amb això, els piercings també poden aparèixer segons l'artista. D'altra banda, l'ús de xandalls i bambes és comú. Els cabells poden variar, ja que els porten al natural, s'hi posen extensions o utilitzen perruques. També és usual veure-les molt maquillades.

Es vesteixen així, però, perquè volen que es fixin en elles... I no només els homes, sinó tothom que se les creui pel carrer.

Ball i moviment

En el cas de les noies, la manera de ballar *trap* es basa molt en els ritmes llatins: *reggaetón*, *dembow*, *dancehall*... Cada artista femenina de *trap* balla l'estil que més li agrada, però totes tenen una cosa en comú: el *perreo*²². Són balls molt provocatius i inclusius, on la distància es redueix al mínim.

Malgrat que el *perreo* s'ha considerat masculista des de sempre, en realitat és un dels millors aliats de l'empoderament femení. Un ball on la proximitat és molt important no té per què significar que una dona busca sexe: també pot expressar pensaments. Les artistes de *trap* poden inspirar a altres noies i col·lectius més excluits socialment perquè ballen i mouen el cul sense cap mena de prejudici, temor o pretensió.

Sobre la raó per la qual ballen així, Ms Nina va explicar-ho a la mateixa entrevista per a *VEIN* citada anteriorment: "Jo moc el cul per provocar i passar-ho bé. No m'agrada transcendir sobre si és una cosa masculista o no perquè des del moment que ho faig perquè jo vull no ho és i punt" (Ms Nina en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

Per què és tan important el *perreo*?

Gairebé tots els balls esmentats anteriorment inclouen el *perreo*. Aquests balls, però, no són originaris d'Espanya, sinó que s'han importat des d'altres països com Jamaica o els

²² Es coneix com *twerking*, *twerk* o *perreo* l'acte de ballar provocativa, amb moviments pèlvics sensuals, molt semblant al *perreo* del *reggaetón*.

Estats Units. "Ballar agitant el cul és un gest que ve d'abans que nasquessis tu, jo o qualsevol persona viva en aquest moment. Té els seus orígens en danses tribals com la mapouka. La diàspora africana el va traslladar, entre d'altres llocs, a Nova Orleans amb el comerç d'esclaus" (Camprubí, 2017). A partir d'aquí, el significat d'aquest perreo va evolucionar: "el *twerk* va ser una dansa comunitària des del començament, ballada com una celebració de la sexualitat, una forma de resistència a través del plaer executada al carrer per persones de la diàspora africana i, posteriorment, va ser usat per minories culturals com (el col·lectiu) LGTB" (Cabral, 2017; citada a Camprubí, 2017).

Com veiem, el ball pren dimensions molt diferents quan es tracta de negres: "El món religiós dels negres és completament diferent al dels blancs. Els blancs utilitzen la religió per dominar i fer por a través del pecat. La religió convencional ho veu tot com a pecat perquè veu que, on hi ha felicitat, hi ha llum i hi pot haver rebel·lió. Els afroamericans, amb innocència i sensualitat, converteixen allò religiós en una cosa màgica, autèntica i pura. A més, tenen aquest sentit de comunitat, de dir brother, germans de l'ànima. [...] Tot ve de la diàspora africana i té un nexa religiós en el sentit més lliure i profund de la paraula. Un esperit màgic que va unit al sexual, entès entre el platònic i el real; molt de fer l'amor amb l'ànima, que no treu fer-ho també amb el cos. Entenent el cos com un camí cap a l'ànima, no com un objectiu" (Martínez Cerezo, 2017; citat a Camprubí, 2018).

El *perreo* es considera masculista i cosificador de la dona perquè així l'hem interpretat a Espanya, però als països d'origen d'aquests balls el significat és completament diferent. Allà ballen homes, dones, nens i gent gran. "A les cultures patriarcals tenim la concepció errònia que la dignitat de la família resideix en els genitals de les seves filles o de les femines que la componen. Per això es tendeix a pensar que, si una noia és sexualment oberta, és una *guarrilla* [...] De la mateixa manera, si un home balla *booty dance*²³ se'l cataloga de '*mariquita*', quan justament si alguna cosa podem moure en comú totes les persones és el cul [...] Hem de treure-li l'estigma a allò femení: no hi ha res dolent en feminitzar, de la mateixa manera en què és positiu que les dones gaudeixin de la seva sexualitat" (Cabral 2017; citada a Camprubí, 2017). Això no vol dir que el *perreo* no pugui ser cosificació de la dona, però s'interpreta així només quan la finalitat del ball és precisament utilitzar el propi cos com a estratègia publicitària.

²³ El *booty dance* és un tipus de ball on destaca el moviment del cul.

El ball és importantíssim per comunicar ideologies i pensaments. El fet de ballar, sigui bé o malament, ja és un acte d'empoderament per sí mateix: "Ballar malament està bé, és engegar a la merda la mirada masculina que ens enfoca constantment" (Col·lectiu Nenazas, 2016; citat a Camprubí, 2016).

Aïda Camprubí li va preguntar a la mateixa Big Freedia, un dels grans noms del gènere *bounce*²⁴, de quina manera es pot actuar de forma respectuosa i constructiva dins aquesta cultura. La resposta de l'artista es pot extrapolar al *trap*: "Una manera respectuosa és ser tu mateixa i gaudir de la música i de la teva vida. No importa qui ets ni de què treballes, si ets blanca, negra, gai, hetero, jove o vella. És una música per a la comunitat, tots podem connectar amb ella, gaudir-la i ballar-la. [...] Dono classes d'això i tinc una àmplia audiència, que va dels zero als seixanta-cinc anys, veient el meu programa de televisió i entrant dins la cultura *bounce*. Així que qualsevol pot abordar aquest tipus de música. Fer-ho d'una manera respectuosa és sentint-te còmoda, sigui el que vegis que et fa estar a gust, feliç o despreocupada sobre els judicis aliens. Aquí tens la millor manera!" (Big Freedia en una entrevista per a Camprubí, 2018).

Les dones espanyoles del *trap* es recolzen entre elles?

Anteriorment s'ha comentat que és una cosa normal que entre els homes del *trap* hi hagi moltes baralles o *beefs*. Passa el mateix amb les dones? Afortunadament, no.

Les noies del *trap* procuren mantenir una relació sana entre elles. En alguns moments sí que s'han donat casos de baralles entre dones, però s'han resolt de forma ràpida i pacífica.

Bad Gyal, La Zowi i Ms Nina ja es van pronunciar al respecte en una entrevista per la revista VEIN:

"No hi ha mal rotllo entre nosaltres, però això no vol dir que deixi d'haver-hi competència. Tenim estils molt diferents entre nosaltres però som poques i clar que hi ha competència, però de la bona. Jo insultaré a ningú per Internet, com em fan a mi els "nens rata"²⁵, que em diuen de tot per les xarxes socials. Abans m'afectava, però ara ric. Tampoc m'he

²⁴ Subgènere musical que prové del *hip hop* propi de Nova Orleans. Té uns sons característics que són els que determinen si una cançó és *bounce* o no. Al voltant d'aquesta música s'ha desenvolupat tota una cultura on el ball té molta importància.

²⁵ Adolescents i joves que es caracteritzen per insultar i calumniar mitjançant l'anonimat d'Internet i les xarxes socials.

d'estirar dels cabells amb ningú, perquè jo no sóc així" (Ms Nina en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

"No tinc res en contra de ningú. Al *trap* de ties més internacional sí que es llencin *beef* entre elles, però bé, per ara aquí no existeix. Això igual també obre un debat i a les de fora no els fa gràcia que canviem les coses, que surti gent nova que funciona a la seva puta bola. A elles potser els encanta el *beef* però a mi no m'agrada i no em disfressaré de *xunga*. Òbviament si em trepitgen no els deixaré perquè jo tinc els meus dos ovaris. Però de primeres no seré jo qui llenci merda. Prefereixo mil vegades l'amor que l'odi, ja t'ho dic. Tampoc dic que haguem de ser amigues, però sí respectar-nos la nostra feina mútuament. No hem de forçar res. Totes estem fent una cosa que, per a mi, és molt important. Cadascuna a la seva manera, però el que estem fent totes és per a totes i per a tots. Que a ells ja els tocava espavilar. S'estan assabentant, eh? I els mola. Les coses naturals i, sobretot, respecte" (Bad Gyal en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

"Només cal que una llenci *beef* i ja la tenim, però bé, a mi no és el que m'interessa ni és el que vull. Encara que també hi ha molts rotllos que com som dones i som poques, doncs au! dones unides i dones al poder, no sé què. Doncs NO. Som dones, som persones, per tant ens hem de caure bé primer, que ens agradi la nostra feina a cadascuna i després ja veurem si fem alguna cosa juntes. No només perquè siguem quatre a Espanya serem aquí... Uuuuuuh, no? Perquè sinó això també seria masclisme. Però bé, que d'aquí al *beef*, tampoc" (La Zowi en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).

Anàlisi de contingut de les lletres

Bad Gyal

Bad Gyal al Sónar 2017. Fotografia de Fernando Schlaepfer. Font: Sónar.

La catalana Alba Farelo, nascuda el 1997 coneguda com a Bad Gyal, és l'artista femenina del moviment *trap* espanyol més internacional. Va començar a fer música l'any 2016 fent la seva pròpia versió de la cançó "Work" de Rihanna i Drake, que va anomenar "Pai" en referència als diners. Des de llavors, la qualitat de les seves produccions ha anat augmentant de forma paral·lela als seus seguidors. Un any més tard, el 2017, va actuar al Sónar i va aparèixer a mitjans internacionals com *Pitchfork* o *The Fader*.

Bad Gyal defineix el seu estil musical com a *dancehall*, tot i que incorpora sons d'altres gèneres com *trap* i *R&B*.

Fiebre (Slow Wine Mixtape – autoeditada)

A "Fiebre", Bad Gyal es presenta com una dona segura de sí mateixa; que sap que pot aconseguir allò que vol. En aquest cas és un home que li agrada i, per fer-ho, balla. Més endavant veiem que ja ha cridat la seva atenció i que només té ulls per ella. De fet, Bad Gyal afirma que en cap moment li demana cap mena de compromís, però a ell li agrada tant que no té la necessitat de buscar a ningú més.

Bad Gyal és conscient que aquest noi li pot portar problemes o pot fer que ho passi malament, però, tot i així, decideix arriscar-se a conèixer-lo. Per a ella, aquest noi és el millor del club i ella és la que més èxit i més ben relacionada està en aquests moments. Per això són la millor parella possible.

L'escenari de la cançó és una discoteca plena de gent. Bad Gyal veu a molts nois, però només es fixa en un que va vestit amb una samarreta d'Armani i pantalons negres. A l'hora de ballar connecten i els dos són conscients d'això. Aleshores veuen que la cosa podria anar a més. Els dos s'agraden i Bad Gyal confessa que, encara que ella no busqués una relació, no li importaria tenir alguna cosa més seriosa amb ell. És llavors quan decideix que només ballarà amb ell.

En aquesta cançó Bad Gyal ens parla del poder que tenen les dones, en aquest cas ella, de triar en quin home es volen fixar. Ella, a més, i malgrat que no estan formalment junts, decideix que només vol estar per ell encara que més endavant ho pugui passar malament per culpa seva. Aleshores, podem entendre que les dones som capaces de decidir què volem fer encara que després resulti ser un fracàs i ho passem malament.

D'aquesta cançó cal destacar tres conceptes:

- **Dancehall:** en aquest cas fa referència a la pista de ball, discoteca o club.
- **Estar pegada:** és una expressió que ve de Sud-Amèrica. Dins del *trap* es fa servir molt com a sinònim de tenir èxit i bons contactes.
- **La samarreta Armani i els pantalons negres:** no té doble significat, però ens parla d'una marca. Els artistes de *trap* estan molt obsessionats amb les marques cares i, un cop es poden permetre comprar productes o reben regals d'aquestes marques, es dediquen a presumir.

Jacaranda (Jacaranda Single – Pure Records, Rare Earth Tones i CANADA)

Bad Gyal espera que la seva parella la truqui perquè el troba a faltar i està pensant en els bons moments que passen junts. A la vegada, està cansada d'esperar i pensa en fer-li una sorpresa. Bad Gyal té ganes de passar-ho bé movent el cul i ballant encara que no sigui a Jamaica, país d'origen del *dancehall*.

Bad Gyal sap que la seva parella l'estima i ho nota, especialment quan estan ballant. Els dos estan gaudint mentre ballen i ella s'ho està passant tan bé que li agradaria estar així tota la nit. A més, està tenint molt èxit amb la seva música i està sonant a tot arreu.

Per a ella, té més valor que l'escoltin a diferents països del món que guanyar molts diners amb la música. De fet, a la mateixa cançó indica el boom que està tenint la música dancehall arreu del món i com les dones s'ho passen bé ballant i movent el cul. Malgrat l'èxit i la fama, Bad Gyal estima molt la seva parella i sap que tenen una connexió molt forta.

Bad Gyal torna a parlar de l'amor en aquesta cançó, aquest cop amb una parella seriosa i estable. A més, a banda de la música, el ball continua essent la seva forma de comunicació preferida. Amb el ball ens demostra no només que estima la seva parella, sinó que s'ho passa bé. Bad Gyal ens diu que 2017 va ser l'any del dancehall, un estil de música molt vinculat al ball. Aquesta reivindicació del dancehall és molt important, ja que es tracta d'una cultura on homes i dones ballen per expressar-se sense limitar la dansa al desig sexual.

Altrament s'introdueix aquí un altre element: els inicis del seu èxit comercial fora d'Espanya. Bad Gyal està començant a fer-se coneguda arreu del món fent un gènere que fins fa poc no sonava tant fora de Jamaica. Per això remarca que, malgrat no ser jamaicana, està exportant el so a altres països.

De tota manera, per molt que la seva popularitat està creixent de manera molt ràpida, Bad Gyal toca de peus a terra i no vol deixar que la fama la separi del seu home.

En aquesta cançó és rellevant la barreja d'idiomes que fa, tret molt característic a la seva música. En aquest cas concret, parlem del castellà i l'anglès. Tanmateix, en destacarem aquests:

- **Bebé, baby i papi:** no tenen doble significat, però el seu ús és més propi de la música llatinoamericana.
- **Dancehall i dancefloor:** fent referència a la pista de ball.
- **Poom pooms:** a la majoria de països de parla anglosaxona s'utilitza per parlar de la vagina. A Jamaica, en canvi, s'utilitza per parlar del cul.
- **Estar pegada:** igualment que a Fiebre, tenir èxit.

Mercadona (Slow Wine Mixtape – autoeditada)

Aquí Bad Gyal es presenta amb un perfil molt més semblant al que el públic espera d'un artista del moviment del *trap*. Amb una actitud molt arrogant i ganes de menjar-se el món, es presenta com algú que només pensa en els diners. Bad Gyal vol vestir grans

marques i, poc a poc, ho està aconseguint. Aquí ens adverteix que està començant a passar per davant d'altres artistes i que no té intenció de fer-se enrere. De fet, se'n riu d'aquells a qui ja ha passat la mà per la cara.

Segons aquesta cançó, la roba que porta Bad Gyal encara no és de grans marques, sinó que porta peces d'imitació. Tot i així se sent segura de sí mateixa i afirma que va molt més guapa que les altres noies. A més, adverteix que ja està començant a sonar a les cases i que es quedarà amb allò que altres dones tenen: diners, simpaties i homes. Per aquest motiu, ja hi ha gent que l'odia, encara que a ella li encanta.

Quan va escriure aquesta cançó, Bad Gyal encara no tenia la fama que té ara. És per això que s'enorgulleix de vestir marques barates i tenir més estil que les demés. Tanmateix, aspira a tenir èxit i arribar a vestir marques més luxoses. D'altra banda avisa que la seva ambició l'acabarà posicionant per sobre d'altres artistes.

Bad Gyal es mou amb facilitat entre el castellà i l'anglès en aquest tema. Cal destacar, també, la constant menció de marques que fa:

- **Money i cash:** diners.
- **Lomba:** firma de moda espanyola.
- **Pimkie:** empresa de roba coneguda per ser barata.
- **Flexin':** flexing. A punt per mofar-se de tothom i tenir diners.
- **Toyaco:** dins el món de la música urbana i el *hip hop* fa referència a algú sense estil que imita la moda i hàbits propis del moviment. En aquest sentit es diria d'algú que copia els *rapers*, però que realment no viu el moviment ni el sent com a propi.
- **Mercadona:** cadena de supermercats espanyola.
- **Adidas made in China:** bambes Adidas d'imitació.
- **Estar pegada:** igual que a Fiebre i Jacaranda, tenir èxit.
- **El pussy k mana:** literalment "el cony que mana". Bad Gyal se sol referir a ella mateixa com a pussy k mana per tal de dir que és ella qui té el poder dins el moviment.
- **Gyal:** dins l'argot jamaicà és una paraula utilitzada per referir-se a una noia: gyal=noia.
- **Bitches:** putes.
- **Trendy:** de moda.
- **Lacoste:** companyia de moda francesa.

Indapanden (autoeditada)

Des d'un primer moment Bad Gyal ja indica que és ella qui fa les coses i que s'ho pren molt seriosament. No hi ha ningú com ella i, per això, la gent la coneix quan va als llocs. Ho dóna tot ballant quan surt de festa i li és igual el que diguin d'ella. Bad Gyal no vol perdre el temps i, per aquest motiu, si un noi vol alguna cosa haurà de certificar que sap ballar. L'home que li demostrï que pot seguir-la a la pista de ball ha de saber que té sort perquè dóna enveja a la resta de nois.

Després de molta estona de festa, Bad Gyal s'adona que ell vol alguna cosa més amb ella, però té clar que no vol estar amb ningú aquella nit. Tot i així sí que farà una altra copa amb ell.

Bad Gyal se sent preciosa i té clar que no necessita a cap noi per estar millor. Sap que no ha de forçar les coses ni fer res que no tingui ganes de fer per un noi: és una noia independent.

Indapanden és, probablement, la cançó de Bad Gyal on millor es mostra l'empoderament de la dona. No té por a exclamar que és guapa, que fa les coses sola i que les fa molt bé sense l'ajuda de ningú. És més, sap que pot sortir de festa i ballar amb un noi sense necessitat que després hi hagi sexe.

Aquesta és una de les primeres cançons de Bad Gyal, quan l'idioma que predominava a les seves lletres és el català. És per això que el contingut és prou clar i directe. De tota manera, es pot destacar el següent:

- **Beat:** ritme, cançó.
- **Pòdium:** part més elevada d'una discoteca on la gent puja a ballar per lluir-se i que la mirin.
- **Dancehall:** s'utilitza aquí per anomenar la pista de ball.
- **Shawty:** utilitzat col·loquialment en diversos països de parla anglosaxona per referir-se a una noia atractiva i sexy.

Candela (Worldwide Angel Mixtape – Pure Records i CANADA)

A "Candela" Bad Gyal és una noia d'èxit i no té por de presumir de tot el que pot fer ara. Pot comprar-se coses de grans marques i ensenyar-les amb una actitud altiva sense remordiments. A més, quan surt de festa convida als seus amics. Tampoc té por de dir

que consumeix marihuana per passar-ho bé. A més, també presumeix de parella, conscient del fet que s'estimen.

Bad Gyal se sent orgullosa de com vesteix i com li queda la roba. Malgrat que fa poc que té èxit i fama, les noies ja la prenen com el seu referent: imiten la seva roba i ballen com ella.

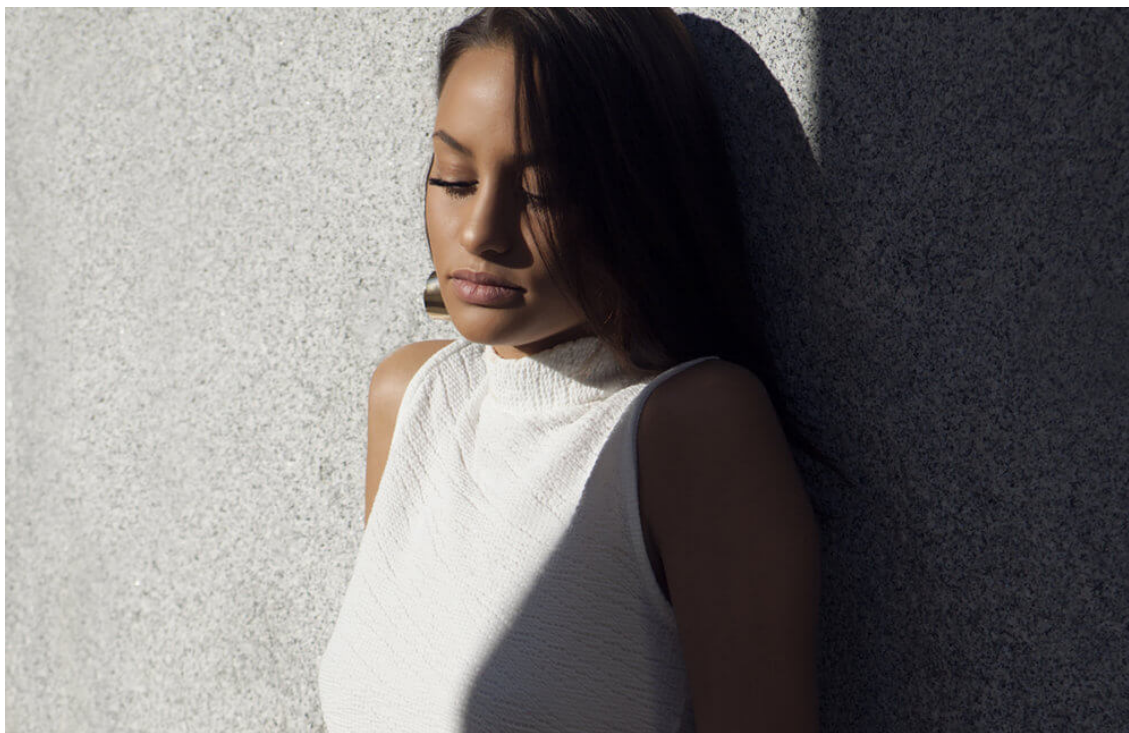
Tot i portar molta estona de festa, haver suat i estar xopa de tequila, Bad Gyal s'ho està passant tan bé que no té ganes de tornar a casa.

Aquí Bad Gyal ens mostra que una dona pot fer el mateix que un home: tenir èxit dins el món de la música, fumar marihuana i consumir alcohol, convidar als seus amics, tenir estil, fer cançons que agraden a molta gent i, en definitiva, gaudir de la vida.

Tot i que és una cançó molt simple i fàcil d'entendre, hi ha molts conceptes a destacar:

- Estar pegada: un altre cop, tenir èxit.
- **Vacilar i chulear**: presumir.
- **Gucci**: marca de luxe, aquí fa referència a la bossa de mà.
- **Confiar**: presumir provocant.
- **Picar a la maria**: aconseguir marihuana i consumir-la.
- **Prenderlo**: encendre el porro.
- **Dar humo**: compartir la marihuana.
- **Swag**: dins el *hip hop* és tenir estil, tant vestint com comportant-se.
- **Marcar pompita**: marcar cul.
- **Toto**: cony.
- **Don Julio**: marca de tequila.

Chanel

Tania Chanel. Fotografia de Espe Mulero. Font: mor.bo.

Tania Chanel és la més jove de les artistes analitzades. Amb prou feines ha arribat a la majoria d'edat, però ja acumula experiència dins el món del *trap*. Nascuda al barri del Chicle de Jerez, va mudar-se a Mallorca fa uns anys. Els seus pares són argelins i va créixer sota la religió musulmana. La situació a casa seva sempre ha estat molt difícil, pel que sovint diu que el *trap* li va permetre sortir de la mala vida. Chanel va començar a fer música el 2016, quan va publicar cançons com "Rihanna", "Gasto Billetes" o "Todo se va".

El so de Chanel sí que es pot classificar utilitzant només la paraula *trap*.

Manita de Fatima (autoeditada)

En aquesta cançó Tania Chanel demana a la mà de Fàtima que la protegeixi de tota aquella gent que li vol fer mal o que no vol que triomfi a la vida. Aquí s'han de tenir molt en compte els orígens de Tania Chanel. Els seus pares són argelins i s'ha criat dins la cultura musulmana, d'aquí l'ús d'aquest amulet, i el de l'àrab de forma molt breu, durant aquesta cançó.

La mà de Fàtima és un símbol que apareix a moltes cultures i religions, però té especial importància dins la religió Islam. D'acord amb aquesta cultura, la llegenda de la mà de Fàtima sorgeix a partir d'una història protagonitzada per la filla de Mahoma. El seu significat pot variar molt segons cada religió o cultura, però la majoria coincideixen en què aporta bona sort, felicitat, fortuna, bendicions i, per la part que ens interessa, protecció contra sentiments negatius com l'enveja, la gelosia o la ira.

Així doncs, el que fa Chanel és invocar els poders de la mà de Fàtima perquè sap que hi ha gent que l'enveja o que la vol veure caure i, per tant, necessita protecció i quelcom que repel·lexi el mal. Chanel es mostra desconfiada perquè hi ha sap que hi ha gent molt dolenta.

D'altra banda, Chanel també parla de la pobresa i el narcotràfic. Ens explica que ha estat pobre tota la vida i que, per aquest motiu, s'ha vist obligada a traficar o estar envoltada de droga des de molt petita. Chanel és conscient del perill que suposa però, tot i així, és la seva manera de sobreviure.

Per últim, cal destacar la referència que fa a una altra cançó seva, "La corona es mía", per indicar la seva presència i poder dins el món del *trap*.

Aquí Chanel relata una història fent servir algunes de les temàtiques que més caracteritzen el *trap* com a gènere musical: la droga i el seu negoci, la pobresa, la desconfiança i el poder.

Malgrat l'ús de l'àrab, ens trobem davant d'una cançó fàcil d'entendre si es tenen en compte els següents conceptes:

- **Merca:** mercaderia, droga.
- **Rentar:** sortir a compte.
- **De la isla a Madrid:** Chanel va viure a Mallorca, però es va mudar a Madrid.
- **5 de maig:** pot fer referència al concepte d'alliberament. A Mèxic es celebra la victòria del seu exèrcit sobre l'exèrcit invasor francès a la Batalla de Puebla.
- **Ruanda, Somàlia i Irak:** són països en guerra. Chanel compara els dimonis que hi ha dins seu amb les guerres d'aquests països.
- **Enganxar com el crack:** droga il·legal coneguda per ser una de les més addictives, fins i tot havent-la consumit només un cop.

No sabeis nada (autoeditada)

Chanel i Khaled canten sobre la pobresa en aquesta cançó. A més, els dos són musulmans, fet que és molt rellevant durant la peça.

Chanel ens explica que ha estat sola des de petita, consumint drogues que podrien haver-la matat. Aquesta mala vida no l'ha triat perquè volgués, sinó perquè s'ha vist obligada.

De tota manera, ella es considera una lluitadora i, per aquest motiu, ha sobreviscut i està triomfant. Degut a aquest èxit sap que té molts detractors. És per això que afirma que aquesta gent coneix a Chanel, el seu personatge, però de Tania, és a dir, el seu jo autèntic i no el personatge, no en saben res.

D'altra banda Khaled parla de l'èxit. Passa d'aquella gent que l'odia: mentre ell estigui bé la resta no importa. Emperò, se'n riu d'aquells que intenten imitar-los i no ho aconsegueixen. Khaled fa referència als Kefta Boyz, un dels primers grups de *trap* que hi va haver a Espanya i del que va formar part. Malgrat que ja no actuen sota aquest nom, els Kefta Boyz sempre quedaran a la memòria pel fet de ser pioners del gènere dins el país. A més, va ser gràcies a aquest grup que els seus membres van començar a ser famosos. També fa referència al canvi que li estan donant a la indústria musical: estan aconseguint fer sonar la seva música a un públic cada cop més gran sense cap ajuda d'una gran discogràfica o dels mitjans de comunicació.

Chanel i Khaled ens canten de la seva vida, que ha estat molt dura. Emperò, han aconseguit sortir de la mala vida gràcies a la música i ara es poden permetre estar bé. Cal destacar que tornem a trobar l'àrab en una cançó de Chanel, fet que destaca que, per a ella, les seves arrels són molt importants.

Així doncs, d'aquesta cançó podem destacar els conceptes següents:

- **Lean:** beguda feta a partir de xarop per a la tos, refrescos i dolços. Els seus ingredients principals són la codeïna i la prometazina, pel que els seus efectes poden ser similars als d'alguns narcòtics. El Lean sempre ha estat un element molt important dins la cultura del *hip hop*.
- **Feka:** goofy, que, al seu torn, vol dir estúpid o panoli.
- **Parguela:** es pot interpretar igual que feka.

La corona es mía (autoeditada)

Chanel parla de com s'ho ha fet per sobreviure i arribar on és ara. En aquesta cançó Chanel és conscient de les desigualtats econòmiques entre diferents classes socials. A la vegada, sap que guanyar-se la vida robant o traficant amb droga és il·legal. Malgrat això, hi ha situacions en què l'única manera de subsistir és saltar-se la llei i fer diners de la manera que sigui.

Paral·lelament Chanel també ens indica que està triomfant malgrat que hi ha gent que li vol impedir. De tota manera, ella no pensa parar perquè l'únic que vol és aconseguir diners independentment dels mitjans que faci servir per aconseguir-los. Sap que les seves tècniques no sempre són lícites, però ara ja es massa tard per tornar enrere. Viu en el present i li és igual què passarà l'endemà mentre tingui diners. Dins d'aquesta cançó Chanel torna a insistir en el fet que porta tota la vida sola i que per això fa les coses que fa per sobreviure.

Per últim, també ens parla de les addiccions, en aquest cas de la beguda. Emperò, també parla de la marihuana.

Chanel considera que és una reina del *trap* autèntica: ha estat pobre però a través de la música ha pogut triomfar i tirar endavant. Les temàtiques que toca aquesta cançó són molt pròpies del gènere: la pobresa, la droga i les addiccions i l'ostentació de l'estatus que s'ha aconseguit mitjançant la música. Les cançons de Chanel són sinceres perquè parlen de la seva realitat, per això indica que la seva música és un tros d'ella mateixa.

Tot i el llenguatge prou clar que ha emprat Chanel per escriure aquest tema, podem destacar alguns conceptes que poden despistar:

- **Letizia**: fa referència a la reina Letizia d'Espanya.
- **Henry**: cognac Hennessy, un dels fabricants més antics i cars. És molt popular dins el món del *hip hop* gràcies al raper 2Pac.
- **Rama**: marihuana.
- **Hoe**: puta.

Conoce al diablo

Chanel parla obertament del sexe i la festa en aquesta cançó. No té por a admetre que té ganes de passar la nit amb un home sense cap mena de compromís. Tampoc es talla

a l'hora de dir que pot ser que aquest home amb el que mantindrà relacions el conegui en una discoteca la mateixa nit en què mantindrà aquestes relacions.

Emperò, Chanel no vol un home qualsevol. Vol algú que la pugui satisfer. D'altra banda, vol ser ella la que mani durant la nit, però això no vol dir que l'home amb el que se'n vagi al llit sigui un aturat.

Deixant de banda la temàtica sexual de la cançó, Chanel ens parla de la festa i del que és viure la nit. Té suficients diners com per poder permetre's begudes cares i la VIP d'una discoteca. També parla de consumir droga i els seus efectes en el cos. Sovint s'afirma que consumir drogues pot fer més intens el sexe, pel que pot ser que, a més de per divertir-se, Chanel també consumeixi per tenir més plaer a l'hora de tenir sexe.

Chanel parla sense problemes del sexe d'una nit sense compromís, indicant que les dones també tenim desig sexual, podent ser nosaltres les que manem en aquestes situacions.

Ens trobem davant d'una cançó que no és que tingui un significat ocult, però té conceptes que poden ser difícils d'entendre:

- **Moët**: fabricant de champagne francès, un dels més grans i cars del món.
- **Workear**: adaptació del verb work anglosaxó. Així doncs, treballar.
- **Ikki**: productori del tema.
- **VIP**: zones reservades, privades i exclusives de les discoteques. Per accedir s'ha de pagar més que per una entrada normal.
- **Absenta**: licor d'herbes conegut per la seva alta graduació, capaç de crear al·lucinacions.
- **Posar-se químic**: consumir droga.
- **50 sombras de Grey**: saga literària de temàtica eròtica coneguda per la relació de submissió i poder que tenen els seus protagonistes, especialment a l'hora del sexe.
- **Círoc**: fabricant de vodka que elabora la seva beguda a partir de raïm francès.
- **Larios**: ginebra d'origen espanyol molt popular dins el nostre país.

Te invito a sonar (autoeditada)

Una de les cançons més optimistes de l'artista. En ella Chanel es mostra com una persona ambiciosa i materialista. Chanel ens explica que, degut al seu passat, sempre

ha somiat amb una vida millor. Per això mateix, lluita per aconseguir sortir de la pobresa i poder tenir la vida que sempre ha volgut.

Chanel indica que encara no té els diners suficients, però està treballant per tenir la cartera plena i poder gastar. Vacances a llocs paradisiacs, bones marques i bon alcohol és tot el que vol.

En aquesta cançó Chanel indica que està cansada de patir i, per aquest motiu, necessita somiar i pensar en un futur més brillant.

El llenguatge de la lletra és molt senzill, però cal tenir clar de què està parlant, especialment quan menciona marques comercials:

- **Rentar:** sortir a compte.
- **Cohiba:** fabricant de puros i cigarretes cubà. És considerada una de les millors marques tabaqueres i els seus productes són molt cars.
- **Bulevar:** fa referència a una altra de les seves cançons.
- **Moët:** el champagne francès que ja ha sortit anteriorment.

Nathy Peluso

Nathy Peluso. Fotografia de Lorena Varela. Font: Metal Magazine.

Nathy Peluso és una artista Argentina de 23 anys, encara que ja fa uns quants anys que es va mudar a Madrid. Peluso ha estat envoltada d'art tota la vida: s'ha format com a ballarina, ha estudiat arts visuals i està especialitzada en teatre físic. Durant la seva trajectòria ha cantat en hotels i un cor clàssic, però no va ser fins que va penjar vídeos seus fent versions de cançons molt populars que no va començar a despuntar.

Nathy Peluso no es considera artista de *trap* com a tal, però tampoc s'atreveix a englobar-se dins d'un sol gènere musical. A les seves produccions podem trobar sons propis del *trap*, *rap*, *swing*, *jazz* o *bossanova*.

Corashe (Corashe Single – autoeditada)

Nathy Peluso utilitza aquesta cançó per parlar-nos del desamor i el coratge. Peluso ens parla d'un home que la va utilitzar i que no té el valor suficient per dir-li les coses a la cara. L'artista explica que en un començament ella no volia res seriós amb ell. Malgrat això, al final ella va sentir coses per ell.

Aquest home la va deixar sense cap motiu i ella ho va passar molt malament durant un temps. Un cop passat el patiment, Peluso decideix enfrontar-se amb ells per demanar-li explicacions i conèixer les seves raons.

Nathy Peluso es transforma en una dona molt segura de sí mateixa per aconseguir el seu objectiu. Emperò, es troba amb un obstacle, que és la covardia de l'home un cop veu que Peluso està bé i reclama explicacions. Per aquest motiu l'artista li retreu tota la quantitat de coses que ha fet per ell indicant que, com a mínim, ell hauria de ser capaç de respondre les seves preguntes. Per això li diu constantment que li falta coratge.

Aleshores, d'aquesta cançó podem entendre que Nathy Peluso ja ha superat el dolor i la ruptura, però que necessita acabar d'aclarir algunes coses abans de poder passar pàgina de forma definitiva.

Nathy Peluso ens parla de la superació d'una ruptura i ens anima a enfrontar-nos al passat per tal de poder seguir endavant. A més, deixa veure que és una persona persistent, que treballarà dur per aconseguir allò que vol.

Líricament Nathy Peluso és l'artista més complexa que trobarem dins aquest anàlisi. Peluso beu molt del rap espanyol més clàssic i això ha donat com a resultat unes lletres més complexes d'interpretar, poètiques i elaborades que les de la majoria d'artistes de *trap*. A més, el fet d'haver nascut a Argentina i haver viscut allà durant molt de temps abans de mudar-se a Madrid influeix molt. L'accent i el vocabulari que utilitza pot ser difícil d'entendre si no s'està acostumat. Per això cal definir molts conceptes:

- **Corashe**: coratge escrit tal i com ho pronuncia ella.
- **Flaco**: terme col·loquial que s'utilitza per dirigir-se i referir-se a una persona. S'utilitza molt a diversos països de llatinoamèrica. Els rapers angloparlants també ho han incorporat al seu vocabulari.
- **Limar**: afectar a la salut mental. Se sol utilitzar quan algú acaba amb problemes mentals després d'haver consumit droga. En aquest cas podem interpretar l'amor com una droga.
- **Chabón**: s'utilitza de forma col·loquial a Argentina per referir-se a una persona de la que no es coneix el nom.
- **Versace**: fabricant de roba de luxe.
- **Rayar**: molestar o pertorbar. És una expressió col·loquial.

Esmeralda (Esmeralda EP – autoeditada)

Nathy Peluso és una persona que treballa amb moltes disciplines diferents. Per entendre Esmeralda de forma correcta caldria veure també el seu videoclip. De tota manera, la lletra encara és prou clara com per interpretar-la.

Així doncs, a "Esmeralda" se'ns relata una trobada de caire sexual. Nathy Peluso es troba despullada i amb un home al llit. Malgrat que és ella qui controla la situació no vol que ell es quedi sense fer res ja que sinó no gaudiran de la mateixa manera. L'home, i l'acte sexual en sí, fan que ella perdi la noció del temps. Està tan concentrada que res del que passi pot distreure-la.

Nathy Peluso, a la vegada, indica que està enamorada d'ell o que, com a mínim, se sent molt a gust amb ell.

Nathy Peluso parla de forma molt oberta d'una trobada sexual amb un home en concret. Emperò, durant la cançó veiem que no és una cosa d'un dia i que aquest noi la fa gaudir molt.

"Esmeralda" no és una cançó difícil de comprendre després d'escollarla uns quants cops, tot i així, el fet que Nathy Peluso sigui argentina torna a ser important aquí, encara que no tant com per haver-hi expressions massa complicades d'entendre:

- **Peras:** pits.
- **Pá:** papi, en referència al noi.

La Sandunguera (La Sandunguera EP – autoeditada)

Nathy Peluso es refereix a ella mateixa com a Sandunguera molt sovint. Per tant, el títol de la cançó ja dona una pista sobre què tractarà el tema. Una persona sandunguera es caracteritza per ser alegre, despreocupada i per tenir molta gràcia. En alguns països de llatinoamèrica es considera que una sandunga és una festa, també. D'altra banda, també es coneixen com a sandungueros les persones que ballen reggaetón.

En aquesta cançó Nathy Peluso es mostra a ella mateixa com una dona poderosa, gairebé una diva. Aquí està contenta amb el seu cos, amb tot el que pot fer amb ell i amb el que la gent pot pensar d'ell. No obstant això, és conscient que ella és molt més que un cos, també té talent per la música i l'art en general.

En relació a la música, Peluso també se sent orgullosa dels seus temes. Afirmar que no engloba la seva música dins l'etiqueta de música urbana perquè és molt eclèctica i no està segura de si aquesta seria la millor classificació, però el que sí té clar és que a la gent li agrada i, per tant, l'escolten. Nathy Peluso escriu música per a tothom, sense importar-li què pensaran d'ella. De fet, les opinions no li interessen si no són per ajudar-la a millorar o a continuar creant. A més, l'artista vol continuar fent música a la seva manera perquè considera que el seu art és molt únic. Per això mateix no es vol vendre.

A la vegada, també aprofita per recordar la família, donar les gràcies a la vida i desitjar que mai passi res dolent als seus.

Nathy Peluso es defineix a ella mateixa amb La Sandunguera. Es presenta com algú massa centrat en el seu art com per sentir que les opinions de tercers l'afecten. Sap que, musicalment parlant, està per sobre per molta altra gent i ho vol aprofitar.

Tot i que el missatge d'aquesta cançó no és difícil d'interpretar, hi ha molt argot que pot ser complicat d'entendre si no s'està gaire familiaritzat amb Argentina i Sudamèrica:

- **Rica:** agradable, maca, graciosa i molt bona en allò que fa.
- **Bombachita:** calces.
- **Bandana:** mocador pel cap.
- **Banana:** manera de referir-se al penis. A Argentina també es fa servir per referir-se a una persona molt ràpida i espavilada.
- **Celly:** telèfon mòbil.
- **Macana:** situació desagradable o incòmoda. També pot ser una mentida.
- **Llevar en cana:** detenir i/o empresonar a una persona.
- **Pana:** a alguns països de Llatinoamèrica es fa servir per referir-se a un amic.
- **Mente pana:** ment senzilla.
- **Bohemia:** artista poc convencional.
- **Miel:** fa referència a quelcom bo.
- **Concha:** en aquest cas ho utilitza com a mot crossa per referir-se a qualsevol cosa dolenta que li puguin dir.

Alabame (Esmeralda EP – autoeditada)

En aquest cas ens tornem a trobar amb una cançó que necessita d'un videoclip per entendre's del tot. La lletra, acompanyada de les metàfores visuals de l'audiovisual, es torna molt més fàcil de comprendre.

De tota manera, la lletra per sí sola es pot entendre. Nathy Peluso es mostra aquí com una dona poderosa. Peluso s'ha adonat de la seva intel·ligència i últimament l'està aprofitant per descobrir-se a sí mateixa. Aquesta mateixa intel·ligència l'ha fet veure que creure en una religió no té sentit per ella. Per això, vol que se la veneri pel seu art.

A Nathy Peluso li agrada que l'escoltin i malgrat que té les idees molt clares, li agrada discutir amb la gent. Emperò, es considera per sobre d'altres artistes i espera que hi hagi algú al seu nivell.

D'altra banda també critica els artistes que diuen que per fer música s'ha de ser real i menysprea aquells que es dediquen a presumir vestint amb roba cara i fumant davant d'altra gent. Per a Nathy Peluso la prioritat és la música i decideix anar poc a poc a l'hora de crear cançons si així aconsegueix bons temes. Com que no li importa la opinió dels altres, deixa a les mans de la gent si volen recolzar-la o no.

Nathy Peluso passa de ser una simple mortal a convertir-se en una diva en aquesta cançó. Amb ella mostra el seu talent i superioritat a l'hora de crear música i art i s'allunya d'aquells que són simple imatge.

Líricament ens tornem a trobar amb una cançó molt poètica i difícil d'interpretar. El vocabulari de l'artista torna a ser molt important en aquest cas:

- **Estar hasta las bolas:** estar cansada.
- **Guacho:** fa referència a un home.
- **Selva azul:** hi ha molta gent que relaciona el color blau amb l'art.
- **Guaraní:** ètnicament són un grup de pobles indígenes que geogràficament es poden trobar a l'Amèrica del Sud.
- **Puchos:** cigarretes.

Sandía (Esmeralda EP – autoeditada)

A Sandía Nathy Peluso es torna a mostrar com una dona amb poder, que vol que el s homes l'admirin. No té cap problema en dir com és i què li agrada, fent un èmfasi especial en el sexe. De fet, en relació al sexe, se sent còmoda amb el seu cos i afirma que té molt a oferir.

A la vegada, Nathy Peluso es mostra com una dona independent. No necessita ni espera cap mena de compromís un cop ha tingut sexe amb un home. En realitat, ella només vol anar al seu aire i no pensar en res més.

D'altra banda, Peluso torna a comentar que fer música és una cosa que li surt de dins de forma gairebé natural.

En aquesta cançó Nathy Peluso torna a mostrar que la seva música és interdisciplinal i que necessita d'algun element visual per acompanyar-la. De tota manera, la lletra permet fer arribar a alguna cosa per sí mateixa. Això sí, cal insistir, un altre cop, en l'importància de l'argot:

- **Rial**: real.
- **D'Angelo**: cantant estatunidenc de R&B que va tenir molt d'èxit, en part, gràcies al seu cos.
- **Hotta**: dins l'argot d'Estats Units es pot referir a una persona que està molt bona.
- **Pappa**: pare. En aquest cas es fa servir per designar un home que l'interessa.
- **Fatty girl**: noia grassoneta.
- **Fatty bombo**: cul gros.
- **Quilombo**: desordre.
- **Freshi flowwa**: *fresh flow*. Fa referència a un *flow* refrescant, és a dir, novedós.
- **Tiguere**: tigre.
- **Faso**: Cigarret.
- **Mantequita**: quelcom que és o està molt bo.

Ms Nina

Ms Nina. Fotografia de Francesc Planes. Font: Groove Street Management.

Nascuda el 1992 a Argentina, Jorgelina Andrea Torres, coneguda com a Ms Nina, es va mudar amb la seva família al barri de Motril, a Granada, als onze anys, tot i que ara viu a Madrid. Es va fer famosa d'ençà que va posar banda sonora a un *spot* televisiu per a l'aplicació mòbil Chicfy. D'un dia per l'altre, tothom deia "claro que sí, guapi". Malgrat això, Ms Nina s'ha sabut moure i ja hi ha molta gent que la coneix per altres cançons a banda de la d'aquest anunci.

Ms Nina considera que la música que fa no és *trap*, sinó *reggaetón*.

Traketeo (La Vendición Records)

El missatge que llença Ms Nina a través d'aquesta cançó no és gaire profund. Bàsicament parla d'una nit de sexe amb un home. Ms Nina dóna detalls de com va ser la nit, que va durar fins les nou del matí.

Ms Nina explica que s'ho va passar molt bé aquella nit, tant al llit com a la festa on va conèixer aquest home i va ballar amb ell. Per aquest motiu, ara moltes noies tenen enveja d'ella. D'altra banda, hi ha un moment on Ms Nina menciona que tenia a un altre home que la va acabar deixant, encara que això ja no la preocupa.

Emperò, de la manera que està escrita la cançó es pot interpretar que va ser cosa d'una sola nit, ja que l'artista menciona que el troba a faltar.

El contingut d'aquesta cançó és bastant simple i clar: a Ms Nina li agrada el sexe i no té por de dir-ho. Alhora, no té cap problema a l'hora de mostrar-se vulnerable: el que va passar durant aquella nit li va agradar molt, però no ha tingut l'oportunitat de tornar a repetir-ho i, per això, es lamenta.

En aquest tema en concret el contingut de la lletra és prou clar ja que no hi ha un gran ús de cap mena d'argot. De tota manera, podem destacar algunes paraules:

- **Traqueteo:** en aquest cas s'ha d'interpretar com el soroll que fa el llit degut al sexe. També pot fer referència a fer negocis estranys.
- **Gatas/gatos:** Homes i dones.
- **Cocinar:** aquí es pot entendre com a sinònim de ballar.

Tu sicaria (autoeditada)

Aquesta cançó de Ms Nina tampoc és que sigui de gran complexitat. L'artista torna a parlar de sexe de manera molt directa i clara.

En aquesta ocasió Ms Nina parla de com és a l'hora de tenir sexe. No li importa explicar que practica fel·lacions ni que li agrada que la desvesteixin.

D'altra banda Ms Nina transmet que ella també té poder quan practica el sexe, indicant que es tracta d'una cosa de dos. Això ho reforça quan parla de diners. Ms Nina no necessita que la paguin per sexe, però tampoc ho fa gratis: ella també ha de gaudir a l'hora de mantenir una relació sexual.

El missatge de Tu sicaria no és que sigui profund, però sí que es pot interpretar com un cant a la capacitat d'expressar el nostre desig sexual. Ms Nina té clar què li agrada i què vol quan té sexe amb un home. I ho expressa amb naturalitat.

Per molt que Ms Nina sigui argentina, dins d'aquesta cançó tampoc trobem expressions que no s'entenguin. Tot i així, en destacarem alguns:

- **Sicaria**: en alguns països de Llatinoamèrica pot fer referència a algú del carrer, que coneix a tothom.
- **Ponerse fina**: Afartar-se.
- **La planta**: marihuana.
- **Bajar hasta el suelo**: Fer una fel·lació.

Despacio (Slow Wine Mixtape – autoeditada)

En aquesta col·laboració per a la primera mixtape de Bad Gyal, ambdues artistes parlen de sexe i de fer-ho lentament amb home que podria ser la seva parella o, simplement, algú amb qui mantenen relacions de forma habitual.

D'una banda Ms Nina ens explica que és autosuficient i no necessita a cap home que l'ajudi econòmicament. Per tant, quan es fixa en un noi no és pas per interès, sinó perquè realment el vol conèixer. Ella sap que té fama de ser molt sexual, però ho utilitza com a reclam perquè aquest noi es fixi en ella. Malgrat que fa coses per cridar la seva atenció, Ms Nina sap que no li costarà fer que aquest home se'n vulgui anar al llit amb ella: només ha de moure el cul. A més, li demana que no sigui tan negatiu, que deixi de pensar i que balli amb ella, que s'ho passaran bé.

D'altra banda, Bad Gyal ens parla d'un home amb qui ja ha tingut sexe, però que realment no és algú gaire important per a ella. De fet, ella deixa clar que el que vol és sexe i no té cap interès en qualsevol altre cosa.

Ms Nina i Bad Gyal ens parlen obertament de què esperen d'alguns homes: només sexe. No necessiten a algú que estigui molt per elles o que els aportï estabilitat econòmica. L'única cosa que volen és sexe i no tenen por de dir-ho.

Mentre que Bad Gyal en aquesta cançó no utilitza termes que puguin portar a una confusió, Ms Nina sí que amplia el vocabulari:

- **Chapear**: a Argentina es pot fer servir per definir l'acció de mantenir relacions sexuals. De tota manera, pels més joves pot ser que només signifiqui fer-se un petó.
- **Cola**: cul.

- **Culiar:** tenir sexe, encara que a l'Argentina pot ser un terme per referir-se de forma més específica al sexe anal.

Chupa Chupa (autoeditada)

El títol de la cançó ja és prou explícit per si sol. En tot cas, Ms Nina torna a cantar sobre sexe. Aquí Ms Nina ens explica quin tipus de relació té amb un home.

Segons el que es pot extreure per la lletra, Ms Nina queda a casa d'un noi i ell li demana sexe oral. Ella li diu que no perquè, segons ella, és una princesa i no pas una guarra. Aleshores ell i altra gent comencen a dir que Ms Nina és una guarra.

No obstant això, a Ms Nina no li preocupa el que pensi l'altra gent: ella seguirà sortint de festa amb les seves amigues i ningú ho podrà canviar. A més, revela que l'home que menciona anteriorment tenia parella i que com segueixi escampant mentides sobre ella li tot explicarà a aquesta noia.

Finalment Ms Nina acaba recomanant-li a aquest noi que si el que té és ganes de criticar i ficar-se en la vida dels demés, el millor que pot fer és entrar a Facebook i deixar de molestar-la a ella.

Ms Nina relata una història que pot haver-li passat a moltes dones: quan un home vol sexe, no l'aconsegueix i, frustrat, es dedica a difamar. A Ms Nina li sembla que fer això és propi d'una persona sense gaire vida. Per aquest motiu, defensa la seva llibertat de poder decidir amb qui vol anar al llit i amb qui no malgrat que després la persona rebutjada pugui parlar malament d'ella.

En aquesta cançó, més que les expressions o paraules, el que destaca més és l'accent de Ms Nina que, al final, algú d'Espanya pot entendre sense cap problema. Emperò, es poden destacar els conceptes següents:

- **Guasa:** a Argentina es fa servir per designar a una persona que diu insults o grogeries.
- **Rumbear:** sortir de festa.
- **Vacilar:** passar-ho bé o sortir a passar-ho bé.
- **Chulo:** dins alguns països d'Amèrica Llatina, home que viu a costa de la seva dona.

Reinas (autoeditada)

Ms Nina uneix forces amb King Jedet per interpretar una cançó en defensa de la diversitat i igualtat. Jedet és un *youtuber gender fluid*²⁶ que va començar a fer-se famós gràcies al seu canal en aquesta plataforma de vídeo, on penjava tutorials de bellesa i maquillatge, principalment. Més endavant va començar a provar sort dins el món de la música. Jedet és conegut per maquillar-se i vestir-se com una dona. És per això que sovint el titllen de transsexual. Malgrat això, Jedet no parla de la seva persona amb un gènere concret, sinó que utilitza els dos sense deixar del tot clar si s'identifica com a home o dona. Jedet no creu que els òrgans sexuals i els atributs físics puguin definir una persona, visió que comparteix amb Ms Nina. En definitiva, la intenció de King Jedet és acabar amb els prejudicis que hi ha en relació amb el cànon de bellesa masculina predominant.

King Jedet obre la cançó explicant com se sentia cada cop que algú el criticava cada cop que vestia com una dona i es maquillava. De tota manera, no triga en canviar d'actitud i reivindicar que ell pot fer qualsevol cosa que vulgui amb el seu cos i anima a tothom que se senti oprimat o diferent a fer el mateix. A la vegada, també anima a obrir la seva ment a aquells que el critiquen ja que, en definitiva, els únics a qui afecta tota aquesta negativitat i odi és a ells mateixos, que són els que senten la necessitat de fer mal per estar bé.

Jedet se sent bé maquillant-se i vestint-se com una dona perquè s'ho passa bé, cosa que no fan aquells que critiquen. Les calúmnies ara li fan gràcia perquè per fi se sent lliure. És llavors quan reivindica que tothom és vàlid, que totes som reines sense importar com som o d'on venim.

Ms Nina reforça el missatge animant a tothom que surti al carrer i de festa vestits com vulguin, que la gent a qui no li agradi s'haurà d'aguantar. És més, ella prefereix ser diferent i destacar, que la vida és massa curta per viure sempre oprimat. Aleshores menciona que hi ha gent que ha dit que està grassoneta, però això a ella li és igual: es considera igual de guapa que qualsevol altra.

La cançó és una defensa a la llibertat que té cadascú de triar com és. Evidentment hi ha gent que ho criticarà o que no hi estarà d'acord. Malgrat això, tant Jedet com Ms Nina

²⁶ El gender fluid o gènere fluït fa referència a aquelles persones que no s'identifiquen amb una sola identitat de gènere, sinó que es mou entre diverses.

animen a tothom a ser com se sentin, ja que és la única manera de poder ser i viure feliç.

En aquest cas no es destacarà cap paraula perquè no n'hi ha cap que pugui crear confusió.

Blondie

Blondie. Fotografia d'Alberto Rodríguez Recio. Font: Wag Magazine.

Ivana Garrido, coneguda com a Blondie, és una artista nascuda a un poble de la perifèria de Barcelona l'any 1993. Va començar a fer música l'any 2016, quan es va quedar a l'atur. Va reunir a un grup d'amics i es van anomenar a ells mateixos Flamingo Vision. A les seves primeres cançons va utilitzar instrumentals robades a Internet, però ara ja s'ha professionalitzat i treballa amb productors.

Blondie sí que s'engloba dins el *trap*, encara que també inclou elements del *dancehall* a la seva música.

Bizness (Juice Records i Gran Sol)

Ens trobem davant d'una col·laboració entre Blondie i el col·lectiu madrileny Afrojuice 195, coneguts per ser els impulsors de l'*afrotrap*²⁷ a Espanya. Per entendre aquesta cançó cal tenir clares algunes referències que els Afrojuice 195 fan servir a les seves cançons: mencions a noms de jugadors de futbol i al simulador Fifa, al seu estil a l'hora

²⁷ L'*afrotrap* barreja la música trap amb elements populars i identitaris d'Àfrica com els ritmes i l'estètica. El terme va sorgir a França, país on gaudeix de força popularitat.

de vestir (on destaquen les rastes, les samarretes d'equips de futbol o les xancletes amb mitjons), el seu argot i la Freeway, una marca de refrescos relativament barata que comercialitza la cadena de supermercats alemanya LIDL.

Blondie presenta el col·lectiu al començament de la cançó i explica que tant ella com les seves amigues són guapes i tenen molt d'estil a l'hora de vestir. Descriu els trets més identificatius dels nois d'Afrojuice 195 i afirma que estan canviant el panorama del *trap* estatal gràcies al seu so i al fet que estan sonant a les grans ciutats d'Espanya.

Blondie destaca també que cada cop hi ha més noies que volen formar part del món del *trap*, però que no treuen res de nou i que ella ja té un nom que tothom coneix.

D'altra banda, la gent d'Afrojuice 195 entra a la cançó referenciant un altre tema de Blondie: "Trap". De tota manera, de seguida comencen a parlar dels seus èxits, de com s'han introduït al panorama del *trap* estatal i de com cada cop els reconeixen més pel carrer. Malgrat que hi hagi gent que els menyspreï, a molta gent els agrada que siguin cada cop més mediàtics i que apareguin a programes de ràdio i televisió i a la premsa escrita. Critiquen que els seus detractors no parlin mai a la cara, però en realitat això els hi és igual perquè igualment estan aconseguint triomfar.

Afrojuice tornen a introduir a Blondie a la cançó indicant que es van posar en contacte amb ella a través d'Instagram i que comparteixen una visió del món de la música molt similar.

Blondie tanca la cançó tornant a insistir en el fet que cada cop tenen més èxit i que encara que hi hagi gent que els imiti, són ells els que estan triomfant.

Així doncs, el missatge que transmet aquesta col·laboració és que, malgrat les crítiques dolentes, si s'aporta frescor a un gènere i es fan bé les coses, es pot sortir de pobre i triomfar.

Aquí ens tornem a trobar amb una cançó on hi ha molts termes propis del *trap*:

- **Rapapapaaaaa**: onomatopeia que reproduceix el so d'una arama.
- **Fodisi**: fa referència a un dels membres d'Afrojuice 195.
- **Vacilar**: presumir.
- **Flacka/Flacko**: guapo/a, amb molt de swag. Ve d'un terme en castellà: flaco/a.
- **Nigga**: negre.
- **Black Di Caprio**: fa referència a un dels membres d'Afrojuice 195.

- **Nekro**: negro.
- **Pestuja**: gent de merda.
- **Mike Juice Urap**: fa referència a un membre d'Afrojuice 195.
- **Niggo**: negre.
- **Xvideos**: portal web de vídeos X.
- **Rookie**: debutant. Fa referència a algú que fa poc que és professional i no té gaire experiència encara.
- **Postureo**: s'utilitza per definir a algú que aparenta alguna cosa per tenir donar imatge concreta d'ella mateixa que és diferent a la real, especialment a les xarxes socials.
- **Benze**: Karim Benzema, jugador francès el Reial Madrid. Fa referència a una altra cançó d'Afrojuice 195.
- **Flamingo Vision**: productora audiovisual amb la que Blondie treballa de forma habitual.
- **Ser el 9**: ser la millor.
- **Switched**: desviat.
- **Snitches**: delator.
- **Hoe**: puta.
- **Bitchie**: puta.
- **Scratches**: tècnica pròpia dels DJs que serveix per produir sons mitjançant el moviment del disc de vinil cap a endavant i cap a endarrere.
- **Griselda buscando a Rixi**: fa referència a la cançó Griselda Blanco de Blondie.
- **Lache**: vergonya. Terme molt utilitzat a Andalusia.

Trap (Flamingo Vision)

Blondie ens parla de com és la seva vida des que fa música *trap*. Tot i el seu passat on no tenia feina ni diners, Blondie ha adquirit certa fama i diners. Ara, però, s'està trobant que hi ha moltes noies que desitjarien estar al seu lloc, fins i tot aquelles que porten molts més anys que ella dins el món de la música.

Blondie recorda que es va introduir dins el món del *trap* gairebé sense voler. Ara que ja té èxit, continua fent música per presumir. Moltes la critiquen i li diuen que realment no fa *trap*, però Blondie recomana que abans de parlar haurien de pensar què estan fent les altres dones que la desprestigien per arribar on és ella. De fet, tots parlen però després no s'atreveix a actuar. Blondie diu que al món del *trap* tothom va amb presses,

però ella està molt tranquil·la. Per aquest motiu, Blondie recomana que callin si no tenen arguments per ficar-se amb ella.

Blondie, a més, afirma que hi ha molta gent que diu que el que fa ella no és *trap*. Ella diu que és veritat, no fa *trap*, però que realment és molt fàcil fer-ho veure. Aleshores demana a les altres noies que deixin d'intentar fer *trap*, que ella ja arribat a dalt de tot i que com ella no hi ha ningú, que així hi haurà més públics i diners per ella. També exigeix que tothom deixi de reclamar coses que no els pertoquen sense treballar.

D'altra banda Blondie parla sobre la seva música i estètica. Diu que és més lluminosa i alegre que la d'altres artistes i que, malgrat que no té tatuatges ni un aspecte completament igual al d'altres cantants de *trap*, la gent es posa en contacte amb ella per actuar o realitzar entrevistes i altres projectes. Afirma que hi ha molta gent que li ha demanat fer una col·laboració amb ella, però s'ha negat perquè no els hi vol posar tan fàcil.

Blondie aquí es mostra com una dona autosuficient, que tot i portar poc temps dins el món de la música ha aconseguit triomfar en poc temps. Considera que té més talent que d'altres i que la gent hauria de pensar-ho dos cops abans de criticarla.

Blondie coneix molt bé l'argot del carrer i del *trap*, per això, cal destacar molts conceptes:

- **Pegarse:** triomfar.
- **Vacilar:** presumir.
- **Glocks:** fa referència a un tipus de pistola, considerada la més segura del món.
- **Bitch:** puta.
- **Kilos:** droga o diners.
- **Fekas:** estúpids.
- **Colabo:** col·laboració en una cançó o projecte.

Estoy pegada (Flamingo Vision)

Blondie torna a cantar sobre la fama, l'èxit i aquelles persones que es dediquen a parlar malament d'ella o a imitar-la. L'artista comença demanant a les noies que tenen enveja de la seva fama i riquesa que no es creguin allò que no són pel fet que ella estigui guanyant diners amb la música.

En realitat, però, Blondie el que està fent és desafiar-les: ella, sense tenir recursos ni res, va començar a fer música i aquesta es va popularitzar ràpidament. Hi ha moltes

noies que la critiquen afirmant que no està aportant res de nou a la música, però Blondie es defensa dient que el que passa és que li tenen enveja. De fet, mentre les altres critiquen i demostren la seva gelosia, ella el que fa és treure més música nova i triomfar, amb un mànager que es passa el dia negociant amb professionals de la indústria i promocionant-la. Ara és Blondie qui mana i viu la bona vida, causant molta enveja: en tot moment té en compte que està vivint la vida que moltes d'aquestes noies desitjarien tenir. Continua provocant i dient que hi ha gent que es creu molt llesta, però que el que aquests haurien de fer és començar a dir les coses a la cara. Blondie té clar que la gent parla molt i després no fa res i que, quan les coses van bé, tothom vol unir-se a la moda del *trap*. De tota manera, ella procura ignorar els comentaris nocius i deixar que la gent s'acostumi a haver d'escoltar la seva música a tot arreu.

D'altra banda, Blondie també té un home que sempre la truca quan vol sexe encara que digui que no vol res. Té una bona vida, sexe i marihuana, per això la reconeixen al seu carrer i els seus veïns parlen d'ella. Tots saben que està tenint èxit.

Durant aquesta cançó, Blondie té temps de recordar els seus orígens humils i que gràcies al *trap* ha pogut sortir de la mala vida.

En aquesta cançó Blondie torna a parlar del seu nou estatus de famosa. Sap que hi ha gent que l'odiarà i voldrà imitar-la, però ella no en té cap culpa: no ha triat obtenir bons resultats amb la música. Emperò, Blondie no calla i repta a aquells que la critiquen: si volen parlar d'ella, que ho facin a la cara i havent intentat superar-la primer.

Novament Blondie demostra que controla les paraules que s'utilitzen al carrer:

- **Guillar:** persona que creu ser una cosa que no és.
- **Skinny:** fa referència als pantalons de tub que porta.
- **Fronteando:** dins l'argot d'alguns països de Sudamèrica, desafiar o parlar sense respecte, de forma impertinent.
- **Estar pegada:** tenir èxit.
- **Chingar:** tenir sexe.

Sweeterman (Flamingo Vision)

Abans d'introduir la cançó, Blondie recorda que té detractors. Un altre cop, torna a afirmar que li és igual allò que aquesta gent pugui dir, que ella té clar que, tot i haver arribat a adquirir la fama molt ràpidament, val molt i continuarà pujant.

En aquesta cançó Blondie parla d'un home al que considera atractiu. Ella espera que ell aparegui a la festa on es troba, però no el troba enlloc. Blondie té a molta gent que la parla pel mòbil, però ella no vol perdre el temps ni pretén fer-li perdre el temps a algú. Per això li demana a aquest noi que la truqui per poder quedar i veure's pel barri. Blondie no amaga el seu desig sexual, però té clar que no vol res seriós i no li fa por dir-li.

Blondie fa temps que podria haver marxat, però s'ha anat quedant per poder veure a aquest home. Últimament, però, no té tant de temps per dedicar-li. De tota manera, confessa que no pot estar sense ell.

Un altre cop torna a repetir que està triomfant i brillant, que la gent la critica. Després, però, aquesta mateixa gent que la critica no té cap problema a l'hora de compartir les seves cançons perquè en el fons l'envejen.

En aquest cas Blondie ens relata el tipus de relació amb un noi. Mantenen relacions sexuals, però no es tracta de una relació formal. Tot i així, això no representa un problema per a ella: prefereix no tenir res seriós encara que ell li agradi molt.

De nou, Blondie certifica que els seus coneixements en relació al vocabulari del carrer són molt amplis:

- **Kush:** varietat de marihuana de tipus indica molt popular.
- **Hype:** exagerat. Dins la publicitat és una estratègia per crear grans expectatives d'un producte i fer que la gent el consumeixi.
- **Sweeterman:** fa referència a un home atractiu amb el que només es manté una amistat, encara que poden mantenir relacions sexuals ocasionals.
- **Petardo:** porro.
- **Hennessy:** com ja s'ha comentat, fabricant de cognac.
- **Rude boy:** d'origen jamaicà, fa referència als típics pinxos de gueto que vesteixen amb dessuadora i gorra i es dediquen a conduir pel barri fumant marihuana.
- **Sweetie shit:** col·loquialment s'utilitza per demostrar que un concepte o cosa agrada molt.
- **Vainis:** cançons.
- **Tommy:** fa referència a Tommy Hilfiger, multinacional estatunidenca de roba més aviat cara.

Muere (Flamingo Vision)

A "Muere", Blondie repeteix tema altra vegada: l'ascens a la fama i la seva relació amb el públic i altres artistes. Està aconseguint triomfar gràcies a la seva veu i el seu equip i ja no es preocupa per totes aquelles coses dolentes que diuen d'ella. Blondie sap que està a un nivell superior que altres artistes i presumeix de bona vida, al·legant que per fi es pot permetre luxes com alcohol car.

Molta gent parla de Blondie sense saber res d'ella realment, encara que d'altra ha intentat demanar-li disculpes, però ella no les accepta. Considera que ho fan perquè ara tothom l'estima més a ella, però Blondie no tolera la gent falsa i passa d'això. Aleshores compara el seu amor amb un porro, que un cop encès es consumeix.

D'altra banda, hi altres que la critiquen dient que no sona bé i que les reproduccions dels seus vídeos i temes les ha comprat. Blondie sap que és mentida, que des que va publicar les seves primeres cançons és un referent per a tothom dins el món del *trap*. Part de la gent que abans la criticava ara li fa la pilota. La seva música els té atrapats. Blondie torna a reptar els seus detractors: aquells que fan música *trap* i no triomfen és perquè no volen. A més, per a ella, la fama i les reproduccions no són res.

Si parlem de temàtiques, Blondie no és l'artista amb les cançons analitzades més diverses. Tot i així, té la capacitat de dir el mateix de maneres molt diferents. En aquest cas, Blondie està centrada en seguir triomfant amb la seva música i no té temps per perdre amb la gent que l'odia.

Potser els temes de Blondie no són variats, però el seu vocabulari sí ho és. Aquí, altra vegada, ho torna a demostrar:

- **Hennessy**: com ja s'ha comentat anteriorment, fabricant de cognac.
- **Bros**: germans, encara que en aquest context, col·legues.
- **Roll up**: dit de l'acció de liar un porro. També pot fer referència a un porro ja liat.
- **Apology**: disculpa.
- **Beat**: ritme.
- **Gang**: grup de joves organitzat que es pot dedicar a cometre crims.
- **Philly**: porro.
- **Plays**: reproduccions.
- **Swag**: a banda de referir-se a l'estil d'alguns artistes de *trap*, pot voler dir guai.
- **Tape**: mixtape.

- **Track:** cançó.
- **Black:** fa referència a Blackthoven, productor del tema.

Resultats

Com es pot arribar a comprovar després d'aquest anàlisi, cada artista toca diferents temàtiques a les seves cançons, encara que totes acaben coincidint en algunes. Musicalment també són molt diferents: totes s'engloben dins l'etiqueta del *trap*, però si es para atenció és molt fàcil veure que el so pot variar molt de l'una a l'altra: Bad Gyal aposta molt més pel *dancehall* i altres ritmes jamaicans; Chanel es decanta pels sons del *trap* més pur; Nathy Peluso és molt versàtil i pot passar del *soul* al *rap* en pocs segons; Ms Nina sona a *reggaetón* i altres ritmes llatins i Blondie es mou entre el *trap* i altres gèneres com el *dancehall* amb facilitat.

Sintetitzant, però, de cada artista podem extreure les conclusions següents:

- Bad Gyal és una artista amb les idees clares. Ha treballat molt per arribar on és ara sense comptar amb l'ajuda de ningú, gairebé. Ara que té una bona vida sap que ha d'aprofitar per passar-ho bé amb la seva feina i ballant amb tothom a les festes. Bad Gyal mourà el cul sense vergonya perquè ella vol, no necessita agradar a cap home. Malgrat això, sovint l'artista només té ulls per a un mateix noi. Bad Gyal. "A les meves lletres expresso el que penso jo de tot, com veig les coses; vull fer-me veure i ressonar per alguna cosa. Podem fer coses de la mateixa qualitat que els tíos. Vull que les noies sàpiguen que poden fer el que vulguin i fer-ho igual de bé. I això, extrapolar-lo a tot a la vida. Crec que en la igualtat. El terme feminista s'ha tacat molt, però si vol dir igualtat entre tots, doncs guai, sí que ho sóc. Però després moltes vegades se'ns titlla de ser "menys feminista" per moure el cul, ens diuen "sou un objecte, sou unes submises i us veneu". Jo els contesto que som propietàries del que fem" (Bad Gyal en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).
- Chanel ha tingut una vida molt difícil degut al fet de ser pobre i haver nascut musulmana de pares argelins. Ha vist que estava sola a la vida i, des de petita, s'ha vist obligada a delinquir per sobreviure. La gent l'odia i l'odiarà, però ella ha aconseguit sortir de la misèria gràcies a la seva música. Ara les seves condicions han millorat i es pot permetre somiar amb una vida plena de luxes i fent tot allò que més li agrada.
- Nathy Peluso és l'artista més poètica de totes les analitzades. L'argentina es mostra com una dona empoderada, tant al sexe com a la seva carrera professional. Dins la música és una artista molt independent: està desenvolupant

el seu propi estil i un personatge, La Sandunguera, que està esdevenint una diva. Vol que la gent l'admiri pel seu talent i per la frescor que aporta al panorama musical actual. En el cas del sexe, té clar com li agrada ser al llit i si vol compromís o no amb un home.

- Ms Nina és la que més facilitat té per parlar del sexe de forma explícita. Relata sense problemes què li agrada i què està disposada a fer i què no al llit. A més, és la que millor reclama la llibertat de les persones en diversos aspectes de la vida: el sexe, la manera de ser i mostrar-se al món... Ms Nina no té temps per les crítiques de ningú, va a la seva per passar-ho bé i ser feliç fent allò que li agrada. "M'agrada parlar de bajanades, inventar-me històries de nois o parlar de la desigualtat entre gèneres. De per què un tio pot dir alguna cosa i jo no. Em sento més lliure fent música. De vegades improviso, d'altres no" (Ms Nina en una entrevista per a Claire O'Keefe, 2016).
- Blondie, al seu torn, ha resultat ser la més limitada quant a temàtiques. Ha treballat dur per arribar a la fama, però sap que el seu ascens ha estat molt ràpid. Això molesta a molta gent que desitjaria ser on és ella, però Blondie aposta per passar d'ells o reptar-los de forma constant a superar els seus èxits. Ara es dedica a gaudir dels luxes, l'alcohol, la marihuana i els nois. A més, té clar que no vol deixar de fer música perquè, segons ella, és la millor.

Així doncs, podem afirmar que les principals temàtiques d'aquestes artistes són les següents:

- **L'èxit:** totes es consideren triomfadores en relació a la seva carrera musical. Les cinc han aconseguit la fama després d'esforçar-se molt. Ms Nina és potser la que menys importància li dona, ja que el seu objectiu principal és passar-ho bé i prou.
- **Els luxes:** totes, a excepció de Ms Nina, mencionen marques cares. Abans només podien somiar que tenien productes d'aquestes firmes i marques. Ara, se les poden permetre. Per aquest motiu, l'ostentació de luxes, molt lligada a l'èxit i la fama, és una de les temàtiques principals de les seves cançons.
- **La droga:** les referències a l'alcohol, la marihuana o altres substàncies són presents a gairebé totes les cançons de cada artista. Unes només la

consumeixen, d'altres, a més, han traficant amb elles per guanyar-se la vida en situacions de gran pobresa.

- **El sexe i l'amor:** malgrat que no sempre són conceptes que vagin relacionats o lligats, totes parlen en algun moment d'ambdós a les seves lletres. De vegades busquen l'amor i el compromís, d'altres no. Emperò, si d'una cosa podem estar segurs és que totes gaudeixen del sexe i no tenen por a expressar-ho.

Com podem relacionar el contingut d'aquestes lletres amb el feminisme?

Totes les artistes parlen obertament d'allò que els hi agrada i el que no. Quan parlen de la vida al carrer i tot allò que han hagut de fer per arribar a tenir succès dins el món de la música és molt important. D'una banda ens animen a pensar que, sigui quina sigui la teva classe social, amb molta feina es pot arribar a triomfar i tenir diners. De l'altra, donen un impuls extra a les dones. Per què? Doncs perquè les dones ho tenim més difícil que els homes per arribar a posicions d'èxit i elles ho han aconseguit sense ajuda o la necessitat de rebaixar-se.

A totes les artistes analitzades els hi agrada el sexe. Les cinc saben que el desig sexual no és res dolent i que, per tant, si els homes poden parlar d'ell sense cap mena de prejudici, elles també poden fer-ho. No hi ha temes de conversa que siguin exclusius per a homes o per a dones. En el cas del sexe, a més, ens trobem davant d'una qüestió que necessàriament ha de ser debatida tant per homes com per dones. Més enllà de la seva funció reproductiva, si l'objectiu d'una relació sexual és que tothom que les mantingui pugui gaudir i fer gaudir, és important que hi hagi una molt bona comunicació. Cadascú ha de ser capaç d'expressar què li agrada i què no durant el sexe.

Les noies del *trap* tenen clar què els hi agrada i què no i indicar-ho no les fa ser més ordinàries que una dona que té por a dir-ho perquè es considera un tema tabú. Que elles puguin parlar de forma tan natural d'un tema com el sexe pot encoratjar a altres persones perquè ho facin també. En definitiva, parlar de sexe no et fa ser una *guarra* i com més gent ho tingui clar, millor.

Seguint amb el tema de la llibertat a l'hora d'expressar-se, les artistes del *trap* transmeten un missatge molt positiu als seus oients: poden vestir, maquillar-se, parlar, ballar i, en definitiva, fer les coses com els hi doni la gana. Tot i que a la resta d'artistes és bastant evident encara que implícit, en el cas de les lletres de Ms Nina és

incontestable. Deixant de banda la resta de cançons, el seu tema amb King Jedet és tot un himne a la inclusivitat: els dos animen a que tothom sigui com és sense patir pel que poden dir els altres. Ambdós ens ensenyen que donar massa importància als comentaris negatius només pot aportar infelicitat i la vida és molt curta per passar-la estant preocupats i malament.

Durant l'anàlisi de les lletres es poden trobar molts termes a destacar. Deixarem de banda aquells més relacionats amb la fama, la música o les drogues per centrar-nos en aquells que tenen més a veure amb el sexe, l'amor o la dona perquè són els que més ens ajudaran a determinar si el missatge del *trap* fet per noies espanyoles és feminista o no.

Com ja hem comentat anteriorment, dins el món del *trap* es juga molt a deformar el significat original de les paraules. Paraules com "puta" o "guerra", que per a la societat en general poden semblar ofensives per la dona o altres col·lectius més vulnerables, prenen una nova dimensió dins aquest moviment. Fins i tot paraules com "papi", que dites per una dona en referència a la seva parella poden semblar que indiquen una relació de poder on l'home és superior a elles, volen dir una altra cosa.

La periodista Alicia Álvarez ho resumeix molt bé al seu article *PXLXBRVS (y emojis): apuntes de una revolución*: "De vegades se'ns oblida que tota obra és política, i en aquest cas —en molts artistes d'aquesta generació— ho és en major mesura de manera implícita. Ms Nina no al·ludeix a la causa feminista a les seves lletres però, des de dins, el seu discurs està empenyent a les dones a fer el que els doni la gana, a mostrar-se tal i com són, a prendre actituds que normalment estan més associades a la figura masculina [...] Darrere de tot això el més important és que al 2017 la paraula segueix provocant enrenou a la música urbana. Segueix sent una arma, encara que el seu format hagi canviat, encara que vagi per altres camins. Segueix agitant consciències. Segueix sent símptoma de rebel·lió, ja sigui des de l'aparença o des del rerefons." (Álvarez, 2017).

Conclusions

En aquest estudi ens vam plantejar si la música feta per les dones del moviment *trap* espanyol era feministes o no. En els últims anys el moviment feminista ha evolucionat molt i actualment es pot dir que ens trobem enmig de la quarta onada del feminisme. Dins aquesta quarta onada hi ha un concepte molt destacat: l'empoderament. Empoderarse vol dir ser conscient de les pròpies capacitats i assumir un paper que va més enllà d'aquell que la societat ens imposa.

En una societat heteropatriarcal com la nostra, es pot dir que les noies del moviment del *trap* estatal són feministes. Aquestes dones estan aconseguint trobar el seu lloc en una indústria que sempre ha destacat per ser majoritàriament masculina. I ho fan de la manera que els hi dóna la gana: ballant com volen, parlant com volen, vestint com volen i, en definitiva, actuant com volen.

Precisament ha estat aquesta manera d'expressar-se lliurement la que ha fet que molta gent les critiqui a través del concepte de la cosificació. Si parlem d'una dona cosificada dins la indústria de la música ens referim a una dona que utilitza el seu cos per vendre més i atraure els homes. Tanmateix, com hem vist durant el treball, aquest no és el cas de les noies del *trap* espanyol.

Que una artista balli *perreo* durant un dels seus concerts o en una festa no vol dir que ho faci per agradar als homes. Aquestes noies han fet seu un estil de ball que dins les seves cultures d'origen té un significat més espiritual que no pas sexual. Per a aquestes cultures, el ball és una manera d'expressar-se i connectar amb l'altra gent. A Espanya no estem acostumats a veure homes ballant *perreo*, però quan els veiem pensem que som homosexuals. Això és un error ja que, originalment, el *perreo* és un ball per a homes i dones de totes les edats.

A "Dinero", una de les cançons que formen part del mixtape "Slow Wine Mixtape", Bad Gyal canta: «Si yo te doy mi culo es porque te lo quiero dar / Esto pa ti es una ganga / Cuando acabemos el party nos vamos a desayunar / Pero no te quiero en mi cama». Aquest és només un exemple, però hi ha altres cançons on el missatge és el mateix: vull ballar amb tu i passar-ho bé, però això no vol dir que després vulgui sexe.

Juntament amb el ball, una altra cosa que s'ha criticat molt és l'estètica d'aquestes noies. De tota manera, l'objectiu de portar la roba que porten no és exclusivament agradar els

homes. El que realment volen és cridar l'atenció de tothom. Ms Nina i King Jedet resolen aquesta qüestió de forma molt simple a "Reinas": «Salte pa' la calle / Y no te rayes / Ponte lo que quieras / Y que se aguanten / Ser igual no me resulta interesante / Que la vida es corta pa' preocuparse». Així doncs, el que és important per a aquestes dones és sentir-se còmodes amb allò que porten sense tenir en compte l'opinió de l'altra gent.

Ser feminista no vol dir tenir la necessitat de dir-ho de forma constant i actuar de la manera que s'espera d'una feminista. Això és caure dins la trampa dels estereotips. Tot i que les accions de les dones del món del *trap* espanyol no tenen per què tenir necessàriament un significat sexual, són noies que, quan realment aquesta és la seva intenció, no tenen por a expressar la seva sexualitat de forma oberta.

Que una dona sigui sexual i ho expressi no hauria de ser un problema. Certament hi ha poques coses més empoderadores per a una dona que veure com una altra dona fa el que vol amb qui vol i de la manera que vol sense por a expressar-ho lliurement. Si els homes ho fan, per què les dones no poden fer-ho? Poder comunicar allò que pensem o sentim no hauria de ser un crim. Moltes artistes del moviment del trap van ser criticades –i encara són criticades– per fer allò que els hi agrada. Emperò, el simple fet d'ignorar-ho i continuar fent-ho ja és empoderament.

D'altra banda és molt interessant la manera com trenquen amb el significat de les paraules. En aquest sentit, la paraula per excel·lència del *trap* és "puta" i tots els seus sinònims. Si una cosa té la llengua és que no és manté exactament igual a través del temps. Les paraules evolucionen i adquireixen nous significats a mesura que passen els anys. Això mateix pot passar amb la paraula "puta" gràcies al *trap*. Per definició, una puta és una prostituta. Només designa un ofici, per què ha de ser un insult també? Moltes noies joves, on ens podem incloure les noies del *trap* i jo mateixa, ens referim a nosaltres mateixes com a putes i no passa res, no li donem importància. El que fa el *trap* és precisament això: restar-li importància a les paraules, dotant-les d'un nou significat.

En definitiva, és evident que les dones del *trap* soles no trobaran la manera de canviar el món i trencar amb la nostra societat heteropatriarcal, però poden ajudar. De tota manera, cal que els homes col·laborin: la societat la modelem tots.

Ja que estic, vull aprofitar per fer una crítica a la premsa musical espanyola, especialment la dels mitjans generalistes. Gran part de les confusions sobre què és *trap*

i què no s'han produït degut a la premsa. El problema no és que no s'hagi parlat del *trap* i els seus artistes. El que passa és que la informació que s'ha proporcionat des dels mitjans de comunicació no sempre ha estat contrastada. Només cal recordar aquell meravellós article de *La Vanguardia* on es titllava el *trap* de ser la música dels *ninis*.

Evidentment aquesta peça no representa tot el periodisme musical espanyol, però sí que hi ha hagut escrits similars a altres mitjans generalistes. Això, sumat a que són precisament aquestes les publicacions que arriben a un públic més ampli que les dels mitjans musicals més especialitzats.

Una de les conseqüències d'aquesta falta de rigor és la dubtosa definició de *trap*. Com hem vist, aquesta etiqueta sí seria útil per definir el gènere sorgit als Estats Units. A Espanya, en canvi, molts mitjans encara opten per utilitzar la paraula per designar un conjunt d'estils musicals sorgits recentment i que comparteixen unes característiques similars: una franja d'edat que oscil·la des dels 16 als 30 anys, aproximadament; un mateix estil a l'hora de parlar i vestir; unes lletres que transmeten pensaments i ideologies similars; balls que es basen en el *perreo* i una mateixa manera de compartir la seva música mitjançant Internet. Musicalment parlant, però, l'ús exclusiu de la paraula *trap* no seria adequada, ja que oblida altres gèneres com el *dancehall*, *R&B* i la música electrònica. Per això, per parlar d'aquest conjunt d'artistes espanyols i tot el que comporten, s'ha proposat utilitzar la paraula moviment.

Bibliografia

Adaso, H. (2017, 18 març). Gangsta Rap. *ThoughtCo*. Recuperat de: <https://www.thoughtco.com/what-is-gangsta-rap-2857307>. [Consultat el: 30 març 2018].

Aguilar, I. (2015, 14 juliol). Ciberactivismo y la cuarta ola del feminismo. ¿Ha llegado el cambio? *Projecte ella*. Recuperat de: <http://projecteella.org/ciberactivismo-y-la-cuarta-ola-del-feminismo-ha-llegado-el-cambio-irene-aguilar-sanchez/> [Consultat el: 22 maig 2018]

Aignerren, M. (2009). Análisis de contenido. Una introducción. *La Sociología en sus escenarios*, (3).

Álvarez, A. (2017a, 24 gener). El año en que (no) todo se fue a la mierda. *Beatburguer*. Recuperat de: <http://www.beatburguer.com/resumen-2016-nacional-el-ano-en-que-todo-no-se-fue-a-la-mierda/> [Consultat el: 31 maig 2018]

Álvarez, A. (2017b, 17 octubre). PXLXBRVS (y emojis): apuntes de una revolución. *Periferias*. Recuperat de: <http://www.periferias.org/pxlxbrvs-emojis-apuntes-una-revolucion/> [Consultat el: 23 maig 2018]

Broc, Ò. (2017, 23 març). 14 gestos imprescindibles para bailar y poder hacer vídeos de trap. *Tentaciones*. Recuperat de: https://elpais.com/elpais/2017/03/21/tentaciones/1490089453_281067.html [Consultat el: 30 març 2018]

Camprubí, (2016, 29 febrer). Cuando el twerk se convierte en un arte marcial. *Vice*. Recuperat de: <https://www.vice.com/es/article/yv933b/noisey-cuando-el-twerk-se-convierte-en-un-arte-marcial2902> [Consultat el: 30 maig 2018]

Camprubí, (2017). Big Freedia conserva el culo en su sitio. *O Magazine*. Recuperat de: <https://abcdefghijklmn-pqrstuvwxyz.com/es/big-freedia-conserva-el-culo-en-su-sitio/> [Consultat el: 30 maig 2018]

Carrasco, L., & Herrero, L. (2015). *Demostrar más para ser una más: mujeres y hip hop en el estado español*. Asociación Garaje de Magni.

Cobo, R. (2018, 15 març). Cuarta ola feminista. *Público*. Recuperat de: <http://blogs.publico.es/dominiopublico/25352/cuarta-ola-feminista/> [Consultat el: 22 maig 2018]

Colomo-Magaña, E. (2013). Análisis pedagógico de los valores presentes en las letras de las canciones (2005-2011).

Corral Rodríguez, A. (2015). Empoderamiento en el hip-hop femenino español: una aproximación desde los Estudios de Género y la Semiótica al rap mainstream.

De la Rubia, Á. (2018, 10 abril). Sobre el paralelismo entre el trap i el fundamentalismo del éxito. *La grieta*. Recuperat de: <http://lagrietaonline.com/paralelismo-trap-fundamentalismo-del-exito/> [Consultat el: 28 maig 2018]

Del Amo, S. (2018, 9 març). 20 años de Auto-tune, el invento que democratizó la voz. *Jenesaispop*. Recuperat de: <http://jenesaispop.com/2018/03/09/323383/20-anos-auto-tune-invento-democratizo-la-voz/> [Consultat el: 16 abril 2018]

de los Arcos, R. (director) (2014). Dos platos y un micro (30 años de hip hop en España). Espanya: Red Bull Media House.

Díaz Carreras, Silvino. (2017). Escenas musicales locales hoy en día ¿Una herramienta válida?.

[DPD] Reial Acadèmia Espanyola (2015). *Diccionario panhispánico de dudas*. Recuperat de: <http://lema.rae.es/dpd/srv/search?key=empoderar> [Consultat el: 31 maig 2018]

Duquet, V. (2016). American Hip-Hop in the YouTube era: a social and cultural battleground.

Fernández, S. (2018, 17 maig). ¿Quién decide qué música escuchas?. *Indiespot*. Recuperat de: <https://indiespot.es/2018/05/17/quien-decide-que-musica-vas-a-escuchar/> [Consultat el: 17 maig 2018]

Foster Wallace, D., Costello, M. (1966). *Ilustres raperos: el rap explicado a los blancos*. Malpaso Ediciones.

González, R.; Romo, I.; Úbeda, L. i Velasco, D. (2017, 15 desembre). Las mujeres en el Trap. *Variación XXI*. Recuperat de: <http://variacionxxi.com/2017/12/15/mujeres-trap-empoderamiento-reportaje/> [Consultat el: 31 maig 2018]

Hebdige, D. (2004). *Subcultura: el significado del estilo*. Barcelona: Paidós.

Hugoletras (2017, 5 de juny). Somadamantina: regresa la queen del beat-glamour. *One Heap Wonder*. Recuperat de: <http://oneheapwonder.com/somadamantina-regresa-la-queen-del-beat-glamour/> [Consultat el: 22 maig 2018]

Infantes, A. T., & Delgado, A. D. V. (2011). El significado de la masculinidad para el análisis social. *Revista Nuevas tendencias en antropología*, (2), 80-103.

Jeffries, M. P. (2011). *Thug life: Race, gender, and the meaning of hip-hop*. University of Chicago Press.

Kemp, S. (2018, 24 abril). Social media use jumps in Q1 despite privacy fears. *We Are Social*. Recuperat de: <https://wearesocial.com/uk/blog/2018/04/social-media-use-jumps-in-q1-despite-privacy-fears> [Consultat el: 23 maig 2018]

Kramer, K. (2014, 25 abril). The T-Pain effect: how Auto-Tune ruined music... And saved hip-hop. *Complex*. Recuperat de: <http://www.complex.com/music/2014/04/the-t-pain-effect-how-auto-tune-ruined-music-and-saved-hip-hop> [Consultat el: 16 maig 2018]

O'Keefe, C. (Estiu 2016). PODER. *VEIN Magazine*, (8), 130-147.

Ocampo, A. (2017, 1 novembre). Para mí el trap es estética: Una charla con Nathy Peluso. *Noisey*. Recuperat de: <https://noisey.vice.com/es/article/pa3kvz/para-mi-el-trap-es-estetica-una-charla-con-nathy-peluso> [Consultat el: 18 maig 2018]

Patterson, J. (2013, 19 gener). Trap music: the definitive guide. *Topman*. Recuperat de: <https://web.archive.org/web/20130225214033/http://magazine.topman.com/category/ctrl-music/trap-music-the-definitive-guide/> [Consultat el: 20 maig 2018]

Pérez de Ziriza, C. (2015, 3 desembre). Un abismo generacional se abre en el 'hip hop' español. *El País*. Recuperat de: https://elpais.com/cultura/2015/11/23/actualidad/1448283753_206596.html [Consultat el: 21 maig 2018]

Pérez Rubio, Ana María. (2013). Arte y política: Nuevas experiencias estéticas y producción de subjetividades. *Comunicación y sociedad*, (20), 191-210. Recuperat de: http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0188-252X2013000200009&lng=es&tlng=es [Consultat el: 29 maig 2018]

Rue Morgue, E. (2016, 7 juliol). Yung Beef se codea con Kate Moss en la nueva campaña de Calvin Klein. *PlayGround*. Recuperat de: https://www.playgroundmag.net/studio/historias/Yung-Beef-Moss-Calvin-Klein_22666743.html [Consultat el: 14 abril 2018]

Robertson, C.E. (1989). Poder y género en las experiencias musicales de las mujeres. En Cruces, F. (ed.), *Las Culturas Musicales. Lecturas de Etnomusicología* (pp. 383-411). Madrid: Trotta.

Rose, T. (1994). *Black noise: Rap music and black culture in contemporary America* (Vol. 6). Middletown, CT: Wesleyan University Press.

Straw, W. (2015). Some things a scene might be: Postface. *Cultural Studies*, 29(3), 476-485.

Setaro, S. (2018, 14 febrer). How Trap Music Came to Rule the World. *Complex*. Recuperat de: <http://www.complex.com/music/2018/02/how-trap-music-came-to-rule-the-world> [Consultat el: 31 març 2018]

Young Vibez (2014, 16 febrer). Internet: música del siglo XXI y brecha generacional. *Young Vibez*. Recuperat de: <https://youngvibez.net/2014/02/16/internet-la-musica-del-siglo-xxi-y-la-brecha-generacional/> [Consultat el 16 abril 2018]

Annexos

Diccionari PXXR GVNG-Castellano (ForoCoches)

Malgrat extreure'l d'un fòrum espanyol molt popular, el contingut d'aquest diccionari és molt fidel a la realitat i ha ajudat a definir diverses paraules difícils d'interpretar.

Diccionario PXXR GVNG/Castellano

PXXR GVNG:	Castellano:
9	Una pistola de 9mm.
Bogos:	Del francés beau gosse: chico guapo.
Balin:	Vivir la buena vida, como un rico, manejar billetes.
Booty:	Culo.
Bowlong:	Fumar marihuana.
Bricks:	Paquetes de droga.
Buyate:	Culo.
Canelo:	Primo, pringado.
Cipollo:	Tonto. Goofy. Parguela.
Clica/Clicka:	Crew. Grupo de colegas.
Coco:	Cocaína
Cuira:	Buena mierda.
Din di imac:	Insulto sobre la creencia de tu madre.
Djin:	Genio en árabe (sustantivo).
Draris:	Chavales en árabe.
Drug dealer:	Camello.
Dzebi:	Polla. Puede usarse en modo colegao como pisha.
Esquiar:	Esnifar
Feka:	Goofy.
Feos:	Policías.
Flex:	Presumir.
Flush:	Dinero.
G (yi):	Gangsta.
Gabra:	Polvo en árabe (cocaína).
Goler con la pansa:	Esnifar estando embarazada.
Goler:	Esnifar.
Goofy:	Pringado. Persona que no va a su "rollo".
Guero:	Barrio.
Guillao:	Orgullosa, machito, subido.
Habibi:	Mi amor, cariño.
Hash:	Hachís.
Hashla:	Traficante, o alguien que se busca la vida en la calle (viene de la palabra original "hustler", del inglés).
Hauma	Barrio en árabe.
Hnoush:	Serpiente en árabe / policía secreta o rollos de chivateos.
Hoes:	Putas.

Hood:	Barrio.
Jamra:	Rojo en árabe.
Jaoua:	Hermano en árabe.
Jawa:	Rachet.
Josear:	Buscarse la vida.
Junkeao:	Enganchado a las drogas sanas.
Kagbah:	Put a en árabe.
Kahba:	Put a en árabe.
Kexar:	Alabar algo o alguien.
Kush:	Variedad de marihuana. También utilizado como genérico de marihuana.
Lache:	Vergüenza.
Laifa:	Vida.
Lana:	Dinero.
Lean:	Purple drank.
Lileta:	Parguela, pringado.
Molly:	Mdma.
Mover la bola:	Cuando pillas 10 gramos fiaoos, te dan una bola de plástico de bolsa de la compra cerrada con un papel de fumar haces 12 pollos de 0.8 y sacas 75€ por gramo vendiéndolo a 60.
Nina:	Una pistola de 9mm.
Oulad kahba:	Hijos de puta en árabe.
Palomo:	Goofy.
Pimpin	Chulear, como un chulo con sus putas.
Pinki:	Dedo meñique.
Pirri:	Referido a alguien, normalmente un colega.
Plomet:	Fumar marihuana.
Pravla:	Hablar, discutir de algo.
Queso:	Pasta de cocaína.
Ratchet:	Chavala, groopie. Joven pintada como puerta, normalmente vestida con leggins de leopardo y cosas así. Choni en su máximo esplendor, algo de muy mal gusto.
Roca:	Cocaína debido a su estado compacto al salir del fardo.

Shouf:	Mira en árabe.
Snitches:	Soplones/Chivatos.
Snitchin:	Chivarse. Hablar sobre lo que otra persona hace.
Tabon d babak u imak u aila dialik:	La concha de tu padre, madre y tu familia.
Tana:	Báscula pequeña donde se pesa la droga.
Tener un ptio primo:	Ganarte un guantazo.
Voy a follarte como si voy pa dentro:	Como si estuviera a punto de entrar en prisión y fuera su último polvo.
We will make it rain:	Hacer dinero, hacer llover billetes.
Why you flex quiere un tiro o keloke es:	No vayas de gallo que te crujo.
Wido:	Variedad de marihuana.
Yema:	Guantazo.

Elaborado por Forocoches

Cançons més reproduïdes de les artistes a YouTube

Artistes per ordre alfabètic. Dades extretes el 23 de maig de 2018.

Albany

- 1- Trash Video Raper: (30.192 visualitzacions)
Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=LLXJFAL8K_I
- 2- I told my mom i will neva stop shinin (13.605 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=8reyfjFf9tw>
- 3- Fuck hell (12.769 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=vnfYwnzmGyM>
- 4- Dutyfree (10.437 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=eNiG0P1Y0rY>
- 5- K pasa? (9.911)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=6v8677Ow88Y>

Total: 76.914 visualitzacions.

Bad Gyal

- 1- Fiebre (7.773.711 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=JKzT0z3gOtc>
- 2- Jacaranda (5.575.297 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=y8ogicK89T0>
- 3- Mercadona (4.139.774 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=C72FByDW7Ek>
- 4- Indapanden (3.525.430 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=JvttWYDe490>
- 5- Candela (2.751.813 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=0qUEEDZDfgs>

Total: 23.724.625 visualitzacions.

Bea Pelea

- 1- Papi Dime Aver (amb La Zowi i Ms Nina) (157.777 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=kt8N2Wj7UIY>
- 2- Hazmelo otra vez (44.085 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=7pXSgllb-SA>
- 3- A los dos (amb Kaydy Cain i El Mini) (5.769 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=3nLFJGcffi0>

- 4- La Gasolina (amb La Favi) (4.174 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=GvgY2dwFHRk>

- 5- Culona (amb Ms Nina) (2.228 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=M6yqkT9LtMI>

Total: 214.033 visualitzacions.

Blondie

- 1- Bizness (amb Afrojuice 195) (2.183.710 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=qXWUvqDA0iE>

- 2- Trap (1.659.962 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=ldzhPdsY3dA>

- 3- Estoy pegada (549.370 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=YWNI-0IyJXQ>

- 4- Sweeterman (310.929)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=NEQ6ZWT8ARI>

- 5- Muere (240.598)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=vaRNz-PTJSU>

Total: 4.944.569 visualitzacions.

Chanel (Tania Chanel)

- 1- Manita de Fatima (3.627.758 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=hD00VxijWlo>

- 2- No sabeis nada (amb Khaled) (3.376.205 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=j24lqr8hW50>

- 3- La corona es mía (3.272.327 visualitzacions)

Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=fVO_PLQOnWA

- 4- Conoce al diablo (1.791.124 visualitzacions)

<https://www.youtube.com/watch?v=AuFJYbpSMhk>

- 5- Te invito a soñar (897.717)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=F7pGKr37dNU>

Total: 12.965.131 visualitzacions.

La Favi

- 1- Acelera (amb Ms Nina) (428.171 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=HpTZuGDNBs4>
- 2- Mentiras (amb King Jedet) (401.082 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=-JW-ZF5aQOo>
- 3- OG's (amb PXXR GVNG) (296.824 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=OrewSPWkDqw>
- 4- No eres Bueno (amb Ms Nina) (284.415 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=o9C31xPWJuE>
- 5- Lucifel (amb Fernandito Kit Kat, La Nina i El Mini) (209.765 visualitzacions)
Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=ybQfeBGm_jw

Total: 1.620.257 visualitzacions.

La Zowi

- 1- Random Hoe (759.481 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=bzPeLa4Bbr8>
- 2- Mi Chulo (amb Lorena B) (686.620 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=o9aC7bz5rb0>
- 3- Baby come n get it (640.676 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=vyESa4HTbhA>
- 4- Tu o yo (602.717 visualitzacions)
Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=P1dl_LAN0fo
- 5- Raxeta (372.009 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=nS9IJvdozHc>

Total: 3.061.503 visualitzacions.

Lennis Rodriguez

- 1- Imagine (166.311 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=CNol6dTMIAA>
- 2- Como olvidar (91.330 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=ar61mAxErAg>
- 3- Vamos pa' la calle (47.501 visualitzacions)
Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=XN-PyvpmiCs>
- 4- Orgullo (amb DCD) (20.264 visualitzacions)

Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=TZ-m57_EU7M

5- Adicta (16.295 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=-9XrqysJjMY>

Total: 341.701 visualitzacions.

Maria Sioke

1- Dejamenpaz (nomeconvence) (amb Pedro LaDroga) (145.495 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=NsYwFv9p-jE>

2- Acércate (amb Ikki) (38.080 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=JJTnGwAxzBM>

3- Ni hoy ni mañana (amb Pedro LaDroga) (27.955 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=abgPDCcVlr4>

4- Cleopatra (Candombe) (17.857 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=3vjNz9COaAI>

5- En El Fuego (12.077 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=paVXXLAivHE>

Total: 241.464 visualitzacions.

Ms Nina

1- Traketeo (1.770.185 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=U00rzEv8DjE>

2- Tu sicaria (1.622.396 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=AqLAKIkRM30>

3- Despacio (amb Bad Gyal) (1.138.682 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=ilWzfbLZIW8>

4- Chupa Chupa (932.945 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=OdOkElgPxio>

5- Reinas (amb King Jedet) (718.091 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=n53RT1phy4E>

Total: 6.182.299 visualitzacions.

Nathy Peluso

1- Corashe (2.916.470 visualitzacions)

- Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=vkvMgp_7swk
- 2- Esmeralda (2.877.794 visualitzacions)
- Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=MCPfywB_IVs
- 3- La Sandanguera (2.469.224 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=Kugomj-6q5s>
- 4- Alabame (2.105.749 visualitzacions)
- Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=T_xtlXdlKr8
- 5- Sandía (1.096.364 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=6PPc3O9iKao>

Total: 11.465.601 visualitzacions.

Rakky Ripper

- 1- Enganxaos (160.401 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=zhrdrQdUAkA>
- 2- Vigila detrás (110.245 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=fi30Wnjiz3U>
- 3- Todos los cobardes (97.420 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=IB3BbEXynrc>
- 4- Subida de tensión (48.871 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=XLXoaQgQXJo>
- 5- Te pone friki (amb Kris Lavey) (45.117 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=m6ZFeM-0sSo>

Total: 462.054 visualitzacions

Shainny

- 1- Me lo pide a mi (281.418 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=RQMFawF5iWA>
- 2- Bailamos (80.669 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=gidFNWXncaQ>
- 3- Veneno (60.801 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=U7Ge8SG-ybk>
- 4- Mi papi (29.589 visualitzacions)
- Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=1e59gDPyaYc>
- 5- Me amas (28.185 visualitzacions)

Enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=YzWhGIVPuP8>

Total: 480.662 visualitzacions.

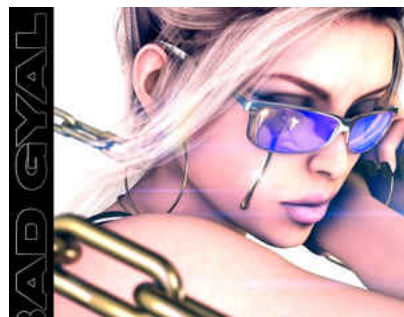
Anàlisi del contingut de les lletres

Bad Gyal

Fiebre

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Fiebre
- **Producció:** King Doudou
- **Durada:** 4:08
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 7.773.311
- **Àlbum/Mixtape:** Slow Wine Mixtape
- **Discogràfica:** -

Portada de Slow Wine Mixtape. Font: Darío Alva.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Amor
- **Lletra:**

Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo sé que...

Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Especialmente si te lo hago poco a poco
Sabes lo que tienes y no lo valoras poco
Aquí no hay contrato, ya veo el brillo en tus ojos

Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Especialmente si te lo hago poco a poco
Sabes lo que tienes y no lo valoras poco
Ya veo el brillo en tus ojos

Es un placer conocerte
Quizá tú me traigas pena
Pero no puedo perderte
El número uno, la que más se pega

Es un placer conocerte

Quizá tú me traigas pena
Pero no puedo perderte
El número uno, la que más se pega

Entré en el dancehall, estaba ardiendo
Había muchos tipos, pero a ti te vi el primero
Camiseta Armani con pantalones negros
Yo solo te bailo a ti

Y me estaba mirando, estaba temblando
Todo aceleraba, tú me seguías dando
Desde ese momento supimos que iba pa' largo
Yo solo te bailo a ti

Te bailo, me miras, yo sé que tú me amas
No quería estar atada, pero a ti te casaba
Te bailo, me miras, yo sé que tú me amas
No quería estar atada, pero a ti te casaba

Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Especialmente si te lo hago poco a poco
Sabes lo que tienes y no lo valoras poco
Aquí no hay contrato, ya veo el brillo en tus ojos

Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Especialmente si te lo hago poco a poco
Sabes lo que tienes y no lo valoras poco
Ya veo el brillo en tus ojos

Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco
Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo, ya veo el brillo en tus ojos

Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo sé que tú te vuelves loco

Cuando yo te bailo, cuando-cuando yo te bailo sé que
Cuando yo te bailo ya veo el brillo en tus ojos

Es un placer conocerte
Quizá tú me traigas pena
Pero no puedo perderte
El número uno, la que más se pega

Te bailo, me miras, yo sé que tú me amas
No quería estar atada, pero a ti te casaba
Te bailo, me miras, yo sé que tú me amas
No quería estar atada, pero a ti te casaba

Entré en el dancehall, estaba ardiendo
Había muchos tipos, pero a ti te vi el primero
Camiseta Armani con pantalones negros
Yo solo te bailo a ti

Y me estaba mirando, estaba temblando
Todo aceleraba, tú me seguías dando
Desde ese momento supimos que iba pa' largo
Yo solo te bailo a ti

Entré en el dancehall, estaba ardiendo
Había muchos tipos, pero a ti te vi el primero
Camiseta Armani con pantalones negros
Yo solo te bailo a ti

Y me estaba mirando, estaba temblando
Todo aceleraba, tú me seguías dando
Desde ese momento supimos que iba pa' largo
Yo solo te bailo a ti

Yo solo te bailo a ti
Yo solo te bailo a ti
Hey papi, Bad Gyal

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

En aquest cas, Bad Gyal parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Bad Gyal coneix a un noi de festa que li agrada molt.

- **Què ens intenta dir?**

La cançó ens dona a entendre que no estan junts, cosa que ja els hi està bé als dos, ja que ballen junts i s'ho passen bé. De tota manera, a ella no li importaria passar a tenir alguna cosa més seriosa amb ell perquè ja no es fixa en cap altre home.

- **Quins valors està transmetent?**

Principalment la capacitat de poder triar amb qui ballar, a qui li balles i passar-ho bé. D'altra banda, la llibertat de poder estar amb un noi sense que sigui la teva parella.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Al noi de la samarreta Armani i els pantalons negres.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Aquí Bad Gyal diu d'ella mateixa que és la millor i que pot triar el millor home de la discoteca.

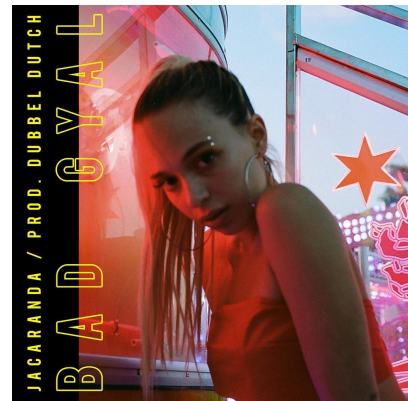
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

Aquí es pot entendre que el reforça.

Jacaranda

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Jacaranda
- **Producció:** Dubbel Dutch
- **Durada:** 3:12
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 5.575.297
- **Àlbum/Mixtape:** Jacaranda Single
- **Discogràfica:** Pure Records, Rare Earth Tones i CANADA

Portada del single Jacaranda. Font: Pitchfork.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Amor
- **Lletra:**

Bebé, dime cuando me vas a llamar
Sabes que yo te extraño
Y no puedo evitar de pensar
Cuando tu y yo bailamos
Dime cuándo me vas a llamar
Sabes que no me gusta esperar
Yo te paso a buscar
Sé que te va a enamorar

So papi come closer to me tonight
Que yo tengo culo pa' rebotar
No estoy en Jamaica, but va a sonar
Que retumbe el mundo desde el dancehall

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras

Me lo dice tu mirada

Mil siete el año del dancehall
Las niñas moviendo las nalgas
La Bad Gyal va fuera de España
Yeah

Y aunque gane no te voy a dejar
Baby sé que te voy a casar
Porque lo que tenemos, los dos sabemos
Es algo espiritual

So papi come closer to me tonight
Que yo tengo culo pa' rebotar
No estoy en Jamaica, but va a sonar
Que retumbe el mundo desde el dancehall

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

Come baby, right there, get in
You're sweating, I'm feeling it
The dancehall is burning
I wanna be like this all night

Y si estoy tremenda yo pum, pum, pum
Jamaican poom pooms are feeling his roots
De Spain a L.A. Bad Gyal está pegá'
No por mucho money, es por sonar

So papi come closer to me tonight
Que yo tengo culo pa' rebotar
No estoy en Jamaica, but va a sonar
Que retumbe el mundo desde el dancehall

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

Cuando estamos en el dancefloor
Se te nota el sentimiento
No me hacen falta palabras
Me lo dice tu mirada

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Bad Gyal parla des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Bad Gyal està tenint èxit amb la seva carrera. També ens diu que té parella.

- **Què ens intenta dir?**

Bad Gyal està començant a triomfar dins i fora d'Espanya. A la vegada, ens diu que troba a faltar la seva parella perquè tanta feina fa que no es vegin tant com li agradaria. Malgrat això, quan estan junts nota que s'estimen i, per tant, per molt que tingui molta feina i fama, no deixarà de lluitar per la relació. D'altra banda, reivindica que estan arribant bons temps pel dancehall i que les noies mouen el cul ballant.

- **Quins valors està transmetent?**

D'una banda la fidelitat cap a la seva parella. D'altra banda, el fet de mantenir els peus a terra encara que es tingui èxit. Alhora, el poder ballar com una vulgui, en aquest cas movent el cul.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius

- **A qui va dirigit el missatge?**

A la seva parella, encara que també es dirigeix al públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Aquí Bad Gyal parla d'ella mateixa com una dona amb èxit, que balla com vol.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

Es pot entendre que sí.

Mercadona

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Mercadona
- **Producció:** Fake Guido
- **Durada:** 3:24
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 4.141.419
- **Àlbum/Mixtape:** Slow Wine Mixtape
- **Discogràfica:** -

Portada de Slow Wine Mixtape. Font: Darío Alva.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Diners
- **Lletra:**

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar, do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar, do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

'Cause I'm flexing on my trainers
I'm winning and you know that
I won't do that thing again
Just the time I don't go back

Te veo, me haces reír
Toyaco el arroz se te ha pasao'
Yo solo sé fluir
Por eso se ve que te he follao'

Me viste el Mercadona
Yo soy una señora
Estas Adidas made in China

Pero yo voy más mona

Y es que estoy pegada
Todo el día sueño en tu casa
Tu novia me odia
A tu mama le encanta

El pussy k mana
La Gyal te va a quitar la paga
Estás avisado
Todo se te acaba

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

'Cause I'm flexing on my trainers
I'm winning and you know that
I won't do that thing again
Just the time I don't go back

Te veo, me haces reír
Toyaco el arroz se te ha pasao'
Yo solo sé fluir
Por eso se ve que te he follao'

All these bitches are hating
Just 'cause I'm more trendy
Wearing Lacoste no spending

All this bitches are hating
Just 'cause I'm more trendy
Wearing Lacoste no spending

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar, do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar, do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

Solo quiero el money
Donde esté el cash there you find me
Esperar cobrar do you feel me?
Yo quiero Lomba y no Pimkie yo

Yo solo quiero el money
Solo quiero el money
Solo quiero el money
Solo quiero el Money

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Bad Gyal està parlant en primera persona.

- **Quina història o què ens està explicant?**

En aquest cas Bad Gyal parla d'ella mateixa, de com té més classe i estil que altres dones encara que no vesteixi grans marques.

- **Què ens intenta dir?**

Bad Gyal ha arribat per quedar-se. Encara no té molts diners i vesteix amb marques barates o amb falsificacions. De tota manera adverteix que la seva intenció és ser la número u i que aspira a portar grans marques.

- **Quins valors està transmetent?**

Materialisme i competició, principalment.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Més aviat negatius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A les noies que fan música i estan per sobre d'ella.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Bad Gyal parla d'ella mateixa com una noia sense recursos però que, tot i així, té més estil que altres. A més, es presenta com una persona ambiciosa i amb ganes de créixer.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

A nivell individual sí. De manera col·lectiva no gaire, ja que menysprea a altres dones.

Indapanden

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Indapanden
- **Producció:** Fake Guido
- **Durada:** 3:10
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 3.525.430
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Autonomia
- **Lletra:**

Fet per mi, hauries d'entendre per què sono així
Quan entro a la party engeguen el beat
Perquè saben que com jo
Ja no hi ha res per aquí

I quan jo entro a la pista flamisells al dit
La Gyal tot ho crema, no deixa res buit
La sala s'emplena si corre que estic
En el pòdium em desfaso i em sua el que em dius
(Eh! Me la suda!)

Ja saps prou bé que ho sento
Em sap greu però no ho lamento
Si vols entrar en el joc
First mireu com vas de dancehall

No puc perdre el temps
Si no balles ni ho intento
Perquè ara mateix ja se sap
Que lo que estic fent és serio

I ell em mira així, així
El seu cos amb el meu pillant el beat

Tots els nois mirant-nos embogits
Ja saps prou bé que aquí tu es l'escollit

I ell em mira així, així
(Em mira així, així!)

El seu cos amb el meu pillant el beat
Tots els nois mirant-nos embogits
Així que boy, ja ho saps, afortunat!

A ron em sap la boca, tota la roba xopa
I per com em mires sé que em vols fer la teva dona
Només aquesta nit, no vull ser de cap persona
I ara ensenya'm el pis, ens posem una altra copa

I és que jo em veig preciosa, em sento orgullosa
(M'has vist o què?)

Em miro al mirall i penso: que bé estic sola!
A mi no em cal ningú, nen no em ve d'aquestes hores
Avui estic molt bé, però demà és una altra cosa

Demà serà una altra cosa
Ja saps que és una altra cosa

Després al dia següent, penso que he perdut el temps
I dic: per què fas les coses si en veritat no és el que sents?
I estàs molt bé! No et ve d'un parell de nens
T'ho estàs muntant tot tu sola, ets una shawty independent!

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Bad Gyal parla des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Bad Gyal surt de festa amb molta confiança en ella mateixa perquè se sent una dona independent. Tothom la coneix i sap que si algun noi vol alguna cosa amb ella li haurà de demostrar que sap ballar.

- **Què ens intenta dir?**

Bad Gyal és una dona que sap què vol i ho aconsegueix ella sola, sense ajuda de ningú.

- **Quins valors està transmetent?**

El propi títol ho indica: independència.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un noi, encara que hi ha moments en què es dirigeix a ella mateixa.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com persones amb poder, capaces de fer les coses soles.

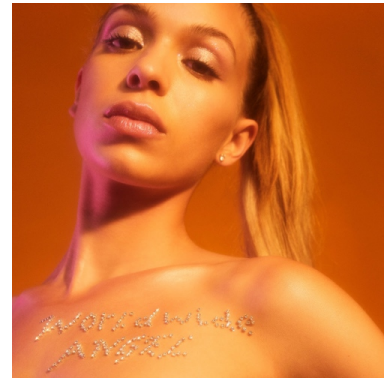
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Candela

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Candela
- **Producció:** Dubbel Dutch
- **Durada:** 3:27
- **Any:** 2018
- **Reproduccions:** 2.751.813
- **Àlbum/Mixtape:** Worldwide Angel
- **Discogràfica:** Pure Records i CANADA

Portada de la mixtape Worldwide Angel. Font: Pitchfork..

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Autosuficiència
- **Lletra:**

Eeh, aah

Eeh, eeh aah

Bad Gyal, la más pega' de España

Me gusta comprar, me gusta vacilar

Me levanto con el baby, sólo pienso en gastar

Chuleo un montón, no pido perdón

Y si vamos al party yo pago un botellón

Yo me pongo el Gucci y empiezo a confiar (vacilar)

Salgo pa' la calle y pico a la maría

Y ya me lo prendo (gozalo), lo prendo (quémalo)

Lo prendo (pásalo), lo prendo, ah

El alcohol está pagao', mi baby a mi lao'

Le voy a azotar, y le va, y le va

Y le voy a dar humo (aah)

Le voy a dar humo (aah)

Y quiero que la música llegue pa' tos

Vamos para el party y nos juntamos tos

Vamo' a hacerlo (swag), vamo' a hacerlo (swag)

Vamo' a hacerlo (swag), vamo' a hacerlo (swag)

Y quiero que la música llegue pa' tos
Vamos para el party y nos juntamos tos
Vamo' a hacerlo, vamo' a hacerlo
Vamo' a hacerlo, vamo' a hacerlo

Yo me pongo el Gucci y empiezo a confiar (vacilar)
Salgo pa' la calle y pico a la maría
Y ya me lo prendo (gozalo), lo prendo (quémalo)
Lo prendo (pásalo), lo prendo, ah

Sabes que hoy voy a por ti, y ya estoy, he llegao'
Sé que yo estoy en tu heart de noche a mañana
Mañana, mañana, mañana, y ya estoy, ya he llegao'

Llegao', llegao', está fácil, fácil
Está fácil, miro al espejo, estoy bonita
Con el vestido marco pompita

Y el tequila me hace moverme, loquita
Y si pincho las niñas se ponen mis pintas
Lo mueven y les vuelve loco
Se agachan, se tocan el toto

Yo me pongo el Gucci y empiezo a confiar (vacilar)
Salgo pa' la calle y pico a la maría
Y ya me lo prendo (gozalo), lo prendo (quémalo)
Lo prendo (pásalo), lo prendo, ah

Esto está acalorao', hay botellas a mi lao'
Ya llevamo' un rato al party, y no no' vamo' a casa
Los culos empapaos de Don Julio, y oh, y uh
Yo no quiero irme pa' casa
Yo no quiero irme pa' casa

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Bad Gyal parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Bad Gyal ja ha triomfat i està gaudint del que li està donant la fama. Té parella i, tant ell com els amics de Bad Gyal, s'ho passen bé de festa amb ella.

- **Què ens intenta dir?**

Bad Gyal té fama, diners, amor i amics. Quan ella fa un concert o està en una festa vol que tothom s'ho passi bé.

- **Quins valors està transmetent?**

Independència econòmica, llibertat i felicitat.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Bad Gyal es presenta com una dona triomfadora a qui la gent admira i vol imitar.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Chanel

Manita de Fatima

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Manita de Fatima
- **Producció:** Trigger Tracks
- **Durada:** 3:20 (4:53 al videoclip oficial)
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 3.627.758
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Narcotràfic
- **Lletra:**

Yo nunca te fallo, yo no te fallo

Yo nunca te fallo, yo no te fallo

Manita de Fatima, yo nunca fallo

Manita de Fatima, protégeme

No confío en nadie, no los puedo creer

Manita de Fatima, cura mi mal

Aleja de mí a los que me quieren ver mal

Manita de Fatima, protégeme

No confío en nadie, no los puedo creer

Manita de Fatima, cura mi mal

Aleja de mí a los que me quieren ver mal

Estoy hablando jerga

(Puede que no entiendas)

Con la policía cerca

(Están buscando merca)

Hay riesgo, pero renta

(No esperes que te mienta)

No espero que lo entiendas

La vida que llevo no es para ti
He visto la droga en vuestro DNI
Fuck chivatos
Fuck CNI

De la isla a Madrid
La corona está aquí

اغلق الأمر الأول (calla, yo mando)
Vas a hacer lo que diga
أعطني الدراهم (dame mis dirhams)
El dinero cura mi herida

Yo nunca te fallo, yo no te fallo
Voy a hacerte libre como el 5 de mayo
Yo nunca fallo, yo nunca fallo
Manita de Fatima, yo nunca fallo

Reza al cielo, pero no te va a ayudar
Tus problemas solo acaban de empezar
Demonios en mí
Como en Ruanda, Somalia o Irak
Dame por muerta, pero te engancho como el crack

Manita de Fatima, protégeme
No confío en nadie, no los puedo creer
Manita de Fatima, cura mi mal
Aleja de mí a los que me quieren ver mal

Manita de Fatima, protégeme
No confío en nadie, no los puedo creer
Manita de Fatima, cura mi mal
Aleja de mí a los que me quieren ver mal
Yo nunca te fallo, yo no te fallo

¿Y ahora qué?

Desde mi isla
Trigger tracks
¡Chanel!

Yo nunca te fallo, yo no te fallo
Manita de Fatima, yo nunca fallo
Manita de Fatima, protégeme
No confío en nadie, no los puedo creer

Manita de Fatima, cura mi mal
Aleja de mí a los que me quieren ver mal
Yo nunca te fallo, yo no te fallo

Manita de Fatima yo nunca fallo
Manita de Fatima, protégeme
No confío en nadie, no los puedo creer
Manita de Fatima, cura mi mal
Aleja de mí a los que me quieren ver mal

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Chanel parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

D'una banda, Chanel demana a la mà de Fàtima que la protegeixi de tot allò dolent, de les persones, en especial. D'altra banda, ens explica que coneix el món de la droga i la pobresa.

- **Què ens intenta dir?**

En primer lloc, que no confia en ningú. I, en segon lloc, que tot i ser perillós, el risc de traficar droga surt a compte.

- **Quins valors està transmetent?**

Chanel canta sobre fer coses dolentes o que no voldríem per necessitat. Per tant, parla de pobresa. No és que transmeti valors, més aviat transmet la seva realitat.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Negatius si tenim en compte que el tràfic de drogues és il·legal.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Chanel canta a la mà de Fàtima, encara que es dirigeix al públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Es representa una dona amb pocs recursos però que, a la vegada, té cert poder.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

En aquest cas Chanel parla des d'una posició de poder, però realment no és cap ajuda o destorb a l'empoderament de la dona.

No sabeis nada (amb Khaled)

Fitxa tècnica:

- **Títol:** No sabeis nada
- **Producció:** Trigger Tracks
- **Durada:** 3:27
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 3.376.205
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Pobresa
- **Lletra:**

Me he caído, me he levantado
He salido yo sola de esa cruz
He bebido, también he fumado
También he rezado en mi ataúd

Un día cualquiera, quieren que yo muera
Hyati gir diali
El cielo me espera
Chuft bazaf
Aunque tú no lo creas
Naskun wahdi
He nacido guerrera

Qué vas a saber tu de mí
Desde muy pequeña me perdí
Desde muy pequeña con lean
He estado yo sola en el ring

Qué sabrás de lo que he hecho
O dejado de hacer
Ana mazal sgira walakin schuft bazaf

Kunt andi kabusa

Kunt andi kabusa

Kunt andi kabusa

Conocéis a chanel

De Tania, no sabéis nada

No sabéis nada

Entre viva o muerta solo tengo una

Enfrente mía dos puertas, ¿conoces alguna?

Solo he conocido una vida

Y entre el día y la noche, me caso con la luna

Que se muera, el que no me quiera

Yo tengo la barriga llena, los demás me la pela

Están hablando mierda, pero siguen a dos velas

Están hablando mierda, haciendo creaciones nuestras

Y lo ma llemas, vosotros no valéis la pena

Yo vengo de la Kefta, una leyenda

Algunos nacen estrellados

Otros naciendo siendo estrellas

Hemos cogido el ranking

Y le hemos dado la vuelta

Debería dar vergüenza

La calle es la que suena, no son fekas

La basura fuera pa' que no huela

Y para el César, lo que es del César

La mano de Fatima, la magia nos proteja

Chanel y Khaled, que viva la pureza

Hemos tenido muchos problemas

El cielo nos espera

Chanel y Khaled, parguelas

Un día cualquiera, quieren que yo muera

Hyati gir diali
El cielo me espera
Chuft bazaf
Aunque tú no lo creas
Naskun wahdi
He nacido guerrera

Qué vas a saber tú de mí
Desde muy pequeña me perdí
Desde muy pequeña con el Lean
He estado yo sola en el ring

Qué sabrás de lo que he hecho
O dejado de hacer
Ana mazal sgira walakin schuft bazaf

Kunt andi kabusa
Kunt andi kabusa
Kunt andi kabusa

Conocéis a Chanel,
De Tania no sabéis nada
No sabéis nada

Entre viva o muerta solo tengo una
Enfrente mía dos puertas, ¿conoces alguna?
Solo he conocido una vida
Y entre el día y la noche, me caso con la luna

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Chanel i Khaled parlen des del seu punt de vista.
- **Quina història o què ens està explicant?**
Chanel i Khaled venen d'òrigens molt pobres, però estan aconseguint triomfar.
- **Què ens intenta dir?**

Malgrat els seus orígens i difícil vida, ambdós estan assolint l'èxit a través de la música.

- **Quins valors està transmetent?**

Amb talent i esforç es pot sortir d'una vida de misèria.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Al públic en general i, en especial, a aquells que els menyspreen o que fan servir els seus mateixos mètodes per triomfar.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Aquí el gènere dels artistes no té importància, el missatge podria ser el mateix independentment de si s'és home o dona.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

Tenint en compte que sortir de la pobresa és encara més difícil quan es tracta d'una dona, el concepte es pot reforçar.

La corona es mía

Fitxa tècnica:

- **Títol:** La corona es mía
- **Producció:** Trigger Tracks
- **Durada:** 2:25
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 3.272.327
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Supervivència
- **Lletra:**

Sé que hay dinero allá arriba
Sé que la ley lo prohíbe
Si yo me busco la vida
Chanel siempre lo consigue

Roba al rico si no tienes
Aquí nadie te mantiene
Chanel hace lo que quiere
Y cuando no tengo salida
Yo me busco la salida

Me he apoyado en la bebida
Ellos no quieren que siga
Y yo estoy matando la liga

Yo tengo la corona, Letizia que se joda
Yo tengo la corona, Letizia que se joda

Yo nunca sigo las leyes
Cuando yo gano, ellos pierden
Solo me importa el dinero
Yo ya sé que no iré al cielo

Porque todo lo quiero

Porque todo lo quiero

Yo tengo la corona, Letizia que se joda

Yo tengo la corona, Letizia que se joda

Estoy yendo al infierno en primera clase

No lo impidas

Deja que pase

Ya nadie va a poder salvarme

No sé qué vida me espera

Pero yo vivo el ahora

Tengo más en la cartera

Que esa puta profesora

Nunca creyeron en mí (en mí)

Yo he estado sola desde que nací

Mi vida es intensa, yo la vivo así

Lo hago por mí, lucho por mí

No hay nada, aquí no hay nada para ti

No hay nada, aquí no hay nada para ti

Henry y Rama,

Volando hasta por la mañana estoy

Por la persiana

El humo de la marihuana, hoe

Trap queen sin miedo a morir

La corona es mía, yo he de decidir

Llevo sangre azul desde que nací

y mi música es un pedazo de mí

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Chanel canta des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Chanel explica que ha tingut una vida difícil i que ha hagut de fer coses que no es consideren bones per sobreviure.

- **Què ens intenta dir?**

Malgrat les dificultats, Chanel ha aconseguit sortir endavant.

- **Quins valors està transmetent?**

Superació i ganes de sortir endavant.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Al públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com una dona que lluita per superar els obstacles.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça si tenim en compte que parla d'ella mateixa com una dona que ha lluitat per tirar endavant, aconseguir allò que vol i arribar on és ara.

Conoce al diablo

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Conoce al diablo
- **Producció:** Ikki
- **Durada:** 3:19
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 1.791.124
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Si tengo sed, tráeme Moët
Me gusta lo caro, me gusta beber
Tú muévete, workéame
Esta noche no ha ley, Ikki es DJ

Dame billetes, no quiero cheques
No creo en nada de lo que prometes
No es amor, es una noche
Mucho vicio, mucho derroche

Algo mágico, prepárate pa' volar
Quiero ver cómo lo mueves, no te quiero oír hablar
Hazlo despacito, que esta noche no hay prisa
Muévelo suave hasta el piso

Te baño en champagne
Ponte a bailar
Hazte la cerda, no quiero brindar
Pago la cuenta del VIP

Chupito de absenta
Me quiero evadir
Ponte químico, acelera el corazón

Viene la explosión, sube el valor

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

50 sombras de Grey para mí no es nada

Te llevo directo desde el suelo a la cama

Todo la noche me brillan los labios

Los tengo bañados de Cîroc y Larios

Si tú quieres guerra, me sobran ovarios

Te doy una noche, conoce al diablo

Diablo...

Diablo...

Diablo...

Diablo...

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

No quiero que hables, tú ponte a bailar

La noche es larga, yo quiero jugar

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Chanel parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Chanel surt de festa i coneix un home amb qui vol tenir sexe, però adverteix que només és una nit i que ell s'ha de preparar perquè és molt bona al llit.

- **Què ens intenta dir?**

Bàsicament que les noies també poden sentir ganes de tenir sexe sense compromís després de sortir de festa.

- **Quins valors està transmetent?**

Llibertat sexual.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positiu.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com algú amb el poder de decidir que vol sortir de festa i tenir sexe.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Te invito a soñar

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Te invito a soñar
- **Producció:** Trigger Tracks
- **Durada:** 2:49
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 897.717
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Ambició
- **Lletra:**

Te invito a soñar, vamos a multiplicar
Todo ese dinero, lo único que quiero
Es poderlo rentar, en mi mochila
La quiero bien llena, la quiero hasta arriba

Hace tiempo que sueño, con una vida mejor
Peleo cada día porque me sobra ambición
Llevo el timón de mi vida, serán pa' siempre mis heridas
Pero me voy a curar, descansando en las Maldivas

Nadie que impida, que no me prohíba
Estoy con bikini y Cohiba
Porque es mi vida
Y les da rabia que consiga

Te invito a soñar, te invito a soñar
Súbete a este barco ven al bulevar

Ya he acumulado demasiadas penas
Por eso estoy soñando con una vida buena
Te invito a soñar, te invito a soñar
Vamos a hacerlo realidad

Todo eso que tú siempre has querido tener
Un coche deportivo, chalé, piscina y mujer
Bañarme en diamantes, descorcha Moët
Vestidos elegantes, volaremos en jet

Te invito a soñar
Te invito a soñar
Te invito a soñar
Te invito a soñar

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Chanel parla des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Chanel ens diu que la seva vida no ha estat fàcil, però això no impedeix que pugui somiar amb una vida millor i plena de luxes.

- **Què ens intenta dir?**

Tot i les dificultats, tots podem aspirar a una vida de riquesa.

- **Quins valors està transmetent?**

Superació i ambició.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Al públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com persones lluitadores i independents.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

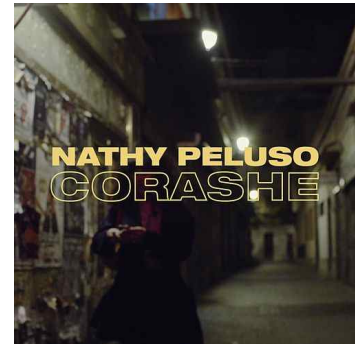
El reforça.

Nathy Peluso

Corashe

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Corashe
- **Producció:** Louis Amoeba
- **Durada:** 3:08
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 2.916.470
- **Àlbum/Mixtape:** Corashe
- **Discogràfica:** -

Portada del single Corashe.
Font: Napster.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Coratge
- **Lletra:**

Fuera de mi inverso centro
Como saliva del arce negro estás,
Nunca te dije: "flaco, quedate conmigo"
Fuiste vos solo nomás

¿Cómo pudiste, negro, no leerme?
Te escribí para en mí no perderme
Duele la aguja fría ahora como agua sobre la frente perfora
Yo no quería nada más que estar pegaditos un rato

Te sufrí ahora reposo serena mi canto
Limaste chabón con la lluvia que hay
Querés que me quede allá afuera
Querés que me quede allá afuera

Veneno en mi valle
Te hace falta más corashe
Vengo vestida de diablo
Paseo por tu calle
Llevo un vestido Versace
Sé que hará que te rayes

No hace falta que te vayas

Nene, afrontame

Te hace falta corashe

Derrito medalla

Pa' convertirme de oro

Y olvidar todas las rayas que te volaste ayer

Voy a perderme a la Habana en busca de placer

Yo callaré

Me dijiste no fallaré

Tuviste la belleza... (pero)

Te hace falta corashe

Yo soy la mulata

Tengo la boca de plata,

Yo que estaba enamorata

Te cantaba serenatas

Acordate que soy Natalia

Reina de la vigilia

Deja que te combata ya

¡Ah, no! Te hace falta corashe

Mi catarata

Que a tu cerebro hidrata,

¿Y vos por qué te asustaste?

¿Acaso no te comí a besos?

¿Acaso no te llené el vaso?

¿Acaso no deberías perder el miedo a vos mismo para evitar el fracaso, eh?

Te hace falta corashe

(Tengo la boca de plata)

(Yo soy la mulata)

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Nathy Peluso parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Aquesta cançó relata una relació amorosa que no va triomfar, on l'home no té valor per enfrontar-se a Nathy Peluso.

- **Què ens intenta dir?**

Que hi ha homes que, un cop trenquen una relació, no saben donar explicacions de per què ho han fet.

- **Quins valors està transmetent?**

Valentia i fortalesa.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com a una persona forta, capaç de refer-se encara que li hagin trencat el cor.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Esmeralda

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Esmeralda
- **Producció:** P.Soul
- **Durada:** 2:41
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 2.877.794
- **Àlbum/Mixtape:** Esmeralda
- **Discogràfica:** -

Portada de l'EP Esmeralda.
Font: Bandcamp.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexualitat
- **Lletra:**

Calentando esferas, carácter húngaro
Con frío en las peras y en el pie un disparo
Te desacredito

No pienses que te vas a quedar en mi cama apalancaíto

Palabras boreales
Tus rimas son esenciales
Y el mármol de la cocina frío
El canto de la sirena es mío pá

Pantalones campana
El broche sin botón
Y en el cuello una esmeralda
0,99 € el kilo

Salta el contestador, el cuchillo no tiene filo
Arrítmico tú eres hipnótico, niño
Haces que mi rabia salga, pá

Arrítmico tú eres hipnótico, niño
Haces que mi rabia salga
Es miércoles y tu marca en la cara
Son los 80

Yo me pregunto pa' qué explicarte dónde vivo si tú eres mi casa

Pa' qué explicarte dónde vivo si tú eres mi casa, pá

Damn, listen that shet men

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Nathy Peluso canta des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Ens explica una trobada sexual amb un home.

- **Què ens intenta dir?**

Bàsicament ens relata una nit amb un home i quin tipus de relació té amb ell.

- **Quins valors està transmetent?**

El fet de poder parlar lliurement de la teva sexualitat i de com t'agrada fer durant el sexe.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Nathy Peluso es presenta a ella mateixa com una dona amb poder (al llit almenys).

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

La Sandunguera

Fitxa tècnica:

- **Títol:** La Sandunguera
- **Producció:** Peter Party (BIG MENU)
- **Durada:** 3:40
- **Any:** 2018
- **Reproduccions:** 2.469.224
- **Àlbum/Mixtape:** La Sandunguera
- **Discogràfica:** -

Portada de l'EP La Sandunguera.
Font: Apple Music.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Ella mateixa
- **Lletra:**

Este es mi jazz latino

Soy nena muy rica latinoamericana
De chiquita tenía bombachita de bandana
Lo que menos me importa es tu banana
Acercate que te enseñe katana

Si me llamas al celly te voy a rescatar
Te saco todo el jugueto de mi ananá
Cocino boloñesa no me meto en macana
No quiero que a mi amiguito se lo lleven en cana

No quiero explicarte, no me da la gana
No sé si yo estoy haciendo música urbana
Lo único que sé es que me escucha tu pana
Abre tu ser, veo tu mente llana

Yo entiendo que diga que mi culo está muy bueno
Vení vos probame que te enseñe mi veneno
La sandunguera yo soy la verdadera
Salsa y sabor, oye, más tu quisiera

Este es mi jazz latino

La bohemia de la nena te trajo miel
Sabiduría y placer
No había nada que hacer
Solo aprendí a crecer

Estoy en la montaña besando a la vida
Por todo lo que tengo estoy agradecida
Mamita, no quiero que estés herida
Que la familia nunca se divida

No me dé la mano
No quiero tocarte
Tu plata postura está muy lejos de mi arte
A mí nunca con nada me podrás comprar
Acá te espero solo si querés ayudar

Al escribir yo siento la paz
Me importa un pepino qué concha dirás
Yo hago música para el mundo
Mi mensaje es tan profundo

Este es mi jazz latino

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Parla des de la seva perspectiva.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Nathy Peluso parla d'ella mateixa, d'on ve i per què està fent música.

- **Què ens intenta dir?**

Que la seva música és autèntica, que el que fa és seriós i que no ha vingut a perdre el temps.

- **Quins valors està transmetent?**

Ser independent, tant musicalment com personalment.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Al públic en general i a aquells que la critiquen o volen imitar.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com algú independent amb les idees molt clares.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Alabame

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Alabame
- **Producció:** Gese da.O
- **Durada:** 3:24
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 2.105.749
- **Àlbum/Mixtape:** Esmeralda
- **Discogràfica:** -

Portada de l'EP Esmeralda.
Font: Bandcamp.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** L'ascens a l'èxit
- **Lletra:**

Estoy hasta las bolas de que en mí te engañes
Llené mis piernas de café para que en ellas te bañes
Lloraron agua saladita ayer en las iglesias
Vieron caer a un dios dorado y en la plaza rezan

Mojado, me gusta que comience destilado,
Hay una estatua de Atenea en mi tejado;
Últimamente no me dejo ver
Me encuentro en una temporada dedicada a ser

Lloré, con las plegarias del niño dormido
Creí que en ese idioma todo cobraría sentido
Pero te miro inclinándome las gafas
Y sé que esta mente seria te amenaza

Alabame, guacho, alabame, chupame
Al ritmo de la selva azul buscame
Estoy en una isla guaraní
Entré por tu game boy un un día y nunca más salí

Alabame, guacho, alabame, chupame
Al ritmo de la selva azul buscame
Estoy en una isla guaraní

Entré por tu game boy un un día y nunca más salí

Yo creo en las verdades absolutas
Me gusta que se me oiga y se me discuta
Me leo áspera esperando en el sillón
Me soñé estando acá metiendo dos hielos al ron cola

A mí me la resbala,
Eso de ser real o no lo dictan tus barras
Por mucho que te hagas el gallito
Te calces zapas caras y te quemes una caja de puchos para fardar en el garito

Yo estoy en otro espacio, me la juego
Prefiero comer despacio y tener fuego
Camina conmigo
Está en vos decidir si sos o no mi amigo

Alabame, guacho, alabame, chupame,
Al ritmo de la selva azul buscame,
Estoy en una isla guaraní,
Entre por tu game boy un un día y nunca más salí

Alabame, guacho, alabame, chupame
Al ritmo de la selva azul buscame
Estoy en una isla guaraní
Entré por tu game boy un un día y nunca más salí

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Nathy Peluso parla des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

El pas de ser mortal a ser una divinitat.

- **Què ens intenta dir?**

Nathy Peluso té molt clar què vol i com ho ha d'aconseguir. S'està convertint en una diva i vol que la venerin.

- **Quins valors està transmetent?**
Autosuficiència i sobèrbia.
- **Aquests valors són negatius o positius?**
L'autosuficiència és positiva, la sobèrbia és discutible.
- **A qui va dirigit el missatge?**
Aparentment a un home, però realment al públic en general.
- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**
Com una diva.
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**
El reforça en el sentit que una dona pot arribar lluny.

Sandía

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Sandía
- **Producció:** Oddliquor
- **Durada:** 3:45
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 1.096.364
- **Àlbum/Mixtape:** Esmeralda
- **Discogràfica:** -

Portada de l'EP Esmeralda.
Font: Bandcamp.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Alessandro!

Commi La pasta di pizza

OK, diva moment

Quiero estar solita

Quiero que me digas que estoy rica

Con jugo de ananá palpita

Quiero ser tu cine, tu suggar glass,

Quiero comerte y dejarte atrás.

Ama de queen

Da rial reina papi

Tengo la espuma del jabón

Suavito, get it tranqui

Me gusta la pasta y el rock'n'roll

Estoy con d'angelo esperandote entre algodón

GIVE ME YOUR SUGGA AM WAITTING

HOTTA PAPPY BLUE JUICY MENTIROSO

VI CÓMO ME MIRA

PERO ESTOY CHILLIN DESNUDA CORTANDO SANDÍA

Ama fatty girl in a fatty bombo

No quería marearte pero te armé un quilombo

Yo soy la negra sandunguera sweet freshi flowwa
Cooking una asado en el jardín toda hogareña
Tirame mas leña que me prendo
Dame mas saña que te arañó
Hip hop latino
La chica del año tiene el sabor del vino

GIVE ME YOUR SUGGA AM WAITTING
HOTTA PAPP BLUE JUICY MENTIROSO
VI CÓMO ME MIRA
PERO ESTOY CHILLIN DESNUDA CORTANDO SANDÍA

Disfruta, tengo las propiedades de la fruta
Vitamina C escuchate mi pulpa
Lo hago heavy pero sabroso
De tu pastel yo quiero un trozo

Ama the oceanic sirena tiguere
Yo vine a enseñarte, no sé si volveré a llamarte, ya veré
Quiero dar vueltas en mi limousine
Prenderme un faso y no acordarme de que estoy sin plata

Bañarme en agüita mineral
Y que me seque un tipo bueno, bravo, sideral

Esto es mantequita
A mí me sale solo
Estoy acá fresquita
AMA YOUR PARADISE

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Nathy Peluso parla d'ella mateixa.
- **Quina història o què ens està explicant?**
Que té ganes de sexe i que ho fa molt bé.

- **Què ens intenta dir?**

Que les dones també hem de poder expressar que volem tenir sex.

- **Quins valors està transmetent?**

La llibertat sexual.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Aquí es mostra com una persona lliure, conscient de les seves necessitats i que no té por de dir el que pensa.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Ms Nina

Traketeo

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Traketeo
- **Producció:** Beauty Brain
- **Durada:** 2:50
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 1.770.185
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** La Vendicion Records

Portada del single Traketeo.
Font: SoundCloud.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Y dime qué pasó, el ritmo se prendió
¿Qué es lo que sucedió allí en mi habitación?
Y dime qué pasó, el ritmo se prendió
¿Qué es lo que sucedió allí en mi habitación?
Y dime qué pasó, el ritmo se prendió
¿Qué es lo que sucedió allí en mi habitación?
Y dime qué pasó, ¿qué es lo que sucedió?
Oye

Sacude, papi, sacude
Sacude, papi, sacude
Sacude, papi, sacude
Y no pares hasta que yo sude

No me seas más cochino
Me dice que no grite, que se quejan los vecinos
Oye, gordito
Vente tú pa' acá que nos ponemos finos
Esto se puso bien duro, duro, duro, duro, duro, duro
Aguacate con aceite pa' que crezca este culo

Traqueteo hasta las 9 de la mañana

Llárame si te hago falta
Las gatas se inquietan
Quieren a mi novio y eso les molesta
Esto es como los 90s
Dale hasta abajo, así se calienta
Me estoy acelerando
Tú me estabas embrujando

Tú me estabas embrujando
Extraño tus besos y tu cara
¿Y qué va a hacer este estúpido?
Él se fue pero no volvió
Cocinamos en el medio de la pista
Estáte quieto, deja que te vista

Y dime qué pasó, el ritmo se prendió
¿Qué es lo que sucedió allí en mi habitación?
Y dime qué pasó, ¿qué es lo que sucedió?
Oye

Sacude, papi, sacude
Sacude, papi, sacude
Sacude, papi, sacude
Y no pares hasta que yo sude

Esto va dedicado pa todos los gatos
Miau, rrrr...
Con la Nina, Beauty Brain

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Ms Nina parla des del seu propi punt de vista.
- **Quina història o què ens està explicant?**
Una relació sexual.
- **Què ens intenta dir?**

Que li agrada el sexe.

- **Quins valors està transmetent?**

La llibertat sexual.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positiu.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com a una persona a qui li agrada el sexe.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça perquè parla d'un tema que per a moltes dones encara és tabú avui dia.

Tu sicaria

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Tu sicaria
- **Producció:** Beauty Brain
- **Durada:** 2:24
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 1.622.396
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** -

Portada de Tu Sicaria. Font: SoundCloud.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Oye, bebé

¿Qué es lo que es, papi?

Tengo un trabajito pa ti

Dímelo

Ya tú sabes, mami, lo de siempre

Tírame datos

Tírame, tírame, tírame, tírame

Tírame, tírame, tírame, tírame

Tira, tira, tira, tira, tira, tira, tira, tira

Tíramelo

Soy tu sicaria, me pongo fina, échale agua

No hablo de la planta, hablo de la nalga

Soy tu sicaria, me pongo fina, échale agua

No hablo de las planta, hablo de la nalga

Me tira besos como bazooka

Tremendo culazo, ay, qué calor

Bajo hasta el suelo y no pido perdón, papi

Quítame el short

Tremenda fritanga, por si tienes hambre, quieres mi amor

Soy tu sicaria, me pongo fina, échale agua

No hablo de las planta, hablo de la nalga
Soy tu sicaria, me pongo fina, échales agua
No hablo de las planta, hablo de la nalga

Que a ti te gusta cuando lo hago lento
Guacho, yo lo siento, yo no pierdo tiempo
Me guardo la pistola debajo de la falda
No quiero dinero, no me hace falta
Cuando me preguntan si lo hago gratis
Claro que no, guapi

Soy tu sicaria, me pongo fina, échale agua
No hablo de las planta, hablo de la nalga
Soy tu sicaria, me pongo fina, échales agua
No hablo de las planta, hablo de la nalga

Soy tu sicaria, ya tú sabes
Con la Nina, Beauty Brain

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Ms Nina parla des del seu punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Ms Nina ens parla de com és a l'hora de tenir relacions sexuals.

- **Què ens intenta dir?**

Que les dones també voler tenir sexe.

- **Quins valors està transmetent?**

La llibertat sexual.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Als homes i el públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Ms Nina es representa a si mateixa com una persona sexual i amb poder.

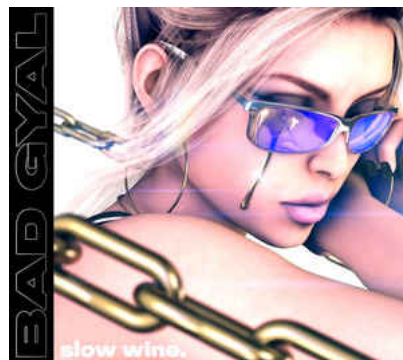
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Despacio (amb Bad Gyal)

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Despacio
- **Producció:** AC3
- **Durada:** 2:41
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 1.138.682
- **Àlbum/Mixtape:** Slow Wine Mixtape
- **Discogràfica:** -

Portada de Slow Wine Mixtape. Font: Darío Alva.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Despacio, despacio

Házmelo lento

Despacio, despacio

Házmelo lento

Házmelo despacio, dale hasta abajo

Soy independiente, yo tengo trabajo

(No chapeo, no chapeo)

Me gusta comer con las manos

Oye, tu abuela me dice que te engaño

Y eternamente, enséñame los dientes

Sabes que soy una indecente

Y yo te robo y no a punta de pistola

Solo tengo que mover la cola

No es interés, es la curiosidad

La negatividad mata tu personalidad

Dale niño, vamos a vacilar

Que esta noche vamos a culiar

No es interés, es la curiosidad

Negatividad mató a tu personalidad

Dale niño, vamos a vacilar
Que esta noche vamos a culiar"

Despacio, despacio
Házmelo lento
Despacio, despacio
Házmelo lento

Él siempre me pide que le haga mi hombre
Me bebo una birra y no me acuerdo de su nombre
Papi, yo no soy de las chiquillas que se esconden
Solo quiero hacértelo lento toda la noche
Él siempre me pide que le haga mi hombre
Me bebo una birra y no me acuerdo de su nombre
Papi, yo no soy de las chiquillas que se esconden
Sólo quiero hacértelo lento toda la noche

No es interés, es la curiosidad
La negatividad mató a tu personalidad
Dale niño, vamos a vacilar
Que esta noche vamos a culiar
No es interés, es la curiosidad
La negatividad mató a tu personalidad
Dale niño, vamos a vacilar
Que esta noche vamos a culiar

Despacio, despacio
Házmelo lento
Despacio, despacio
Házmelo lento

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Ms Nina i Bad Gyal ens parlen des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Parlen sobre com són elles durant el sexe.

- **Què ens intenta dir?**
Que tenen ganes de tenir sexe.
- **Quins valors està transmetent?**
La llibertat sexual.
- **Aquests valors són negatius o positius?**
Positius.
- **A qui va dirigit el missatge?**
A un home.
- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**
Com a persones amb desig sexual.
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**
El reforça.

Chupa Chupa

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Chupa Chupa
- **Producció:** Chico Sonido
- **Durada:** 3:34
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 932.945
- **Àlbum/Mixtape:**
- **Discogràfica:** -

Portada de Chupa Chupa. Font: SoundCloud.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Sexe
- **Lletra:**

Muy de buena onda, me invita'a tu casa
Y ahora tu me dice' que yo me agacha
Dime qué te pasa, el sube y baja
Es que el papi está de guasa
No me cuente' cuento' que no me la gasta'
Soy una princesa y no una guarra

Chupa, mmm
Chupa, mmm
Chupa, mmm
Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm
Chupa, mmm
Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm
Chupa, mmm
Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm
Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Me quiere de rodillas siempre rezando
Eso no me preocupa, chico, voy rumbeando
Vacilando, voy bailando con las chica', estoy jugando,
No me diga que yo pare, tú estás flipando,
Que le digo a tu mujer, que me estás llamando
Y nos vamo' pa' la fiesta, que ya estás tardando

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

Dale hasta abajo, dile a las niñas que aquí estamos guerreando
Que me han dicho que tu novio no tiene ni culo
Yo no te vacilo, pero te lo pongo duro
Que la noche es larga y aquí hay mucho' chulo'
Pido un cubata y luego me lo fumo
Vamo' pa' la casa si tú quiere' lo tuyo

Sabe' que soy tuya, pero a vece' disimulo
Que la gente hable, yo sí tengo futuro,
Sabe' que yo necesito gasolina
Quítate la ropa, que yo llevo prisas
Abre todo el Facebook y consíguete una vida,
Que a mí no me importa que tú no me sigas

Chupa, mmm

Chupa, mmm

Chupa, chupa, chupa, mmm

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Ms Nina parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Ens explica la relació que té amb un home que parla malament de Ms Nina perquè ella es va negar a fer-li una fel·lació.

- **Què ens intenta dir?**

Que li agrada el sexe, però també es pot negar a fer segons quines coses.

- **Quins valors està transmetent?**

La llibertat sexual.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A un home.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com una persona a qui li agrada la festa i el sexe. A la vegada, es mostra com algú que es nega a fer coses que no vol.

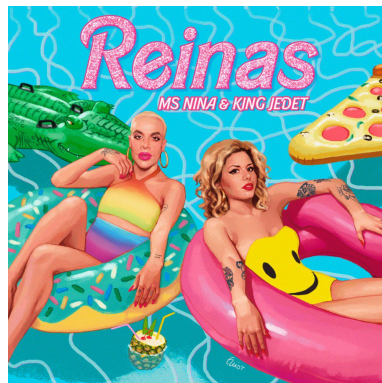
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Reinas (amb King Jedet)

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Reinas
- **Producció:** King Doudou
- **Durada:** 4:42
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 718.091
- **Àlbum/Mixtape:**
- **Discogràfica:**

Portada del single Reinas. Font: Apple Music.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** La diversitat.
- **Lletra:**

King Jedet

Con la Nina

Todas somos reinas

Esto está que arde

Hoy me levanté sintiéndome triste

Pensando en todo aquello que dijiste

¿A ti qué te importa que yo vista como quiera?

Ponte pintalabios

Sálte de la cueva

Te sientes cómodo siendo como cualquiera

Soy diferente y eso te molesta

Tus críticas solo aumentan tu frustración

Dale, sal ya de tu zona de confort

Tengo barba y me maquillo

Soy un tío con vestido

Mira en qué me he convertido

Tú en tu casa ahí aburrido

Tus insultos, mis cosquillas

Yo en el front y tú en la silla

Anda, ¿no ves mi corona?
Venga, ponte de rodillas

Venga, ponte de rodillas
Venga, ponte de rodillas
Anda, ¿no ves mi corona?
Venga ponte de rodillas

Todas somos reinas
No importa de donde vengas
Venga, baila con nosotras
si no te gusto, ¿pa' qué molestas?

Todas somos reinas
El secreto está en la fuerza
Anda goza con nosotras
Si no te gusto, ahí está la puerta

Salte pa' la calle
Y no te rayes
Ponte lo que quieras
Y que se aguanten

Ser igual no me resulta interesante
Que la vida es corta pa' preocuparse

Levanta de la cama
Y vete pa'l baile
Mueve ese culo
Y deja que hablen

Sin necesidad de parecerme a nadie
Déjate llevar

Que me llama a mí gordita
Eso no me pica

Soy una mami

Mira qué te diga

Yo tengo billetes

Porque yo trabajo

Tú lo quieres fácil

Yo lo hago despacio

Tú lo quieres fácil

Yo lo hago despacio

Tú lo quieres fácil

Yo lo hago despacio

Tú lo quieres fácil

Yo lo hago despacio

Todas somos reinas

No importa de donde vengas

Venga baila con nosotras

Si no te gusto, ¿pa' qué molestas?

Todas somos reinas

El secreto está en la fuerza

Anda goza con nosotras

Si no te gusto, ahí está la puerta

Cosas de la vida, papito

Cosas de la vida, mamita

Dale hasta abajo

Baila, goza

Dale hasta abajo

Cosas de la vida, papito

Cosas de la vida, mamita

Dale hasta abajo

Baila, goza
Da dale hasta abajo
Baila, goza

Todas somos reinas
No importa de donde vengas
Venga, baila con nosotras
Si no te gusto, ¿pa' que molestas?

Todas somos reinas
El secreto está en la fuerza
Anda, goza con nosotra
Si no te gusto, ahí está la Puerta

Dale hasta abajo
Dale hasta abajo
No importa de donde vengas
Todas somos reinas

Dale hasta abajo
Dale hasta abajo
Y no importa de donde vengas
Todas somos reines

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

King Jedet i Ms Nina parlen des del seu propi punt de vista, però ho fan representant totes les dones i el col·lectiu LGTBI+.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Ambdós ens parlen d'aquelles coses d'ells mateixos que molesten a gent de ment més tancada, però que a ells els hi agrada tenir.

- **Què ens intenta dir?**

Que tothom és lliure de ser el que vulgui, fer el que vulgui i sentir-se com vulgui. I que aquells a qui no agraden es fotin.

- **Quins valors està transmetent?**

Igualtat.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A aquella gent de ment tancada.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Com a persones que, independentment de com siguin, tenen la mateixa validesa que altres individus.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Blondie

Bizness (amb Afrojuice 195)

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Bizness
- **Producció:** Blackthoven i El Lopez
- **Durada:** 3:52
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 2.183.710
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** Juice Records i Gran Sol

Portada de Bizness. Font: Spotify.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Èxit
- **Lletra:**

Desde Fuelabrada a Santa Eulalia
Con el rapapapaaaa
Fodisi

Papi, sé que tú quieres
Salir del barrio para vacilar
'toy con mi flacka
Todas son guapas
Tenemo' estilo para regalar

Medias y chanclas, en el pelo rastas
La Freeway pa' desayunar
Enchúfame el FIFA, vengo a golear
Todo es mentira, nada es verdad

Ahora me va' decir que no te suena
Los chicos de la Freeway parten la escena
Esto es Barna y Madrid
Siempre hay cosas buenas
Ahora quieren ser flackas guapas todas esas nenas

La rubia es Blondie, nómbrame y se quema

Costa de Marfil, que llueva, que llueva
Vivo Fifa Street, tu dentro de una cueva
Entré en tu perfil y no vi cosas nuevas, una pena

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap (yeahhh)
No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap (yeahhh)

Nigga black Di Caprio
Freeway contrabando
Nekro
Dame más, nigga

Estamo' en la Plaza Catalunya y en Canaletas
Nekro, hemos ganado la liga
Estamo' en Barna, pero parece Madrid
Porque to' las guiris gritan Fodisi

Fodisi, Fodisi, Fifa the Best
Pon la beat aserie (Blackthoven)
Neymar Junior se ha ido al PSG
El barcelona se a puesto en contacto con el LIDL
Dicen que quieren a Black Di Caprio
Pa' que todo el estadio beba Freeway (eyy)

Si nunca digo la verdad
Porque todo esto es mentira
Esa lady no bebe Freeway
Le voy a quitar la vida

Si fue a la plazoleta, fue pa' que no me roben
Lopez me saco la mezcla que tenia Blackthoven
Yo sé de verdad lo que a esa pestuza le pone
Que me siente con un micro en los platós de Vodafone

Ahora las pestuzas mis historias se las tragan
Yo sé que tú quieres venga, baby, no te hagas
Blondie es la rubia que Afrojuice necesitaba
Una flacka guapa juice con cara de mala

Mike Juice Urap
Que te quema
Busca tema
Vente, nena

Flacka guapa, niggo con estilo
La subo a xvideos y vamos al tema
Ha llegado el flacko para darte Freeway, ya no quiero más
Problemas

Príncipe del afrotrap, tenéis que preguntar solo por tema
Ey, ¿Flacka no lo ves? Soy el rookie del mes
Ahora sí como bien
Ey, ey, ey, Blondie lo suelta fresh
Es la chica Freeway
Mike Juice Urap, ey, ey

Papi, sé que tú quieres
Salir del barrio para vacilar
'toy con mi flacka
Todas son guapas
Tenemo' estilo para regalar

Medias y chanclas, en el pelo rastas
La Freeway pa' desayunar
Enchúfame el FIFA, vengo a golear
Todo es mentira, nada es verdad

La gente me critica y no sabe lo que hablan
Siempre hablan de más
Y siempre a la espalda, que me hago una letrita

Y la gente ya se enfada

Que salgo en los periódicos y os empieza a molestar
Reyes del momento, ellos no saben qué es esto
Subiendo por momento
Afrotrap no postureo

La gente nos critica sin saber lo que hay detrás
Colabo con la Blondie, contacto por Instagram
Esas putas mierdas no nos quieren ver triunfar
Afrojuice pioneros de afrotrap

Ahora cambio de canal; sale mi cara por la tele
Nos pegamos sin quererlo, yo sé que esta mierda duele
Benze, benze, benze, ¿qué quiere?
En Flamingo Vision también soy el 9

Ahora sale mi cara en esa T-shirt
Vé loco como switched
La calle está llena snitches
Lo último que quiero es ser tu teacher

Soy una hoe, me he pasado de bitchie
Lo nuevo al ritmo de scratches
Griselda buscando a Rixi
195 báilalo sin lache

Papi, sé que tú quieres
Salir del barrio para vacilar
'toy con mi flacka
Todas son guapas
Tenemo' estilo para regalar

Medias y chanclas, en el pelo rastas
La Freeway pa' desayunar
Enchúfame el FIFA, vengo a golear

Todo es mentira, nada es verdad

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Tant Blondie com el col·lectiu Afrojuice 195 parlen des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Ens expliquen que estan triomfant i que estan marcant tendència.

- **Què ens intenta dir?**

Que malgrat els seus detractors ells estan assolint l'èxit.

- **Quins valors està transmetent?**

La superació.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**

Als seus detractors i el públic en general.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Aquí el paper de la dona no es diferencia del de l'home, però es representa com a una persona que pot triomfar igual que ho pot fer un home.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Trap

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Trap
- **Producció:** Blackthoven
- **Durada:** 2:51
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 1.659.962
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** Flamingo Vision

Portada de Trap. Font: Spotify.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Ostentació
- **Lletra:**

Están criticando, a mí nadie me supera
Estoy haciendo lo que esas putas quisieran
Estaba en el paro, ahora mira bien mi cartera
Llevas 10 años, pero no te pegas

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

Estoy en el trap pa' vacilar
Tú quieres llegar, pero ¿dónde estás?
Me vienen hablando del trap como si na'

Mira, mejor que pulas tu plan
¿Cómo voy a pinchar si estoy cansá' de ver a los demás?

Hablan dos de glocks, pero no se atreve a apretar
En el trap todos run, pero Blondie viene relajá'

Oye, bitch, no me pises si todavía no sabes trazar
Si lo hago es por dolor, por el honor y poco más
Pienso ¿qué hago aquí?
Pero otras digo es que es verdad
No voy a decir que muevo kilos y que soy trap

Putá, eso no es trap
Putá, tú no eres trap

Están criticando, a mí nadie me supera
Estoy haciendo lo que esas putas quisieran
Estaba en el paro, ahora mira bien mi cartera
Llevas 10 años, pero no te pegas

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me meto en el trap

Bitch, déjalo
Bitch, no te metas en el trap
Deja que pa' mí haya más
Que yo estoy sola en mi class

Voy sin Hermitan y ¡plas!
Apuntando a esos fekas: bang, bang

Quieren billetes por fax
Quieren mamar sin llorar

Blondie te trae luz
Flamencos rosas, papá
No tengo tattoos
Pero tengo la agenda apretá'

Mil me han pedido colabo
Y con nadie me lo grabo
Tu ropa sucia no lavo
Ahora échate a un lado

Están criticando, a mí nadie me supera
Estoy haciendo lo que esas putas quisieran
Estaba en el paro, ahora mira bien mi cartera
Llevas 10 años, pero no te pegas

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

No quiero y me meto en el trap
No quiero y me metro en el trap

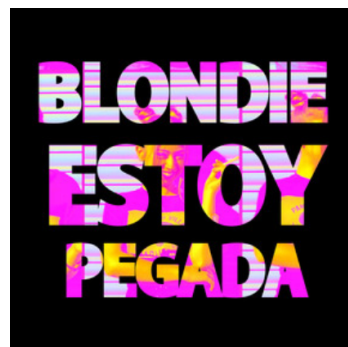
- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Blondie parla des del seu punt de vista.
- **Quina història o què ens està explicant?**
Ens està explicant com ha arribat a fer *trap*.

- **Què ens intenta dir?**
Que tot i les dificultats i la gent que la critica està aconseguint triomfar.
- **Quins valors està transmetent?**
Autosuperació.
- **Aquests valors són negatius o positius?**
Positius.
- **A qui va dirigit el missatge?**
Als seus detractors i el públic en general.
- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**
Com una persona lluitadora que ara està assolint certa fama.
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**
El reforça.

Estoy pegada

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Estoy pegada
- **Producció:** Blackthoven
- **Durada:** 4:22
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 549.370
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** Flamingo Vision

Portada de Estoy Pegada. Font: Spotify.

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** L'èxit
- **Lletra:**

Ey, mami, no te guilles
Porque lleve los skinny llenos de billetes verdes
Estoy fronteando (estoy fronteando)

Empecé sin na' y habláis mierda de mí detrás
No se quita, será que lo mismo te estoy ganando

Y si crees que tú me puedes sobra un ritmo
Que soy to' más de lo mismo
Pues me debo estar tardando
Estar tardando

Mientras tú comentas mierda
Estoy sacando la receta
Y tengo afuera mi mánager negociando

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora

Ahora no baila siempre hasta mi turno (mi turno)

Si estaba abajo, hermanita, pues súbelo

Si están pensando en matarme, lo entiendo

Veraneamos en Barna, Colombia en invierno

Viviendo la vida que sueñas, olvídalo (olvídalo)

Odio a esa gente que cree que lo sabe to' (que lo sabe to')

A tu gente, si hablan a la cara, mucho mejor (mucho mejor)

Ahora quieren que lo suelte, contigo no (contigo no)

Dice que no quiere y él siempre me llama

Después de chingar quemamos marihuana

Tengo a los vecinos asomaos a la ventana

Están chicheando, saben que ahora sí estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Estoy pegada

Ahora

Si recuerdan lo que pasó,

Yo siempre dije que no

Y es que entonces todo cambió

Gracias a esto, otra que salió del callejón

Y ahora me envidian porque estoy pegada

Siempre ladran y luego no hacen nada

Y ahora me tiran porque estoy pegada

Te quieres subir, no cabemos, mi pana

Da igual donde estemos, es normal que nos miren

Si quieres matarme, mejor que no falle

Estoy acostumbrá' que esa gente me tire

Y aunque ellos no quieran, sonamos en la calle

Ahora (estoy pegada)

Ahora (estoy pegada)

Ahora (estoy pegada)

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Ahora

Ahora estoy pegada

Estoy pegada

Ahora

Ey, mami, no te guilles

Porque lleve los skinny llenos de billetes
Estoy fronteando (vacilando)

Empecé sin na' y habláis mierda de mí detrás
No se quita, serÁ que lo mismo te estoy ganando
(Te estoy ganando)

Y si crees que tú me puedes, sobra un ritmo
Que soy to' más de lo mismo
Pues me debo estar tardando
(Es tarde)

Mientras tú comentas mierda
Estoy sacando la receta
Y tengo afuera mi mánager negociando

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

Ahora estoy pegada
Estoy pegada
Estoy pegada

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Blondie canta sobre ella mateixa.
- **Quina història o què ens està explicant?**

Blondie està aconseguint la fama a través de la música.

- **Què ens intenta dir?**

Intenta presumir: ara té una bona vida gràcies a l'èxit.

- **Quins valors està transmetent?**

Autosuficiència i certa sobèrbia.

- **Aquests valors són negatius o positius?**

L'autosuficiència és bona, la sobèrbia no tant.

- **A qui va dirigit el missatge?**

A la gent que la critica.

- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**

Blondie es representa a ella mateixa com una dona d'èxit que no té temps d'escoltar els seus detractors perquè està massa enfeïnada fent música.

- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**

El reforça.

Sweeterman

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Sweeterman
- **Producció:** Blackthoven
- **Durada:** 2:42
- **Any:** 2016
- **Reproduccions:** 310.929
- **Àlbum/Mixtape:**
- **Discogràfica:** Flamingo Vision

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** El desig
- **Lletra:**

Desean que caiga, a ver si la cago
Chico, pues no, escucha bien si valgo
Me la suda qué diráan
Papi, yo sé lo que hago

Yo soy Blond
Estoy sola en el baile
¿Y tú dónde estás?

Hay kush dentro del party
Fue nacer y encontrar hype
Quiero un sweeterman
Tengo a yolis por el móvil
Que me queman el whatsapp

Fue una lástima
Tu tiempo malgastar
Yo no me quiero casar
Y yo quiero un sweeterman

Siempre tiene interior pa' mí
Piensa en mí mientras giro pa' otro la'o
Voy subiendo sola, ¿lo notáis?

Call me, my sweeterman
Call me, I don't have your number, boy
Call me, my sweeterman
Llárame y quedamos por el phone

I want you, I need you
Pero cada uno en su piso
Yo sí sé decirlo
Acostúmbrame mal, baby

Al barrio acércate
Dame de lo mío
Quiero un petardo encendido
Champagne y Hennessy

Si sigo aquí es por mi rude boy, sweetie shit
Pero ya no tengo tiempo pa' ti
Puf, loco,
Estoy que ya no puedo sin ti

Ahora ya está puesta pa' mí, pa' mí
Pero ya no tengo tiempo pa' ti
Mis cadenas y mis shoes están shining
Criticaís, luego me publicáis las vainis

Call me, my sweeterman
Call me, I don't have your number, boy
Call me, my sweeterman
Llárame y quedamos por el phone

I want you, I need you
Pero cada uno en su piso
Yo sí sé decirlo
Acostúmbrame mal, baby

Sweetie, ¿dónde estás?
Sweetie, quiero más
Sweetie, ¿dónde estás?
Sweetie, quiero más

Los tengo a todos run run
Con diseños de Tommy
Que yo sea su baby
646575769

Call me, my sweeterman
Call me, I don't have your number, boy
Call me, my sweeterman
Lláname y quedamos por el phone

I want you, I need you
Pero cada uno en su piso
Yo sí sé decirlo
Acostúmbrame mal, baby

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**
Blondie parla des del seu punt de vista.
- **Quina història o què ens està explicant?**
Blondie explica que té èxit malgrat els seus detractors i que vol veure a un home amb el que no vol una relació gaire seriosa.
- **Què ens intenta dir?**
Que té ganes de sexe i que no té temps per perdre amb la gent que la critica.
- **Quins valors està transmetent?**
Lliberat sexual i superioritat davant d'aquells que la critiquen.
- **Aquests valors són negatius o positius?**
Positius.

- **A qui va dirigit el missatge?**
A un home i als seus detractors.
- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**
Com una persona conscient del seu desig sexual i que veu més enllà dels comentaris.
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**
El reforça.

Muere

Fitxa tècnica:

- **Títol:** Muere
- **Producció:** Jordan Ivey i Blackthoven
- **Durada:** 2:52
- **Any:** 2017
- **Reproduccions:** 240.598
- **Àlbum/Mixtape:** -
- **Discogràfica:** Flamingo Vision

Anàlisi de la lletra:

- **Temàtica:** Èxit
- **Lletra:**

Ahora me toca, me toca
Me quita el miedo
Es que mi voice y mis boys
Te toman el pelo

Nada no importa, no importa
No voy a cambiar
Nada es mío, nada es mío
Ahora salte del medio

Si te avisé
No encontré quién me lo mueva así
No sé por qué otra vez
Te fijas en mí

Shut up, mi bro
Lo logré, brindo con Hennessy
Es por mis bros y por mi voz
Que llegaremos al fin

No pares, no pares, no
How I really be
¿Acaso estoy por tu liga?

Me dicen que sí

Piensen que ya me conocen

Y hablarán de mí

Fuck tu roll up

No comparto este apology

Que salgo seria, muy seria

Romper el beat

Mi marihuana, marihuana

¿cuándo legally?

Ya que tu gang, que tu gang

Me quiere más a mí

Quiere follar

Pero ya no hay tiempo para ti

Oh, yeah,

Si yo solo vi

Que mi amor como un philly se muere

Si yo solo vi

Que mi amor como un philly se muere

Si yo solo vi

Que mi amor como un philly se muere

Muere, muere

Si yo solo vi que mi amor como un philly

Se fue

Que sueno feo y no sé

Que si hemos compra'o los plays, todo swag

Es que esos ahora lamen mi suela

Y desde el tape

Que puse los pies en el suelo

Los tengo hipnotizados a mi vera
Lo que veis
Es fácil destacar y no lo hacéis
Así cualquiera juega con tu face
Te regalo la fama y todos mis plays

No quise, pero me metí en el trap
Los tengo atrapaos igual que el crack
Jesús ayúdame a acabar el track
Estoy jodiendo el beat igual que Black

Anestesiada, papi, tú lo sabes
Todo medio lento ese jarabe
En el first round voy a por mi papi
Yo vacilo, tú eres un chulo, eres mi papi

Oh, yeah
Si yo solo vi
Que mi amor por un philly se muere

Si yo solo vi
Que mi amor por un philly se muere
Si yo solo vi
Que mi amor por un philly se muere
Se muere, se muere

Si yo solo vi que mi amor por un philly
Se fue

- **Qui o des de quin punt de vista s'està parlant?**

Blondie parla des del seu propi punt de vista.

- **Quina història o què ens està explicant?**

Blondie ens parla de l'èxit i tot el que li ha comportat, comentant que triomfar dins aquest món és fàcil.

- **Què ens intenta dir?**
Que és millor que les altres i que el seu èxit ho demostra.
- **Quins valors està transmetent?**
Ostentació.
- **Aquests valors són negatius o positius?**
El fet de ser una dona i triomfar és positiu, però presumir no sempre és bo.
- **A qui va dirigit el missatge?**
Al públic en general.
- **Com es representa o quin paper té aquí la dona?**
Blondie es representa a ella mateixa com algú que està tenint èxit i canviant el joc dins el moviment del trap.
- **Reforça el concepte d'empoderament de la dona o és al contrari?**
Parla del seu cas en concret i sí que pot animar a altres dones a triomfar, però realment ni el reforça ni el debilita.

Conversa amb Aïda Camprubí

Com i quan va arribar el rap a Espanya?

No et puc contestar a això... M'agrada però no tinc bagatge.

Dins d'aquest rap espanyol hi havia dones? Per què?

Com a tota la música. Les dones som més del 50% de la població; no és que no fem coses, no és que només siguem quatre periodistes o que només siguem quatre músics... No. N'hi ha moltes, el que passa és que ens hem enfocat tant en l'home que n'hi ha moltes que estan invisibilitzades; perquè simplement la gent no presta atenció.

Aleshores, no és complicat trobar grups de dones que estiguin rapejant, que estiguin cantant... La cosa és que estan apartats. Estem tan acostumats a que tots són tios, que els tios són l'esfera pública, que no es fa l'esforç de girar el focus cap a les dones. I hi ha mil tues fent coses, i sempre n'hi ha hagut.

La història sempre s'ha explicat des del punt de vista dels homes, perquè al final són els que han arribat als alts càrrecs i els que han pogut explicar la història, però sempre hi ha hagut tues artistes en tots els àmbits, tota la vida, per molt difícil que ho hagin tingut... Així que és qüestió de buscar.

Se sol afirmar que el trap a Espanya va arribar a través d'un procés d'importació i no pas d'una evolució del rap com als Estats Units. És veritat?

Exacte, aquí és més importació que no pas evolució. Jo diria que va començar el 2012, més o menys, amb els Kefta Boyz, amb el Soto Asa a Granada; amb els Corredores del Bloque a Madrid; i Somadamantina, per exemple, aquí, com a referent de dona. I La Zowi també, però La Zowi potser va començar una mica més tard.

Abans, al principi, sí que eren una mica més els nois que feien això, però després han sortit mil dones, entenent-ho en un sentit ampli: la Lorena B, la Bea Pelea...

Però sí, jo posaria que la data va ser al 2012, més o menys. Hi ha una mixtape de Kefta Boyz, que són El Seco i El Mini, que es diu Posgrvdesboys, que és de 2012, que costa una mica de trobar, però està... El que passa és que no posa la data, perquè crec que l'han borrarat i l'han repenjat i surt la data de 2016, però va ser la primera mixtape que van treure ells, després van venir molts singles solts... I allà, en aquell moment, es podria

dir que va començar a visibilitzar-se el trap. I el Soto Asa, en aquella època, també estava publicant.

Com és el trap a Espanya? (Com sona, quins instruments i elements s'utilitzen...)

La base és la de la caixa de ritmes 808, que és lo típic, de 808 Mafia. És un so que està una mica influenciat per el vaporwave més fosc. Neix a les trap houses, on es passava droga. Aleshores és un so fosc, fet amb 808 principalment... Quan es fa amb la caixa realment, perquè moltes vegades es fa amb el Fruity Loops, amb l'Ableton i altres programes d'edició, ja no es fa servir ni el Synthesis, es treballa tot des del digital... O moltes vegades es descarreguen pistes i les samplegen, que si el hip hop ja samplejava amb vinils, doncs ara es sampleja simplement arrossegant la pista des d'Internet, descarregant-la.

I lletres ja ho saps, no? Les lletres es basen en armes, les drogues i les putes. I de josexar, que seria el hustling. Parla d'això perquè, al final, és explicar la vida del tràfic, d'estar enganxat a la droga, la festa i de col·locar-se amb Lean... Tot i que aquí realment no ha estat mai de moda, aquí no veus a la gent, els traperos, bevent Lean pel carrer, aquí beuen Jäger amb Red Bull. És el que beuen, no beuen Lean.

A mi el que em sorprèn molt és que també es parla molt de marques, que és un neocapitalisme molt heavy, que dius: "Hòstia, he d'aspirar a aquestes marques?".

A sobre és amb tot: amb roba, amb cotxes...

El tema de roba cara, de marques, de Gucci, Versace i Balenciaga... Aquestes marques... Tenen un fetiche amb elles... Com que vinc molt del punk no entenc per què tenen aquest fetiche amb aquestes marques.

Imagino que ve de: marques de luxe/ostentació i "l'abans era pobre i ara no".

D'un extrem a l'altre, no? Sí... No ho sé... [...] Com que ja estem acabats, ens és igual tot: ens és igual gastar, malgastar i ja no ens dediquem a aportar solucions de cap tipus, sinó a continuar exhaurint el més ràpid possible tot el que tenim a l'abast per acabar de morir. I mola molt.

Però després tenen una cosa molt guai, que és que tenen un sentiment de família molt fort, que són gent que es protegeixen molt els uns als altres, que es cuiden molt, que,

clar, com que han quedat una mica exclosos de la societat, al final es tenen els uns als altres i estan a mort, com gitanos casi.

Recordo que hi havia una entrevista, que em sembla que era a Yung Beef, on ell diu que ara té diners, però que també té en compte a la gent del barri.

A veure, no farà una ONG, segur. El Khaled, sobretot, és el que més parla del barri i el que més cançons té dedicades al barri. A Huerta Carrasco, que és l'últim vídeo que va treure, la primera cançó de la seva mixtape Rouge, va anar a gravar a un barri de Motril, que és un poble que està allà al costat de Granada, que és el barri dels gitanos. I t'ensenya com es viu allà, veus a alguns amb les motos, estan tots junts... Un altre el va gravar al Sacromonte, que és el barri dels gitanos d'allà a Granada, que viuen en coves. I és com que ell retrata molt bé totes aquestes barriades i es porta molt bé amb la gent de barri. A les seves entrevistes sempre parla de que al final has de cuidar als que tens al voltant i que, si et fas ric i tornes al barri, i ets un estirat no et voldrà ningú. No has d'oblidar mai d'on véns i has de tenir respecte.

Pel que fa al context... Suposo que, en el fons, és un context molt masclista perquè han sigut ells que han sortit primer, després han sortit les noies... I al final a les noies també les recolzen bastant. Hi ha una cançó de El Mini i La Zowi que es diu Puta. Hi ha com una mica el límit. L'Erik Urano diu: "Mis putas no tienen género", però és una mica agafat amb pinces. En canvi ells, en aquesta cançó, fan un discurs de dir: "Per què això ha de ser algo despectiu?". Això es relaciona molt bé amb el feminisme pro-sex, que és el feminisme que està a favor del treball sexual, del porno i tot això. Hi ha les dues vessants: el que deia que s'havia d'abolir el treball sexual, que té una mica de sentit, perquè avui dia el treball sexual, en la gran majoria, és trata de blanques i explotació; però també hi ha una part que reivindica que la dona pugui treballar del que vulgui i que es reguli aquest treball en comptes d'ignorar-se i prohibir-se. I aquesta cançó, al final, es pot relacionar amb aquesta branca del pro-sex.

Actualment hi ha moltes feministes que critiquen les dones que han arribat a un estatus de poder i no fan res per ajudar a les altres.

Cadascú fa el que vol pel feminisme. No se'ns pot exigir més. Hi ha molts punts de vista diferents i, al final, aquesta és la riquesa del feminisme: que hi hagi punts de vista diferents i que els puguem parlar entre nosaltres. I, encara que tinguem punts de vista diferents, ens recolzem o ens intentem entendre, intentem anar a una en comptes de barallar-nos. No pel fet que siguis dona i que triomfis se t'ha d'exigir que t'impliquis d'una

manera concreta. Tu pots implicar en el feminisme de la manera que tu vulguis, igual que si et fas famós i no t'impliques en ONGs i no salvis nens pobres. No. Cadascú té una funció i jo crec que totes aquestes dones alguna cosa estan fent pel feminisme, sigui amb un discurs o sigui sense. Se les ha de respectar i no se'ls ha d'exigir i no se'ls hi ha de tirar pedres, al contrari. S'ha de dir: "Mira aquestes ties on han arribat, que guai".

A mi el concepte d'empoderament em fa una mica de ràbia, de vegades, perquè sembla que sempre haguem d'estar empoderades. No puc estar normal? He d'estar empoderant-me tot el dia? La cançó de La Zowi de Llárame no és una cançó d'empoderament. És una cançó de mostrar els teus sentiments. I també t'has de mostrar vulnerable, no podem estar tot el puto dia lluitant i fent-nos les fortes. Tenim tot el dret a ser dones no-empoderades. Parem de posar-nos pressió a sobre! Perquè la pressió, al final, és un input negatiu: "Has de fer coses, has de fer coses"... Al final et bloqueges i jo fas res. Si fas un condicionament positiu et donen més ganes de treballar pel feminisme.

Hem de premiar les coses positives i deixar de negar o de fotre càrregues quan s'està fent menys. Hem d'aprendre a valorar els petits detalls feministes. Totes les ties no som completament feministes, estem aprenent a entendre el feminisme. No per ser tia seràs feminista encara que t'hi proclamis.

Quines diferències hi ha entre el trap als Estats Units i a altres països i el que hi ha a Espanya? Als Estats Units es destaca molt que s'ha creat a partir del Roland... Aquí es parla molt d'auto-tune, és el mateix?

Són coses que es comparteixen. Més que en el so, ens hem de centrar més en la situació que viuen allà i la que vivim aquí. Aquí, musicalment, sí que és veritat que, al ser un país que tenim una connexió llatina i flamenca tan important, el trap es barreja amb el flamenc, es barreja amb el reggaetón, es barreja amb moltes coses d'aquí. Aleshores el que potser tenim nosaltres, que ells no tenen, és una vessant molt més llatina que no pas als Estats Units. Allà és molt més fosc i molt més tancat. I l'estètica també: el Lil Pump, el Lil Peep, tots aquests traperos... I després hi ha els nòrdics, com el Yung Lean, tota aquesta colla... De fet jo vaig entrar al trap per aquests: escoltant música electrònica escandinava vaig arribar allà i em va flipar. Llavors vaig descobrir que el trap venia dels Estats Units, que no venia d'allà.

És que varia molt segons el país, igual que a França que també és diferent.

Allà, a la part d'Escandinàvia, és molt més emo. Tenen una estètica molt més metalera perquè, al final, el Black metal i moltes de les branques del metal han sortit d'allà. Ells al final fan trap, però tenen tota aquesta tradició metalera al darrere de la que prenen l'estètica i que també prenen aquest fredor de la música. Són una mica més radicals en el sentit que, fins i tot, es barregen amb la música industrial. Després suposo que hi ha el trap asiàtic, sobretot coreà... És molt diferent que el trap americà... Bé, dels Estats Units, perquè a Amèrica Llatina també és diferent. El que fa gràcia del trap coreà és que la majoria de coses surten dels reality shows d'allà.

Quina diferència hi ha entre el rap i el trap a Espanya?

Hi ha una cosa que sempre diuen els traperos del rap i és que els rapers a Espanya són com un puto quiste. Van fer el seu gueto, és tot molt old school, no ha evolucionat, porten molts anys fent el mateix... I, clar, això a ells no els hi agradava. Quan van començar a fer trap no es perquè es fixessin en els rapers d'aquí, és que es van fixar en els Estats Units. El rap d'aquí els semblava avorridíssim. Són com molt poetes, molt literaris, molt polítics en un sentit més social. Es barrejava molt més amb la rumba o en músiques molt més d'aquestes de centres socials o de comunes molt més hippies que no pas en algo molt més fosc i molt més de carrer.

Jo, per exemple, trobo que el rap és molt menys accessible. Si penso en amistats meves ningú escolta rap, en canvi, trap sí. Qui escolta rap ja no escolta res més. La gent del rap no s'obre a altres gèneres.

Sí... S'han quedat com la gent del rock. No ha evolucionat... Les lletres són molt més complicades, més elaborades... Que això no vol dir que les lletres del trap siguin tontes, perquè al final és un llenguatge del carrer. Parlen del dia a dia i han aconseguit dir conceptes molt interessants de manera molt senzilla. I això és molt guai. I fa que li agradi a molta més gent que no pas el rap. S'ha de reivindicar que no fan lletres tontes. Vaig entrevistar a la Soleá Morente fa uns anys i ella és molt col·lega de tots els traperos de Granada perquè viuen al mateix barri casi i ella deia que: "Donde hay verdad hay que prestar atención".

És a dir, aquesta gent està parlant amb un llenguatge que a nosaltres ens sembla molt simple, molt tonto i, potser, molt de barri, molt d'amor, de drogues o de coses que en el fons són molt senzilles, però són gent que fins ara no havien tingut l'accés a la música perquè trobar un local d'assaig, comprar instruments, gravar, muntar bolos... És algo

amb què al final et deixes molts diners. Ara una persona que té pocs recursos i amb un ordinador i un micro pot cantar i expressar-se. Això obre un món. Llavors ells han pogut trobar aquest món i han pogut explicar què els hi passa. A nosaltres ens sembla molt tonto perquè potser les produccions són molt cutres i el llenguatge que fan servir és molt bàsic, però, al final, a aquesta gent també se l'ha d'escollar. Què passa? Que només poden parlar els de determinades esferes que tenen un cert nivell adquisitiu i que tenen certs recursos per poder explicar-se? No. Tothom s'ha de poder explicar i ells estan aconseguint explicar-se i a obrir-se de veritat i, per tant, els hem d'escollar en comptes de dir: "Què és aquesta merda? Fora" i ser classistes.

La indústria musical ha canviat molt.

Sí! Hi ha una entrevista a la Bad Gyal on diu que li han vingut moltes discogràfiques grans i ella les ha rebutjat perquè tu els hi estàs fent un favor a ells i no al revés. És un canvi a la indústria brutal: les discogràfiques ja no determinen el que tu escoltes. El públic determina què és el que escolta gràcies a Internet i a YouTube.

Com definiries el trap a Espanya?

Primer diria que casi no existeix. El que entenem com a trap és el que deia la Bad Gyal (a l'entrevista de El Bloque) que a mi em va flipar molt: "És una barreja de gèneres digitals i de post-Internet... És música digital principalment... No sé... Que juga molt amb el sample, que és lo-fi al final, perquè, a part de l'Alizzz i algun productor d'aquests més totxos, la majoria, quan comencen, fan produccions molt brutes. Es barreja molt amb els sons llatins. No hi ha complexes, que els gèneres s'hibriden, que ja no hi ha res pur. Això, en comptes d'intentar-ho catalogar i obrir noves etiquetes, que ja sortiran. La premsa ja no és important, la premsa ja no fa etiquetes: les etiquetes les posaran els músics quan els vingui de gust.

Això seria un altre tema, com etiquetes tot això?

Jo diria que, com que la premsa ha perdut valor, tant la premsa especialitzada com la premsa generalista, com les discogràfiques, ja no van al capdavant, sinó que van al darrere del que estan fent els artistes, ells ja no tenen dret a posar etiquetes. Els que han de posar etiquetes són els propis artistes quan trobin un nom que els representin i el comencin a fer servir a les seves cançons, als seus títols. Aleshores ens ensenyaran a nosaltres com es volen dir en comptes que aquests agents culturals que ja no tenen pes decideixin el seu nom. I d'aquí sortiran les noves etiquetes. Com que ha canviat el

paradigma de la indústria, també canviarà tot a l'hora de posar etiquetes i, per tant, no té cap sentit que nosaltres ens intentem esforçar a posar-ne una.

Com és que la paraula trap a Espanya ha evolucionat de manera que, si abans designava un gènere musical, ara ho fa per englobar diferents artistes que fan estils de música molt diferents els uns del altres però que tots es consideren gèneres de música urbana?

És la manera idònia. Que realment tampoc és tan idònia, perquè de músiques urbanes n'hi ha moltes. S'entén com la música de la ciutat, "del bloque", la barriada.

És anar a allò més fàcil...

És el que deia la Bad Gyal, també. Els periodistes no tenen context, no es coneixen la música ni les influències com per poder-ne parlar. Per tant, s'agafen a una etiqueta.

Què és ara el trap? S'ha tornat tot trap a partir del 2010, per dir una data?

Al revés. Mai ha estat trap i ara, més que mai, no ho és.

Ara és tot...

És tot i no és res! Per la gent que no n'entén ho és tot i per la gent que ho entén, no ho és.

És complicat de definir ara mateix.

Jo diria... El trap és pop! Avui dia és la música popular, que és el que s'escolta ara. I el pop té moltes accepcions, el pop sempre ha estat diferent segons l'època. Doncs el pop de la nostra època ara mateix és el trap i tots els gèneres que hi ha al voltant. Això és el pop. Ja no té sentit. És una mica el que deia C.Tangana: "El nuevo pop". Doncs el trap és el nou pop i tots els gèneres que l'acompanyen són pop i ens hem de començar a acostumar a que això és així.

El trap a Espanya és apropiació cultural?

El dancehall, per exemple, sí que pot ser apropiació cultural perquè és un gènere que ha crescut, que té unes arrels molt vinculades a la situació de Jamaica. És gent molt pobre que la manera que tenen de fer diners és fer-se ballarins o fer-se cantants i que, en el món cultural, d'aquesta manera, sí que és apropiació perquè és un moviment molt arrelat. En canvi, als Estats Units, la gent fa tants diners que no estàs aprofitant-te d'una minoria pobre; estàs bevent d'una corrent mainstream! Això no és apropiació, no estan

robant als pobres. A més, aquí, la gent que fa trap... No tots, n'hi ha alguns com el Kidd Keo o el Pimp Flaco i el Kinder Malo que són de família bé. Viuen a Badalona però és gent que mai s'ha barrejat amb la gent del carrer. Si veus els seus vídeos mai hi ha una gran gang darrere. El Trapani, per exemple, un dels canta amb la Pxxr Gvng de vegades i té cançons en solitari, mai veu al Pimp Flaco pel carrer. És gent que viu a la seva bombolla i no es barreja amb la gent de barri. Però, en canvi, tots els de Granada o, potser, per exemple, el Bejo i així, el que expliquen ho han viscut. Els de Granada, els Kefta Boyz, o els de El Bloque de Corredores, han traficant i trafiquen. Ells encara es dediquen a passar droga i a viure amb el que tenen dia a dia, sense compte corrent. No són nens rics cantant que són delinqüents: són delinqüents de veritat! Són persones que el que canten no és apropiació cultural perquè és el que estan vivint. I això es pot justificar així.

També és important el fet que estan introduint el funk de favela al trap nacional. Ara el Fake Guido està fent funk de favela també. Al final compartir. És inspiració i tens tot el dret del món a fer-lo perquè hi ha persones que t'ho estan ensenyant i perquè tu ho has viscut també, el que estàs parlant.

Abans, a altres gèneres musicals, no es qüestionava si s'estava imitant o no.

No, els hi semblava guai!

Però no és just; no és res dolent. En aquest sentit no estan fent res que no hagi fet cap altre gènere fins ara.

És que cap gènere surt de la nada!

És evolució.

Sí! És apropiació quan t'aprofites d'una minoria i d'alguna cosa que realment està molt arrelada a la terra. Per exemple, amb la música bounce també, el Big Freedia... El Lil Wayne també va començar fent música bounce. És un gènere que va sortir de Nova Orleans i, per poder-lo fer, hi ha uns samples concrets que has d'utilitzar perquè la música que facis sigui bounce. Abans la música bounce era molt tancada i només es podia fer a Nova Orleans i, per poder fer música bounce havies de tenir pasta per poder pagar els samples, els drets d'autor, per poder-los incorporar a una cançó. La gent que ho feia sense pagar sí que s'estava apropiant. Ara el Big Freedia està començant a samplejar i fer samples gratuïts perquè molta més gent de tot el món pugui fer música

bounce i no es quedi allà. És interessant. Si no hi ha una minoria a la que estàs perjudicant, no és apropiació!

Per què creus que el trap gaudeix de tanta popularitat actualment?

Tu per què creus que és molt popular?

Perquè és molt real. T'hi pots identificar en temes com el sexe i així. És molt sincer, és molt directe.

Sí. I és bàsic: et sap dir moltes coses en poques paraules.

En altres gèneres és més literari, ja has d'interpretar-ho, en canvi el trap... El que veus és el que hi ha.

Sí! Totalment! És molt sincer. I canten molt bé de la pena. I de la misèria. Del que és sentir-se malament... El que és sentir-se una mica fora del que s'espera de tu. I sentir-te culpable...

Quin és el paper de la dona dins el trap?

S'ha de dir que, vulguem o no, estem en una societat masclista i patriarcal. Per tant, la música, al final, és un reflex de la societat. Hi ha moltes lletres masclistes al trap. O, encara que no siguin obertament masclistes, hi ha alguna frase que l'escoltes i et chirria. Què hem de fer quan algú fa una lletra que es considera masclista? Això m'ho va dir la Sílvia Cruz, la periodista de flamenc. Hi ha cançons tradicionals de flamenc que són lletres masclistes i no s'han de deixar de cantar perquè, al final, són cançons que retraten un moment social. I en aquell moment la societat, a les dones, les tractava així. Per tant, t'estan explicant que les tractaven així. I si les eliminem de la biblioteca igual que eliminem els llibres masclistes, eliminem la nostra història i eliminem la oportunitat d'aprendre de la nostra història. Hi ha lletres masclistes perquè la nostra societat és masclista. I la dona té, moltes vegades, un paper d'objecte de desig; que els han fet mal i reaccionen malament: que és una puta, que és una golfà, que ha acabat malament... Hi ha una lletra del Yung Beef que diu: "Todas las tías que vienen con nosotros acaban mal"... I vosaltres com heu acabat? Heu acabat fatal també. Què passa?

S'ha d'entendre que, al final, estan parlant del que estan vivint. El que hem de fer no és prohibir-ho, sinó educar-los a la nostra manera, contestar-los. Si al final fan alguna cosa masclista queden retratats. Ja no cal ni dir res. Si cantes alguna cosa masclista, allà queda. Hi haurà gent que potser creurà el que diguin, però n'hi haurà d'altra que dirà:

"Però què està cantant? És ridícul". I, a la dona, se'ns ha tractat molt com un objecte de desig, o un objecte d'odi, o d'una possessió com podria ser una marca d'un cotxe o jo què sé, però després, quan canten de la dona i s'enfaden i l'insulten, al final el que estan mostrant és que ells també són vulnerables i que els han fet mal. Com no tenen un discurs suau per explicar que estan dolguts i els han fet mal, fan aquest discurs de chulería, que l'únic que estan mostrant és que estan insegurs i que han de chulejar per fer-se els valents i sentir que tenen el poder. Però realment el que estan demostrant és que no són prou oberts com per reconèixer que estan ferits per una dona i que els sobrepassa.

Però cada cop més crec que, com que el feminisme cada cop té més pes a la societat, està a l'H&M, està a tot arreu, encara que sigui un discurs molt superficial, estan començant a prendre consciència. Aleshores, comencen a canviar una mica les lletres, comencen a canviar una mica el discurs... I és una cosa que es nota una mica ara.

Diuen que el trap és una mala influència pels joves, un perill... És com si no tinguessin la capacitat de pensar...

Sí que és veritat que, com més gran et fas, més ets conscient que hi ha actituds que no estan bé. Però quan tu ets molt jove i els teus ídols fan determinades coses, penses que aquestes coses estan bé, les normalitzes. Aleshores s'ha d'anar amb compte aquí també. Et poden parlar del que vulguin, però s'han de fotre collejas perquè al final hi ha gent jove que aprèn aquell llenguatge, aprèn aquell discurs i després el normalitza i l'utilitza, repetint els patrons. És una arma de doble fulla: la lliure expressió i l'educació que vulguis donar.

Les dones sempre hem estat objectes socials i encara ens continuen tractant com a tal, però també hi ha cançons maques que parlen del desig, del sexe, com tu dius.

El desig en sí no és una cosa dolenta, ho pot ser la manera d'expressar-ho.

Hi ha una diferència molt important entre sexualització i cosificació. Tenir una relació sexual no és res dolent: al contrari. Nosaltres hem d'aprendre a reconèixer que tenim ganes de follar, que tenim ganes de follar de determinades maneres, que podem sortir amb minifaldilla, sentint-nos guapes siguem com siguem, que podem trobar-nos guapes com sigui, que podem follar el que ens vingui de gust i que podem fer el que ens vingui de gust. La sexualitat és bona, la cosificació és dolenta. La cosificació és quan converteixen el cos de la dona en un objecte del que tu et serveixes. S'ha de diferenciar

sempre entre aquests conceptes. En una cançó tu has de dir: "En aquesta cançó la dona s'està alliberant sexualment o l'estan cosificant? La tracten com un objecte o com una possessió? O estan parlant de ven aquí y báilame?". Ets un objecte: només et vull perquè vinguis aquí i em ballis. O... Me gusta cómo bailas, es como si folláramos. Hi ha una diferència: jo t'oblico que facis això amb mi o estem gaudint els dos i valoro que tu també tinguis ganes del mateix que jo. És tan fàcil com canviar la frase, l'ordre de la frase i ja està: ser més inclusiva.

I les dones que estan al trap són la major alliberació que se'ns està donant ara mateix. Parlen de la seva sexualitat i l'exploten com a elles els hi ve de gust. I així es trenca una mica amb l'estigma: "Jo estic aquí, vaig amb una minifaldilla, canto sobre el que m'agrada follar, sortir, drogar-me i passa'm-ho bé, però tu a mi no em pots tocar. Estic aquí explicant-te el que m'agrada però això no et dona dret a acostar-te a mi, al contrari". Com La Zowi: t'ho dic aquí amb dos huevos, ara vine tu i atreveix-te a tocar-me el cul. A veure qui li toca el cul a La Zowi! Ningú li toca el cul a La Zowi si ella no vol! I la mixtape de la Bea mola molt en aquest aspecte, perquè totes les lletres parlen molt de que està amb dos tios alhora i que li agraden els dos i que: "Què faig? Si m'agraden els dos, me'ls chingo als dos". O de coses amb les amigues o així. No heu d'espantar-vos perquè les dones siguem sexuals, ens heu estat explotant sexualment als anuncis, a les campanyes i a tot arreu com us ha donat la gana, si ara volem sexuals què ens direu? Que no?

D'on surten les dones que fan trap?

Del mateix lloc que els homes, hòstia!

D'una banda tenim noies com la Bad Gyal i, de l'altra, noies com La Zowi.

En el cas del a Bad Gyal, són una família gran, són molts: no és que sigui filla única i que tinguin molta pasta. A les entrevistes explica molt bé per què va començar a fer dancehall: tenia vuit anys, va sortir The Trinity de Sean Paul a la tele, el va escoltar, li va agradar, es va comprar el disc i després, a Spotify, va anar continuant estirant el fil del dancehall, li va agradar i va començar a fer aquesta música perquè li agradava. I és el que és guai d'Internet; al final ja no arribes al que tens al costat, arribes al que tu vulguis del món, el que et caigui entre les mans. Per tant, aquí l'apropiació cultural, què? Tots tenim accés a les mateixes coses ara mateix... Aviam, tu has de tenir ordinador i Internet; hi ha un sector de la població que no, clar... Però la gent té mòbil. No cal ni que tinguis pasta, si tens un mòbil et vas connectant amb el Wi-Fi de Barcelona i anar

escoltant cançons. La Bea i El Mini no tenen Wi-Fi, van connectant-se a tots els Wi-Fis i van escoltant música tot el dia amb els Wi-Fis que troben. S'han economitat tant els mitjans de comunicació, Internet i l'accés a la cultura que avui dia es pot fer tot.

Trap pur ara mateix... La Somadamantina, la Chanel, La Zowi i l'Albany, potser... Són les que fan més... També hi ha la Shay i la D'Valentina, però són més rollo dancehall i R&B... Però que vinguin d'una situació chungu i que parlin del que han passat... La Soma, La Zowi, la Chanel... Venen d'ambients que retraten el que han viscut. Es sentien molt putes. La Zowi és filla d'un guitarrista de flamenco mític... Tenen bagatge en la música... I La Zowi té una germana, que és la Lola Montesa, que també canta. Té un parell de cançons amb la Ms Nina. És la germana gran de La Zowi.

Els estrats socials d'on surten són molt diferents; com han arribat a formar part d'una mateixa escena?

Doncs perquè al final, si t'agrada la mateixa música t'acabes trobant. Els primers temps... La Bad Gyal, després de treure Pai i de treure la primera cançó que té amb els PAWN GANG, es va posar en contacte amb els PXXR GVNG, que estan aquí a Barcelona, i va anar al seu estudi. Dormia al seu estudi i tot, perquè ella venia de Vilassar i es posaven a gravar i, clar, dormia a l'estudi. I va gravar les dues cançons que té amb el Khaled... I va començar a gravar, es van conèixer i així va començar tota aquesta escena. Es van trobar així, compartint música. I els Kefta Boyz van connectar amb els Corredores del Bloque de Madrid, amb el Trapani a Barcelona... S'han anat movent i trobant-se. I mola molt perquè, si una cosa tenen que és molt guai, és que són com una família... Jo què sé, el Yung Beef se'n va anar a treballar a Marsella; després hi van uns altres. Han estat vivint a Londres almenys cinc anys, treballant allà... És com que es mouen en bloc: primer va un, busca sort i després hi van els altres. No sé... És aquesta germanor de gent que està una mica fora dels cànons i es troba. Al final fan família i es cuiden els uns dels altres. I així es fa l'escena.

Els beefs entre noies afecten el feminisme?

Hi ha hagut alguns. La Bad Gyal i La Zowi es van beefear una mica, però després es van... Ara són com col·legues i La Zowi li va contestar un tweet que va fer dels periodistes... I amb la Blondie crec que la Bad Gyal també està befeada una mica.

Em sona una història del nou club de Caníbal a la 2 d'Apolo... Alguna cosa que em va explicar un col·lega sobre els mànagers...

Sí! Jo no hi era però m'ho han explicat... Però vaja, com que no hi som mai el que passa, però jo crec que els tios al final són molt més de tirar-se pulles i ensenyar-se la polla l'un a l'altre a veure qui la té més gran... Però les noies, com que són tan poques, al vinal qualsevol beef afecta el feminisme. El que hem de fer és que, encara que tinguem postures molt diferents, hem d'aprendre a respectar-nos, perquè, ja que no ens respecta la societat, les ties entre nosaltres ens hem de respectar encara que tinguem opinions molt diferents. I clar que afecta negativament que hi hagi beef entre ties. Però som humanes, no podem ser perfectes. Clar que de vegades ens enfadem i deixem anar beef! Què passa? Aquesta mania que tenen... Que les ties, les úniques que sobresurten són les que són molt bones: si és una mica dolenta, no. Si ets una periodista dolenta no et voldran perquè només volen a les bones. I la de tios dolents que hi ha? Igualtat en tot! També hi ha d'haver beefs entre ties... No se'ns pot exigir la perfecció.

I els beefs afecten al feminisme, però és que no som robots: de vegades t'enfades i et beefeas. I ja està. Sí que és veritat que la societat, a les ties sempre les ha fet molt competitives. Com que hi ha poc espai per a les dones, perquè no ens en deixen, ens fan competir molt per arribar a un mateix lloc... Igual que competir per tios. Val la pena que ens barellem per un tio? Si li agrada a alguna de les dues que se'n vagi amb aquella; jo no vull a un tio a qui li agradi més l'altra i que vingui amb mi perquè he guanyat el beef. Les persones no som trofeus. Llavors s'ha d'intentar competir el mínim... Però que passarà i es barallaran... Doncs sí, però què hem de fer?

En homes sí que és més habitual veure com es llancen pulles... Per Twitter i així sobretot.

Realment entre dones es dona molt poc. És la símptoma de, com que ja hi ha mal rotllo entre els tios... No és un tema important el beef entre ties realment. No ha de passar perquè ens hem de recolzar entre totes, però si algun dia passa hem d'entendre que no podem estar exigint-nos sempre pel fet de ser feministes. El feminisme imperfecte també és feminisme. S'ha de reivindicar!

El trap ha aconseguit que les dones facin més música? (No només trap, sinó rap i altres gèneres també)

Cap gènere ens dona permís per fer més música, ho aconseguim nosaltres.

Però de les dones del trap sí que se'n parla molt i se'ls dóna més visibilitat.

Però perquè és un gènere d'ara i ara mateix estem a la quarta onada del feminisme. Per tant, com que es posa més atenció als músics femenins. I com és el gènere més actual i més vigent, doncs qualsevol revista, qualsevol publicació està buscant el clickbait; està buscant dones perquè ara es porta el feminisme i ensenyar dones: anem a buscar dones! No és que el trap hagi aconseguit més visibilitat, és que el feminisme en sí, com ara està molt en auge, ha aconseguit que es visibilitzin més músics. Jo diria que el feminisme ha aconseguit que es visibilitzin les dones del trap i no que el trap hagi aconseguit que es visibilitzin les dones.

Suposo que la divisió entre feministes ha fet molt també...

És que som totes tan diferents que és normal que totes pensem diferent. És zero complicat en realitat: les ties no som un mateix patró, les ties som molts patrons diferents per molt que sempre ens hagin intentat encasillar en la tia perfecte. Cada generació té el seu model de dona perfecta i ens intenten encasillar a totes allà. No. Les ties sempre hem sigut molt diferents, continuarem sent molt diferents i, per tant, és normal que el feminisme sigui molt diferent. Hi ha tantes divisions de feminisme com dones hi ha i cadascuna viurà a la seva manera. És millor que n'hi hagi molts: així puc trobar el meu i sentir-me còmoda.

Ara se m'ha il·luminat el cap: sobre la cosificació i la sexualització... Hi ha un exemple molt clar que és en el ball, sobretot. Quan tu balles els homes es pensen que balles per a ells, per posar-los calents, per agradar-los, per provocar la seva sexualitat... No: això és cosificació. Voler que jo balli pel teu plaer és cosificació. Jo ballo pel meu plaer, jo em vesteixo pel meu plaer, jo canto pel meu plaer. No has d'interpretar que el que fem les dones és per provocar-vos a vosaltres, ho estem fent per gaudir nosaltres. Que et balli amb minifaldilla i et canti sobre follar no és perquè vulgui provocar el teu desig, és perquè jo estic parlant del meu desig. I això és un exemple entre el que és cosificar i convertir la dona en una cosa que provoca a l'home i sexualitzar que és, simplement, mostrar la sexualitat que tenim nosaltres i que podem disfrutar.

Per què (o per què no) podem dir que el missatge que transmeten les dones espanyoles que fan trap és feminista encara que elles no ho diguin explícitament?

Ho hem de donar tot mastegat? Per què és feminista el seu missatge? Doncs perquè són dones que estan expressant com es senten d'una manera molt sincera. I això és el més feminista que hi ha. S'estan mostrant tal i com som perquè són dones que

s'atreveixen a sortir a escena amb looks súper extremats i molt provocadors. I surten amb dos ovaris. Ho fan perquè se senten a gust així. I parlen de la seva sexualitat, de les seves ganes de festa, dels seus sentiments, de com es senten respecte els tios. Són dones que s'estan explicant, per tant, és feminista. I ens ajuda molt en el sentit que: "Mira aquesta, és una puta perquè mira-la com va, mira com vesteix, mira què diu!". No.

Jo personalment crec que el xoc generacional hi té molt a veure. Per exemple, jo penso molt diferent dels meus pares.

Clar. I en comptes d'aprendre els fa por i ho neguen.

En aquest sentit crec que el que es diu a la premsa té un gran pes... I al final tot és la interpretació que vulguis fer tu.

També és la intenció amb la que ho fan elles. Perquè la interpretació és subjectiva i sempre hi haurà moltes interpretacions... Si vols saber la intenció real... Si vols saber el que vol transmetre li has de preguntar a elles. (...) L'estètica també és una cosa súper important, perquè és una altra manera de parlar. Com et vesteixes diu molt de tu, els teus referents, amb què et sents còmoda, del que estàs reivindicant... No hem de pensar que l'estètica no és important i que l'important és el contingut de la música... No, l'estètica és un missatge.

Ara m'ha vingut una altra cosa al cap! Hi ha un clixé al periodisme que és que a les ties sempre se les compara amb altres ties. Com la Bad Gyal i la Bea Pelea, que les van comparar l'altre dia en un article! "A ver si Bea Pelea va a ser la nueva Bad Gyal!". I és com: "Noo! Que tenen rotllos diferents!". Què passa? Que com que hi ha quatre ties que han sobresortit les hem de engolbar totes al mateix article? Nooo!! Les ties, musicalment, es poden assemblar més a un tio que no pas a una altra tia pel simple fet de ser tia, saps? Que sempre es comparen ties amb ties. Sempre és com: "Ésta va a ser la nueva tal". Nooo!! Cadascuna té la seva personalitat! Para d'intentar que competim o de posar l'una per sobre de l'altra.

Els homes que fan trap són feministes?

...

Depèn, no?

El C.Tangana és transsexual, no? No, però això va ser com una maniobra publicitària que va fer amb aquell col·lectiu, El Palomar...

No són tot lo feministes que podrien ser, però... El Cris Cris de Las VVitch sí que és feminista... Però no són obertament feministes els homes que fan trap. No tot el que haurien de ser.

Perquè tampoc se'ls hi exigeix...

No se'ls hi exigeix... I ho han de ser també! Al final és una lluita cap a la igualtat. Què passa que és una lluita que només hem de fer nosaltres perquè som les víctimes? No. Els agressors, que són els que ens han oprimat, són els primers que haurien de lluitar, que sempre se'ns carrega tot el pes d'haver de millorar la nostra situació nosaltres i és mentida. Vosaltres ens heu tancat en gàbies i ens heu relegat durant tot aquest temps. Vosaltres que ho heu de solucionar, és un problema que heu creat vosaltres. Nosaltres l'estem solucionant perquè ens afecta a nosaltres i ens interessa solucionar-lo, però no som les culpables d'aquest problema. Ells s'haurien de dedicar a solucionar-lo també, no se'ls pot perdonar perquè siguin homes. Al contrari! Però això ja és anar un pas més enllà.

N'hi ha que parlen molt del respecte cap a la dona...

Tots respecten molt les seves mares però poc les seves dones.

El Dellafuentes sí que ho fa

El que passa amb el Dellafuentes és que des que va treure el tema amb el C.Tangana està desvariant una mica.

Ja, el veig molt perdut últimament, no entenc gaire què està fent...

Sí! A mi al principi m'agradava molt, però les últimes entrevistes que he vist seves ha estat com: "¡Dellafuentes, tío! ¡Tranquil!". Està acomplexat perquè ho va petar molt i quan has fet la gran pujada et penses que continuaràs pujant, però al final la pujada es paralitza. I ara, com que ja no ho peta tant perquè ja ha fet la gran pujada, s'està estabilitzant i no ho entèn... I es ratlla. Ha de cridar l'atenció.

Jo crec que és perquè no es mou... Vull dir, no treu coses a la mateixa velocitat que, per exemple, ho fa C.Tangana.

Clar, els seus públics s'han estabilitzat. Han arribat molt ràpid a la gran majoria dels seus públics i ara no hi ha públic nou al que podrien arribar, perquè ja han arribat a gairebé tot el que podrien arribar. I clar, s'ha estabilitzat una mica la carrera, ja no hi ha el gran boom... I es preocupen. Però no s'han de preocupar.

És molt important també, quan parlem de la dona, tenir en compte que si parlem d'homes i dones estem parlant de gèneres binaris: que s'entén que han de ser o homes o dones. Avui dia, perquè la societat evolucioni, no s'ha de pensar si ets home o dona. No. Hi ha el gender fluid, que tu pots néixer amb un gènere concret, amb un òrgan sexual concret, però que després tu et pots sentir d'una altra manera. I que, al final, que siguis home o dona són característiques que ens ha ensenyat la societat. Si ets una dona has de ser així, si ets un home has de ser així... Són coses apreses socialment. No depèn de si tens cony o polla; si tens cony o polla i neixes en una altra societat seràs diferent. Però la nostra societat ens ha ensenyat que una dona ha de ser així, que un home ha de ser així... I al final, el que estem treballant és que tu puguis sentir-te com vulguis sentir-te. Que puguin agradar-te les persones independentment de l'òrgan sexual que tinguin i que hem de deixar de classificar-nos com a homes i dones. (...) Aleshores, si vols parlar del Jedet, pots parlar de la ~~¥€\$~~Si Perse i altres col·lectius que juguen a trencar amb el binarisme. Sempre es reivindica la dona, però al final la dona és un tema obsolet que ha evolucionat cap aquí, cap al gender fluid. Com que al final les identitats es construeixen... Construeix la identitat que vulguis.

Quin futur li espera al trap espanyol?

Doncs com a totes les músiques... Que té un boom, s'acaba... I a una altra cosa. Però serà com qualsevol dels altres estils: ha marcat història, no desapareixerà. Estarà dins la nostra història musical per sempre. I gràcies al trap... És el primer moviment espanyol en molt de temps que ha transcendit realment les fronteres d'Espanya. Perquè hi ha molts pocs artistes espanyols que hagin anat a fer gires europees, americanes i que hagin anat a altres països. I la Bad Gyal ara mateix està viatjant constantment. I el Yung Beef ha anat a desfilades a París, a la setmana de la moda, a Milà... Vull dir que, per primera vegada... Crec que ho deia el Yung Beef a l'entrevista de El Bloque, que és que, com que cap altre moviment ha transcendit d'Espanya... El flamenco, la primera càtedra de flamenco es va fer a Bèlgica! El flamenco ha transcendit i a Espanya l'hem ninguneat i ha transcendit. Però no ha tingut una força mainstream total, ha transcendit com a una tradició que altres països han valorat, però que no s'ha fet mainstream. El trap i tota l'escena urbana que estem tenint aquí ara mateix, que cal parlar més d'escena urbana que de trap, és la primera escena que ha transcendit d'Espanya en tota la història d'Espanya. I com que mai hem tingut estructures, com que estem tan poc acostumats a que el nostre moviment musical transcendeixi, ara que aquest moviment ha transcendit, no tenim estructures prou fortes per recolzar-lo i fer que creixi fora d'Espanya. I està creixent d'una manera una mica dispersa, sense el recolzament que hauria de tenir del

sector cultural del país perquè no estaven preparats perquè passés això. I podem parlar per primer cop d'un gènere que ha sortit del nostre país i que quedarà a la història per això. I que canviarà la història de la música no sabem cap a on. És el primer gènere que transcendeix, que a més és un gènere de la classe popular o de la classe baixa, i que ha connectat amb les classes baixes de tot el món i que ha connectat amb la modernitat de tot el món, i que ha connectat amb la tendència. És el primer cop que Espanya fa tendència musicalment parlant.

Ja és dir.

Sí, sí, és molt fort! Però és veritat: històricament no hi ha hagut cap altre moviment que hagi fet això.

Abans sí que potser hi havia algun grup que podies dir: "Ua, han anat a tocar a tal lloc!"

Per exemple de punk rock, The Unfinished Sympathy i Aina van anar a les Peel Sessions del John Peel al Regne Unit, però van anar allà, van fer un parell de Peel Sessions i no va anar molt més enllà d'això. Vull dir, que hi ha grups que han fet gires llatinoamericanes i tal, però a nivell tant global no hi ha cap altre gènere.

El trap es relaciona amb el punk i està molt bé perquè fan servir pocs mitjans, comença en guetos molt petits, comença una mica fora de la indústria musical... Però no són tan radicals al final! Els sons no són sons tan extrems, són molt més accessibles i està molt bé que siguin així. La diferència entre el punk i el trap és que el punk sempre ha construït circuits de concerts molt underground. Tu vas a qualsevol ciutat del món i potser vas amb el teu grup de punk i et muntaran un concert, et donaran algun sofà per dormir i queda un circuit de llocs on tocar. I el trap no genera això: tenen el seu gueto, estimen molt la seva família, però no connecten amb famílies d'altres països... Almenys no ara. Tot i que sí que és veritat que, per exemple, el Yung Lean i aquesta escena més escandinava se'n va anar amb els de Sacred Bones a Nova York i van fer com una mica de connexió. Però no va ser molt forta tampoc, no va sortir res súper important d'allà, estan en algun recopilatori d'aquests que fan. És una mica com més individualista. I el punk es més cooperativista. També és veritat que el punk es sustenta amb una misèria de cobrar molt pocs diners i el trap ha sabut rendibilitzar molt més. En aquest sentit són molt més llestos. El trap ha dit: "No estic d'acord amb la indústria, vaig a dominar-la". El punk va dir: "No estic d'acord amb la indústria, vaig a apartar-me completament i a subsistir fora de la indústria". L'origen és semblant, els mitjans lo-fi són semblants, però

la manera d'enfocar-ho és completament diferent. I la temàtica també, perquè el punk és més ràbia, és més política o obertament polític, sigui anarcopunk, sigui comunista, sigui socialista, sigui nihilista... I el trap potser no té una ideologia política explícita. És implícita perquè al final les seves lletres mostren que està molt més ficat dins el capitalisme perquè tracta molt més amb les marques però, alhora, han tingut els ovaris de canviar la indústria i saber-la canviar realment. El punk s'ha mantingut apartat, però no l'ha sabut canviar. Ha construït una petita indústria apart.

Tampoc ho ha intentat, no?

Jo crec que si haguessin volgut... Tothom voldria canviar la indústria, no? Per què sentir-se apartat si pots... Però al ser tan poc capitalista...

És contradictori.

Clar, és contradictori. I el trap és molt més de sentiment, d'explicar el dia a dia al barri més que d'intentar parlar de ràbia. I més que ràbia, ells expressen molt bé la pena i el sentir-se marginats... I això és guai. Quan fan aquestes cançons com una mica més tristes, com una mica més fosques... El punk és la ràbia de la impotència de xocar contra la paret i ells són molt més sensibles en aquest aspecte. El trap té una sensibilitat que el punk no té. I les dones estan igual de putejades al punk i al trap.

El trap femení pot ser, o es pot arribar a considerar, una subescena o un subgènere?

Ja n'hi ha prou de separar els estils per gènere! Per què hi ha pop i pop femení? O hi ha trap i trap femení? No. Parem de separar les dones del gènere! No s'ha de fer una bifurcació del gènere per sexe. És com continuar en contra de l'igualtat. I continuar sent les dones versus els homes. No. La música en femení és com els grups de dones. "És un grup de dones!". Com si fos un gènere un grup de dones! O farà un festival de dones i fotrà mil grups de mil gèneres diferents, però és un festival de dones i ho englobem tot junt. No. Hi haurà un moment en què ja no farà falta fer això. I haurem de parar. Haurem de fer un festival d'un estil musical on hi convisin grups d'homes i de dones. I deixar de separar les dones com si fossin un gènere apart. I sí que és veritat que, per exemple, el dancehall aquí és un gènere que han tractat molt més les dones, però a Jamaica sí que hi ha tios fent dancehall, i no s'ha de considerar el dancehall com un gènere femení. S'ha de considerar com un gènere on hi conviuran, tard o d'hora, homes i dones. Igual que el trap. El trap femení no pot ser un subgènere perquè la feminitat no és un estil musical, és una condició!

Jo vaig començar parlant del trap com una subcultura, però al final he considerat que és una escena...

Subcultura és despectiu! Estàs dient que estàs parlant d'una cosa que està per sota de la cultura. Van créixer suficientment com per deixar de ser una subcultura i convertir-se en una cultura en general. Jo no diria escena, diria moviment o corrent.. Perquè escena és com un terme molt més quadrat, com més d'una escena geogràfica. Escena és més exclusiu. En canvi, un moviment és una cosa que es desenvolupa en molts llocs alhora, no és una escena d'una ciutat, és un moviment gran. Una escena necessita d'un escenari, i ara mateix hi ha molts escenaris. Escena necessita d'un escenari, però és un moviment quan és una cosa que està passant a molts llocs diferents. Un moviment implica que es mou i que, per tant, prolifera i que, per tant passa a molts llocs alhora, diferents: que s'està movent. Una escena ho tanca tot a un escenari i ara mateix no hi ha un sol escenari, n'hi ha molts. Entenent una escena com una ciutat, com un barri, com un país, com un continent. Per tant, la paraula escena està obsoleta. Ja no tenim escenaris, tenim l'era postinternet, que és un escenari global. Escena exclou altres escenaris que no siguin una ciutat, un país o alguna cosa molt concreta. Subcultura és pejoratiu i ara mateix és un corrent massa mainstream com per parlar d'una minoria.